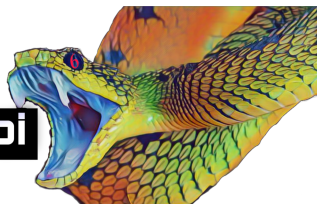

3rj0n1xx -Mundësoi
Librin-

Albanian

PR 2795

.A52

086

1916

Copy 1

WILLIAM SHAKESPEARE

(1564—1616)

TRAGJEDIA

E

OTHELLO'S

ARAPIT TE VENETIKUT

(1604)

E ktheu At Fan S. Noli

E shtypi Federata Pan-Shqiptare VATRA

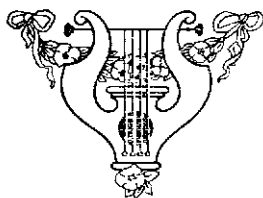
BOSTON, MASS.

1916

WILLIAM SHAKESPEARE
(1564—1616)

TRAGJEDIA
E
OTHELLO'S
ARAPIT TE VENETIKUT
(1604)

E ktheu At Fan S. Noli
E shtypi Federata Pan-Shqiptare VATRA

BOSTON, MASS.
1916

PR 2795
A52.086
1916
Copy 1

Gift
John Davis Batchelder
1926

LC Control Number

2005

618162

TO SIR HERBERT BEERBOHM TREE
WHOSE SUPERB ACTING OF SHAKESPEAREAN ROLES
GAVE ME THE IMPETUS
FOR TRANSLATING THIS PLAY OF THE WORLD-MASTER
INTO THE ANCIENT LANGUAGE OF THE ILLYRIANS.

Parëthënie

Po u jap Shqiptáreve një kryevepre shakespeariane
ne gjuhe te tyre. Jam munduar pese muaj qe t' a shqi-
perónj dhe dy muaj te tjere qe t' a limónj e t' i jap for-
men e funtme. Kendónjesit do te gjykojnë ne e ktheva
mire. Unë mburrem vetem qe *munda* t' a kthenj.

F. S. Noli.

Boston, Mass., 18 Gusht, 1915.

HYRJE

William Shakespeare-i, dramatishti më i math i botes pas Krishtit, lindi më 1564 A. D. nga një familje e mirë fshatarakesh të katundit Snitterfield, të vendosur në Stratford-on-Avon. Mesimet e tij i bëri në shkollën e këtij qyteti. Më 1585 shkoj në Londër dhe zuri punë nëpër theatret si aktor. Më 1597 Shakespeare-i kish fituar famë dhe që i njohur si më i madhi dramatishti i Anglisë. Kumpanja teatrale, në të cilën punonte Shakespeare-i, u-nderua prej mbretit të Anglisë James I, i cili i dha disa privilegje të veçanta dhe u dha aktoreve titullin "King's Servants" (shërbetoret e mbretit). Më 1613, në dasmën e princeshës Elisabete, u-lojtin shtatë vepra të Shakespeare-it në pallat. Shakespeare-i vdiq më 1616 dhe u-mbulua në Stratford Church. Busti i tij në këtë kishe u-ngrit pake vjet pas vdekjes tij. Pas kësaj m' e vjetra fytyrë e Shakespeare-it që kemi është një gravyrë prej Droeshout-it, e botuar në krye të Fólíos I më 1623. Kjo Fólío I është e para koleksje (mbledhje) e gjithë véprave të Shakespeare-it dhe u-shtyp nënjë kujdesin e dy shóqeve të Shakespeare-it, John Hemming dhe Henry Condell.

Shakespeare-i ka shkruar vjersha, komedira, drámera historike, dhe tragjedira. Famen në bote e fitoj më tepër me tragjedirat e tij. Nga këtë më të degjúarat janë *Hamlet*, *Macbeth*, *Romeo and Juliet*, *Othello*, *King Lear*, dhe *Julius Caesar*.

Othéllua, *Arapí i Venetikut*, u-shkrua më 1604. Subjektin e kësaj tragjedie e ka marrë Shakerspeare-i nga Hecatommithi (Një mijë pralla) i novelistit italián Gíraldi Cinthio, i cili rronte në krye të shékullit të gja-

shtembedhjetë. Natyrisht e ndrroj, e shtoj dhe e ujdisi me një menyre të tillë sa nga pralla pa vlerë e Cinthios krijój një kryevepre artistike nga më të mëdhatë në botë. *Othéllua*, pas mendjes së pergjithëshme, është tragjedia e lidhur më mjeshterisht se gjithë veprat e tjera Shakespeariane.

Subjekti i tragjedisë me pake fjale është ky: Othéllua, një Aráp i Mavritanisë dhe gjeneral i Republikës së Venetikut, bie në dashuri me Desdemonën, të bijën e senatorit Brabant të kësaj republike, e rrembën dhe marrtohen shëhurazi. Iáguá, nënoficér i Othellos, i fut idenë që e shoqja e turperón me një oficér të tij të quájtur Kasi dhe ia mbush aqë mirë koken sa Othéllua e mbyt në shtrat të shoqen e tij dhe pastáj vret dhe veten, kur e merr vesh që e shoq' e tij që fare e pafájshime.

Rollet e para të kësaj tragjedie i lozin Othéllua, Desdemoná dhe Iáguá, rollet e dorës dytë Brabanti, Kasi, Roderigu, Emilia dhe Bjanka.

Othéllua, një Aráp i Afrikës së Veriut, i lindur nga një femijë mbreterore, që ka shetitur tërë botën dhe ka shkuar tërë jetën në lúftera, kish hyrë në shërbim të Republikës së Venetikut, e cila atëherë që mbretëresha e déteve, siç është sot Ingliá, dhe kish arrirë të jetë gjenerali më i mirë dhe më i besuar i Republikës. Është trim, besnik, i nderçim, i drejtë, i padjallezuar, dhe kryelartë nga që ka fituar me vlerën e tij një shkallë aqë të madhe. Me gjithë këtë, paresia e Venetikut e quájne gjithënjë si të huaj dhe të zi. E nderojnë dhe e qasin neper shtëpit' e tyre, po nuk e quájne si shok nga që është lindur zezák. Kjo gjë e lëndón Arapin trim mun' në zemër. Po një ngjarje e papritur e ben lumerín' e Othellos të plotte e të mbaruar. Desdemoná, vajza e bukur e një senatori të Republikës, bie

ne dashurí me Othellon, íken nga shtëpia e t' ét dhe martohet fshéhurazi me té. Othéllua nuk është mé i huaj ne Venetík, kur nje vajze nga shtëpít' e para te vendit e merr për burrë. Kjo marrtese pra është kurorezimi i gjithë mundímeve të tij. Othéllua taní u-bë vendes dhe shok me të parët ne Venetík.

Desdemona, e shoq' e tij, që nga shpirti, nga zemra dhe nga fytyra, siç thote Ëmilia, "mé i bardhi dhe mé i émbeli pullump që fluturój ne keté bote." E rritur mire, muzikante e mbaruar aqë sa "munt të zbute një ari me kenge", lot valle me elegance aristokratike, flet me émbelsí dhe miresi prej éngjelli, nikoqire dhe e zonja ne gjelperë, e qetë dhe e urtë sa ka turp e skuqet dhe nga vet' e saj. Trimat flokedredhur nga shtëpít' e para të Venetikut vdesin për të, po ajó s' u kthen syrin aspák dhe s' dó të martohet me asnonjë prej syresh. Brabantí, i-at' i saj, s' e shtrengón për marrtese, se e ka të vétëmen bije. Desdemona pra lihet e lirë të pelqenje e të zgjedhe vetë burrin e saj; dhe Desdemona zgjeth Othellon. I at' i saj e ftonte shpesh në shtëpí të tij gjeneralin Aráp dhe i pelqente të degjonje trimeritë dhe aventurat e tij. Desdemona në krye kishte trike prej ketí Arapi të zi si pisa, po kur pa që ishte njëri zembëbardhë dhe fisnik nisi t' i afrohet dhe t' i veshin kur tregonte historín' e tij. Që një historí trimerirash, rezikesh, arratirash dhe vúajtjesh të çuditëme, që e bënin Desdemonen të derdhë lot fshéhurazi. Desdemones i vinte keq për keté të huaj t' arratisur që vúajti dhe po vúante kaqë shumë; që çapi i parë i dashurisë. Desdemona çuditej për trimerín' e ketí gjenerali të degjuar; që çapi i dytë i dashurisë. Othéllua që i zi nga fytyra, po që i math, bujár dhe i bukur nga shpirti dhe nga zemra; Desdemona e barabiti me bukuroshet shpirt-ljepur që i vinin rrotull dhe i u- mbush mendja që Othé-

llua s'kishte shok ne Venetík; qé çap' i trete dhe i funt-me i dashurise. Arapi qé mé trim dhe m' i bukur nga te gjithë. Ky qé burre per té. Po historín' e tij s' pati rasje t'a degjonje mire, se shume here kur e tregonte Othéllua, ajó dilte jashte per pune shtepiake. Nje dite pra i u-lut t' ia tregonje keté historí, te cilen e kish degjuar vetem copra-copra. Othéllua i'a tregój qe ne krye e gjer ne funt. Kur e mbarój, Desdemona, me lot ne sy, u-sul dhe e puthi disá here. I tha qe historia e tij qé e çudíçime dhe per te derdhur lot pa mase; i tha qe do t' ish mé mire per té, te mos e kish degjuar, po qe desheronte te ish lindur jo vajze, po burre si Othéllua; pastáj i u-fal nderit dhe i u-lut Othellos qe, po te kishte nonjë mik, i cili te kishte rene ne dashurí me té (me Desdemonen), t' ia dergonte passí t'i mesonte qysh t'a tregonte historín' e tij, se kjo mjaftonte qe t' i fitonte zemren. Ahere Othéllua kuptój dhe i foli. Desdemona e deshte Othellon. Po kish nje ndalím te pakapercyer per marrtesen e tyre. Brabanti, senatór' i Venetikut, do mos i'a jipte kurre vajzen e tij nje Arapi t' arratisur. Keté ndalím e kaperceu Desdemona, dyké ikur naten nga shtepia me nje gondole dhe dyke vajtur ne Shigjetore, ku e priste Othéllua.

Kjo marrtese munt te qé shum' e lumur dhe Desdemona me Othellon munt te trashegóheshin e te mplákeshin; po Othéllua kish nje armík te forte i cili ish betuar t' i marre gjakun. Ky qé Iágua, reshtár' i tij. Iágua kishte disá shkake zemerimi kunder Othellos. Flitej ne Venetik qe Othéllua kish fjetur me te shoqen e Iagos. Kjo s' ishte e vertete, po dyshimi vetem i arrinte Iagos qe t' i fute Othellos idene qe dhe até e genjén e shoqja me nje tjater. Po shkaku i vertete i armiqesise se Iagos eshte, se Othéllua nuke beri até lef-tenár (mylazím), po nje Florentín te quájtur Kasi. Iágua nis intrigat e tij qe t'a hedhe poshte Kasin e t' i

zere vendin. Ben pllanin pra t' i fute Othellos ne koke idene qe Kasi i turperón te shoqen. Keté pllan e vé ne pune me aqe mjeshteri dhe i'a mbush mendjen Othellos aqe ploterisht qe Desdemona e genjén me Kasin, sa Othellua ngarkón Iagon t'a vrase Kasin dhe aý vete e mbyt Desdemonen. Karakteri i Iagos eshte aq i lik sa shume kritike thone qe s'ka ne bote njeri kaqe te poshter dhe shpirt-zi dhe qe Iagua eshte nje djall ne forme njeriu. Ligesia e tij do t' ishte me te vertét e paduruar, po te mos ishte e bashkuar me nje hollesi méndjeje, thellesi psikologjike, dhe mjeshteri intrige te ralle dhe te çudíçime. Nga mendja Iagua eshte i pari ne keté tragjedi dhe gjithë te tjeret s' jane veç vegla te tij te vérbera, qe i lot si te doje dhe i heq si gomare nga kapistalli. Menyra methodike dhe shkencare me te cilen i kall ziline Othellos nuke munt te kapercehet as prej djallit. Menyra me te cilen i perdór te gjithë per qellimet e tij eshte mjeshterake dhe e hollé pa mase. Nis, dyke i dhene zé Brabantit qe Othéllua i vodhi te bijen dhe keshtú i fitón zemren Roderigut, i cili deshte Desdemonen, dhe nga ana tjater, vete i jep zé Othellos te ruhet se vjen Brabanti qe t' ia rrembenje Desdemonen nga dúarte, dhe keshtú i fitón zemren Othellos, dyke i dhene te besonje qe e sherbén si njeri i béses. Kur shkon Othéllua prej Venetikut, ngarkón Iagon qe t' i sjelle te shoqen ne Qipro. Ketú prape Iagua deh Kasin dhe shtyn Roderigun te zihet me té. Ngré nje shamate, i'a ngarkón fajin Kasit dhe e ben Othellon t'a nxjere nga puna. Pastáj keshillón Kasin qe t' i thote Desdemones t' i lutet Othellos qe t'a thërrese prape ne pune; nga ana tjater, merr Othellon, e shpie mun' ne çast kur Kasi i lutet Desdemones dhe i fut Othellos idene qe Desdemona dhe Kasi duhen. Qe t'a provonje, merr nga Emilia shamine, te cilen e ka humbur Desdemona, dhe i'a jep Kasit dhe kjo

shamí ne duart e Kasit është prova që i'a mbush mendjen Othellos që e shoq' e tij e dó Kasin. Qýsh me një shamí i zé te gjithë ne gracke, është mjeshtëri'e Iagos. Gjer me një pike, Iágua e gjen fushen te gatitur për intrigat e tij nga rasjet dhe nga njërezit me te cilet ka te benje, po pa dyshím di dhe aý vete t' i perdore sa s' behet mé mire.

I pari që i ndih për te futur ne zemer te Othellos ziline dhe dyshimin për te shoqen është i at' i Desdemones. Ky i thote Othellos t' i kete syrin gruas, se një vajze që genjén t'ane do te genjenje dhe te shoqin. Kjo është shigjeta e pare, te cilen Iágua i'a fut Othellos mé thelle ne zemer. Një vajze, i thote, që fshehu aqé mire dashurine që i kish Othellos nga i ati, sa ky kujtonte që Arapi i shtiu magjí dhe e genjeu, duhet te jete shume dinake, hypokrite dhe e djallezuar.

Othéllua është njerí i drejte dhe i padjallezuar dhe e pandéh Iagon te nderçim dhe te beses. As kurre s' i shkon nga mendja që Iágua e genjén. Dyke u-mejtuar pra, i duket si çudí që një vajze nga një shtëpi e madhe e Venetikut si Desdemona te mos marrtohet me një njerí te vendit dhe te shkalles saj, po te ike me një Aráp te huaj. Kjo është fare kunder natyres, i thote Iágua, dhe shton që taní nofta e ktheu mendjen dhe nisi dashurí me Kasin, i cili është i ri, i hëshim dhe ka gjithë sendet që u pelqejne grave.

Desdemona është dhe ajó aq' e pa djallezuar dhe aqé mendje-foshnje sa, ne vent që t' i shúaje Othellos ziline që i ndes Iágua ne zemer, ajó me sjelljen e saj heth vaj mi zjarrin dhe e shtyn punen atjé ku dó Iágua. Është aqé shpirt-engljell sa s' di që beri faj, dyke marre një burre pa lejen e babájt te saj, te cilit i'a helmón jeten n epleqerí dhe e dergón ne varr perpara kohes. Gjera te koklavítura s'munt t' i kuptonje, se është çilimí nga

mendja, osé mé mire si thomi shqip, "dele e Perendise." Zemerbardhesia e saj i ben varrin. Kerkón t' i beje nje te mire Kasit, te cilin Othéllua e ka nxjere nga puna, dhe i lutet burrit saj qe t'a therrese prape; nuke kuptón qe Othéllua eshte zilár dhe qe sa mé teper i lutet ajó, aqe mé teper i mbushet koka atí qe Desdemona e dó Kasin. Hollesia dhe takti i mungojne fare. Pastáj, kur Othéllua i thote drejt ne sy qe ka dyshime per nderin e saj, Desdemona s' di sí te mprohet veç dyke thene qe s' ka bere kurre nonjë faj. Naten e funtme, kur Othéllua vete t'a mbyte, dhe Desdemona e di fort mire qe i shoq' i saj do t'a vrase, se besón qe e turperój me Kasin, ne vent qe te mejtohet per te shpetuar jeten e saj, ben lajthimin e trashe te qanje per vrasjen e pabese te Kasit, vrasje te cilen e beri lágua i shtyre prej Othellos. Ahere Othellos i mbushet fare mendja qe Desdemona e deshte dhe s' i jep mé asnjé minute kohe qe te falet, po e mbyt ne çast. Desdemona eshte aq shpirt-mire, sa dhe kur vdes, prape kerkón te shpetonje burrin e saj, dyke thene qe ajó vrau vete-veten.

Fajtoe per vrasjen e Desdemonës eshte, pa dashur, dhe e shoq' e Iagos, Emilia. Kjo i'a jep Iagos shamin' e Desdemonës dhe, ndonesé pastáj sheh qe tere zihja behet per até shamí, prape, nga mendje-lehtesi' e saj dhe nga qe s' kuptón sa jane ashpersuar punet, nuke deftén sí eshte pun' e shamise qe i ra ne duar Kasit. Po ne funt rrefén te verteten dhe vdes qe te dale e drejta ne shesh.

Othéllua, kur mesón te verteten, vret veten, se jeta taní eshte nje mundím per té. Humbi Desdemonen dhe nderin me ató qe beri. I pari kujdés ne tere jeten e tij qe nderi i tij i veçante dhe nderi i Republikës se Venetikut. Per nderin e tij vrau Desdemonen, te cilen nuke do t'a kish kembyer per nje bote te arte; per nderin e Republi-

kes'leftój tere jeten e tij, per nderin e tij taní vret veten. Perandáj ne fjalet e tij te funtme u permént te dergú-arve te Venetikut qysh vrau ne Halép nje Turk, i cili rrihte nje Venetikas dhe çnderonte republiken. Keté gjé s' e rrefén me kot, a qe te mburret, po qe te provo-nje qe, si ahere dhe taní, i pelqén mé mire vdekja se nje jete pa nder. Dhe me até zemerím qe vrau ne Halép nje armík per te shpetuar nderin e Republikes, ashtú dhe taní vret veten per te shpetuar nderin e tij.

F. S. Noli.

WILLIAM SHAKESPEARE

OTHELLO

EMERAT•E AKTOREVE

OTHELLUA, Arapi.

BRABANTI, i at' i Desdemones.

KASI, një leftenár i nderçim. (1)

IAGUA, një intrigán. (2)

RODERIGU, një zot që e genjén Iágua.

DUKA I VENETIKUT. (3)

SENATORE.

MONTANI, guvernár i Qipros.

ZOTERINJ Qipriote.

LODOVIKU dhe GRATIANI, dy bujare venetikas.

Një KASNEC. (4)

NAFTER.

Një GASTOR.

DESDEMONA, e shoq' e Othellos.

EMILIA, e shoq' e Iagos.

BIANKA, një grua e rúgeve.

Oficere, Lajmetarë, Muzikante, Sherbetore.

Shkena, për aktin e parë në Venetík; për aktet e tjera në Qipro. (6)

1) Ktheva fjalën anglishte lieutenant (mylazím) me fjalën LEFTENAR. Kasi është i pari oficer pas Othellos, është një soj muavini a ajutanti i gjeneralit.

2) Iágua është një nenoficer i Othellos, një soj bash-çauhi në shërbim të gjeneralit.

3) Republika e Venetikut qeverisej prej një senati, me Duken (italisht Doge) në krye. Brabanti, i at' i Desdemones, është një nga senatorët.

4) Tellall.

5) Gastori që shakaxhin i palláteve dhe i shtëpive të medhá. Frengjisht "bouffon".

6) Qiprua, si dhe gjithë nist' e Detit Bardhë, qencë në duar të Republikës së Venetikut në atë kohë.

AKTI I.

SHKENË I. *Venetík. Një ruge.*

Hyjnë RODERIGU *dhe* IAGUA.

RODERIGU.

Hesht, ler' i ató taní; jam zemeruar shume
Qe ti, Iago, qe kuletën m' a ke patur
Sikúr te ishte jotja, t' a kesh ditur keté,—

IAGUA

Per bese, zoterote s' dó te me degjosh;
Ne qofte se e pashe n' enderr keté pune,
Peshtý-me mun' ne faqe.

RODERIGU

Me thé qe s' dó t' a shosh me sy Othellon.

IAGUA

Me humpte shpirti, ne mos eshte e vertete.
Tre njerës te medhénj te Venetikut
I' u-lutne disá here te me marre
Si leftenár te tij; edhé per besen time,
E di sa vlenj; m' e vogel pune s' me ka hie.
Ky zot, qe s' i pelqén veç mendj' e tij,
Shpetón si ngjale me ca fjale te perfryra,
Te mbúshúra per tmerr me terme lufte,
Dhe mun' ne funt ua kthea nga myka miqve,
Se, thote, "E kam zgjedhur oficerin tim."
Dhe cili thua eshte ky rje:í?
Nje arithmetikán i math, e marrt' e mira,
Nje Mihál Kasi nga Florenca, (një bandill
Qe shet dhe shpirtin por një grua bukuroshe),
Qe s' te ka shtruar kurre një tabór ne fushe,
Dhe as qe di nga légullat e lu'tes
Mé teper se një foshnje; s' di veç theorine

Q' e ka mesuar nepër librat dhe ben pillane
Ashtú siç bejne dhe konsujt' e republikes. (1)
Nje mburj' e zbrazet pa praktike fare
Te eshte gjithë mjeshterí' e tij luftare.
Po zoterí' e tij u-zgjoth si leftenár
Dhe une, qe me pá me sy sí kam luftuar
Ne Qipro, Rod, e ne te tjera fusha
Pagane a te krishtera, duhet te kenaqem
Me shpresen qe nje dite do t' m' a lanje borxhin.
Aý po behet leftenár' i tij dhe une,
Shendoshe qofsha, jam reshtari i Arapit.

RODERIGU

Per qjell, s' do desha t' isha veç xhelát' i tij.

LAGUA

Vertét, po, sa per mua, s' kam se sí te benj.
Eshte mallkimi i sherbimit ushterór.
Madhim' i shkalles shkon pas hatrit e pas qefit
Dhe jo pas vjeterise, pas se ciles duhet
Kush esht i dyte sot te dal' i pare nesor.
Taní te lutem, Zot, gjykó ti vete
Ne duhet e ne mundet qe t'a dua Arapin.

RODERIGU

Persé i vete pas ahare?

LAGUA

Do t' t' a thom.
I vete pas, se dua t' i çperblénj te miren.
Te gjithë s' munt te jemi zoterínj,
As gjithë zoterinjte mundin te sherbehen
Prej njërczish te beses. Ka ne keté bote
Ca sherbetore krye-unjur dhe besnike

1) Senatoret e Republikës.

Qe u pelqén te falen e te jene skllever,
Qe vdesin si gomare per nje cope buke
Edhé, kur mplaken, dbohén me nje shkelme jashte.
Te tije sherbetore zér-i edhé vráj-i.
Ka ca te tjere qe te duken si besnike,
Po s' çajne koken veç per interés te tyre.
Me faqe e sherbejne bescrisht te zotin
Dhe, si fitojne mjaft e mbushin xhepet,
Te behen zoterinj; ketá jane me ment.
Keshtú te thom qe jam dhe une, mik i dashur.
Se eshte aqe shigur sa qe ti jé Roderigu
Dhe qe, po t' isha Aráp, s' do t' isha Iago,
Qe, kur i vete pas, s' i vete pas veç vetes.
Per Zotin, jo nga dashuria dhe detyra,
Po per qellimin e veçante tim,
Me gjithë qe per sy e faqe sillem ndryshe.
Se, po te çfaq ató qe kam ne zemer
Me komplimente e perkedhelje te perjashtme,
E marr até zemer dhe e heth t' a hane galat ;
S' jam ç' jam.

RODERIGU

Oh, ç' fare mall gezón Arapi buzetrashe
M' até pullúmp qe vodhi, ne i vafte mbare !

IAGUA

Thírr t' ane, sqoj-e, ndiq-e dhe helmoj'a gazin,
Bertrít ne ruget; ndiz-i prínderit e saj !
Edhé, ne flé mi lule e trendafile,
Leshó-i grera ; dhe ne qofte se defrén
Dhe eshte plot me gas, merzít-e, mos e lér.
Te qete as nje çast.

RODERIGU

Já shpi' e babajt saj. Do te therrés t' a sqonj.

IAGUA

Fort mire, thír, bertít i trembur, i tmerruar,
Sikúr te kishte rene zjarri ne qytét.

RODERIGU

He, he, Brabánt! Zoti Brabánt, he, he!

IAGUA

He, he, u-sqó nga gjumi, ó Brabánt! He, he!
Kusaret kane hyre te shtepia jote!
Te kane vjedhur çupen edhe plaçkat!
Kusare! Kusare! Kusare!

BRABANTI. (*Del sipër në dritare*).

Persé therrisni ashtú? Ç' ka ngjare? Ç' eshte?

RODERIGU

Zot, á e kini gjithë gjindjen ne shtepí?

IAGUA

Dhe á i kini kyçur mire dýerte?

BRABANTI

Persé, persé pyesni?

IAGUA

Sepsé ju kane vjedhur; víshuni me vrap;
Ju kane gjere zemren edhe shpirtin:
Ju kane turperuar, dhe taní, taníth,
Tamám taní nje dash i zi i mplakur
I hipen shqeres bardhe suaj. Ngrehu, ngrehu!
Sqó me kembane qytetaret qe po flene,
Se ndryshe dreqi do t' te benje gjysh; po ngrehu

BRABANTI

Mos jini prishur menç, mor Zoterínj?

RODERIGU—I nderçim Zot, e njihni zerin tim?

BRABANTI—Jo! cili je?

RODERIGU

Jam Roderigua.

BRABANTI

Ca mé keq aharel!

Te porosita te mos dukesh ketéj rrotull.

Te thashe q' ime-bije s' esht per ty.

Dhe ti taní, qe te me nxjersh inatin,

Si pive dhe e bere koken troke,

U-ngrite dhe me ardhe te me prishesh gjumin.

RODERIGU

Zot, Zot, Zot!

BRABANTI

Po jij shigúr qe kam fuqí te mjaftte

Sa te t'a nxier neper hunde.

RODERIGU

Degjó-me, Zot, mé pare dhe pastáj.

BRABANTI

Ç' me flet per vjedhje? Ketú eshte Venetík!

Shtepia ime s' esht ahúr!

RODERIGU

Zoti Brabant,

Besó-me qe kam ardhur me qellím te mire.

IAGUA

Ju marrte e mira, Zot, qénkeni nga atá njerës qe s' duan t'a sherbejne Perendine, po t' ua porosite djalli. Nga qe vijme t' ju bejme nje sherbím dhe ju besoni qe jemi njerës te poshter, doni t'a beni vajzen tuaj t' i hi-pe nje kal i zi i Barbarise, doni te kini niper qe t' ju hingellijne, doni te kini ater si kusherinj dhe pela si kusherira.

BRABANTI

Ç' fare njeri goje-ndyre qenke zoterote?

IAGUA

Jam nje njeri, Zot, qe vinj t' ju thom qe jote-bije dhe Arapi tani po bejne kafshen me dy kurrize (1).

BRABANTI

Je i poshter!

IAGUA

Dhe ti je....senator.

BRABANTI

Do t' me pergjigjesh per ketë ti, Roderik,
Se ty te njoh.

RODERIGU

Do te pergjigjem per çdo gje. Tani ju lutem,
Me thoni, a i dhate funt dhe e pelqyet
Qe vajz' e bukur juaj, mun' ne mes te nates,
Te shkonje me nje gondoljër te boteshme
Te krahët dhe peqir' i nje Arapi azgën?...
Ne qofte se e dini dhe e permetuat, (2)
Ju kemi bere nje te keqe fort te madhe.
Ne mos e dini, ahëre thom me mendjen time
Qe s' kini psë te na qertoni. Mos kujtoni
Qe jam aqë i rritur liksht sa te kuxónj
T' ju ngas e t' ju perqesh qe te benj qefin tim.
Jua thom prape: Vajza juaj—veç ne deshte,—
Ka bere nje lajthim te rende qe s' besohet:
Ka lidhur fatin, shpirtin, bukurine dhe detyren
Me nje te huaj t' arratirur dhe te krisur
Qe s' dime ngá ka ardhur e kú vete.

1) Domethene flene bashke si burr' e grua.

2) Permetónj, jap leje, izen.

Shkoni me vrap dhe shihni. Po t'a gjeni brenda,
Ahëre híqmeni në gjyq që ju genjeva.

BRABANTI

He! bjérini kembanes. Nemni një qirí!
Thërrisni gjithë sherbetoret e shtëpise!
Këtë mjerím të zi e pashe dhe në enderr.
Taní po e besónj dhe më shtrengohet zemra.
He! ndisni dritat! drite! (*shkon*).

IAGUA

Rri me shendët; se une duhet të largohem.
S' më jep asfare dorë të qëndrónj këtë
Edhë të dal kundër Arapit; jam shigúr,
—Me gjithë që kjo gjë ka për t'i sjellë një ndalím—
Që Shteti nukë munt t'a hedhë pa rezík;
Se çohet me shpejtím në lúfterat e Qipros,
Të cilat janë nisur, dhe s' mundin dot
Të gjejnë tјater më të zotin se aý.
Andáj pra, ndonesé po e urrénj
Si djallin dhe sketerren, prapë më shtrengón
Nevoj' e jetës së tanishme t' i tregónj
Një flamur dhe një shenjë dashurie
Që s' është tјater veç për sy e faqe.
I sill këtë q' e ndjekin afër Shigjetores (1)
Dhe do t'a gjeni pa dyshím. Atјé do t' jem
Më të dhe une. Keshtú pra, tungjatjeta.
(*Shkon*).

(*Hyn BRABANTI, sherbetore dhe njerës më pishtarë*).

BRABANTI

Më të vertetë, paska ikur ime-bijë!

1) Shigjetorja nofta që një vent ku stervíteshin për të shtënë
me shigjetë.

S' me mbetet mé ne pleqerí te funtme
Veç helm e hidherím.—Te lutem, Roderík,
Ku e ké pare? Vajz' e mjere e palumur!
Me cilin, me Arapin, thé?—Oh, un' i ziu!—
Po sí e njohe q' ish ajó? Ah, me genjeu
Sa s' ia merr mendja asnjëriu.—Po ç' te tha?—
Dhe ca pishtar' akoma! Sqójini te gjithë!
A u-marrtuan, thua?

RODERIGU

Besónj se pó.

BRABANTI

O Zot! Sí iku e tradhetój babán' e saj?
Ju prinder, mos u kini tесе bójave
Qe sot e tutje dhe sikúr te jene engjejl!
—A nuke ka ca barra me te cilat
Genjehen vajzat? S' ke kenduar, Roderík,
Ne librat e magjise per nje gje te tille?

RODERIGU

Vertét, e kam kenduar shume here.

BRABANTI

Therrisni t' im-vellá! Ah, psé s' t'a dhashe tý?—
Disá ketéj, disá andéj.—A dini, Zot,
Ku munt t'a zeme Arapin dhe até?

RODERIGU

Besónj qe do t' i gjejme, po te merrni
Mjaft trima edhe te me bini pas.

BRABANTI

Ju lutem, na rrefeni udhen. Do trokás
Me çdo shtëpi. S' ka dere qe te mos me hapet.
—He, kapni armet! Sqoni ca polica.

Perpara, Roderík. Do t' t'a çperblénj mundimin
Ashtú si te ka hie. (*Dalin*).

SHKENC II.— *Nje tja ter ruge.*

Hyne OTHELLUA, IAGUA, *sherbetore dhe njeret*
me pishtare.

IAGUA

Me gjithë që në luftërat kam vrare njeret,
Po prapë s' m'a do shpirti të derth gjak njeriu.
S' jam mjaft i lik për të mbaruar punën time.
Një dhjetë herë u-mejtova t' i vervitem
Dhe t' ia ngull shpatën më në zemër.

OTHELLUA

Më mirë që u-mbajte.

IAGUA

Po aý të shante
Dhe të çnderonte aqë ndyrë dhe felliqur
Sa më-zì e durova, ndonësé s' e kam
Zakón të jem dhe aq i urtë kur më ndezin.
Po, pa më thoni, Zot, á u-marrtuat?
T'a dini mirë që Brabanti është shumë i dashur
Dhe ka fuqí më tepër se sa Duka.
Munt dhe t' ju ndanje, osé të verë tërë forcën
Që t' ju mundonjë e t' ju merrzite pas kanunit.

OTHELLUA

Oh, le të bëjë sí të dojë. S' më ha malli.
Sherbimet q' i kam bërë Republikës
Pandéh t' ia mbyllin gojën, në u-qafte.
Le të mesonjë, më që më shtrengón të mburrem—,
Që jam oxhák prej mbretërsh; dhe nga vlera ime
Qendrónj më ballen hapur pranë shoqes sime
Se lart' e se shkelqyer që kam trashëguar.

Dhe dij-e, Jago, po te mos e donja
Te emblen Desdemone, boten te m'a falnin,
S' do t'a kembenja dot lirinë prej begari
Me zgjedhen dhe pengimet e marrtesës.
Po shih atjë ! Ç' janë ató drítera qe vijne ?

IAGUA

Eshte i at' i vajzes edhe miqt' e tij.
E mira do te qe te shkonit brenda.

OTHELLUA

Até s' e benj. Perkunder pres qe t' urdherojne.
Pozita, titulli dhe shpirti im i kthjellet
Do flasin sheshit edhe drejt per mua.
A jan' atá?

IAGUA

Me duket, jo.

(*Hyn KASI dhe ca Oficere me pishtare*).

OTHELLUA

Ah ! njerezit e Dukës edhe leftenari im.
Mir' se na arthte, Zotërinj. Ç' te ra na sillni ?

KASI

Duka ju çon te fala, gjenerál,
Edhe kerkón t' ju shohe sa mé shpejt, ne çast.

OTHELLUA

Ç' pandehni qe te jete shkaku ?

KASI

Do jete nonjë gje per Qipron, si me duket.
Dhe eshte pune me nxitim; galérat (1) kanë
Derguar sonde nje duzine lajmetare

1) Anie lufte.

Njerin pas tjatrit; edhe shume prej konsujve
U-ngritne dhe u-mblodhe te pallat' i Dukës.
Ju presin pa-durim; passí s' ju gjetne dot
Me shpi ku rrini, çoj senati nj' a tre togje
Qe t' ju kerkojne.

OTHELLUA

Mire qe me gjette ahere.
Shkonj siper ne shtepi sa per nje fjale vetem
Dhe vinj me ju. (*Del*).

KASI

Iago, ç' dó ketú Othéllua?

IAGUA

Per Zotin ka zaptuar nje nisë
Dhe ne ia lençin, e ka mire.

KASI

S' kuptónj se ç' thua.

IAGUA

U-marrtua.

KASI

Sí? Me ké?

(*Hyn Othéllua*).

IAGUA

Me ... — Eni, kapedán, do shkojme ?

OTHELLUA

Vemi bashke.

KASI

Já dhe nje tjater tok qe dolli t' ju kerkonje.

IAGUA

Eshte Brabanti. Rúajuni, gjenerál,

Se vjen me një qellim te lik.

(*Hyjnë BRABANTI, RODERIGU dhe Oficere me pish-tare dhe arme*).

OTHELLUA

Qendroni atý!

RODERIGU

Zot, já Arapi.

BRABANTI

Bjérini hajdutit!

(*Radhiten për zihje me dy vija*)

IAGUA

Ti, Roderík ! Te pres, po urdheró.

OTHELLUA

Mos ngisni shpatat túaja te ndriçime
Sepsé do t' jua myke vesa. Zot i nderçim,
Munt të na jipni úrdhere me versen tuaj
Mé tepër se me shpaten.

BRABANTI

Kú m'a ke fshehur bijen ti, kusár i poshter ?
M'a ke magjepsur, ti i prapë, i mallekuar!
Se, po te mos i kishe shtene me magji,
S' ia merr dot mendja asnjëriu që një vajze
Aqë e urte, e bukur dhe e lumur,
Që s' deshte të marrtohej fare dhe largonte
Trimat e pasur floke-dredhur të qytetit,
Të ikte nga i at' i saj, të bëhej gaz i botes,
Edhe të hidhej të peqír' i zi si pise
I një shejtani, që tmerrohet kush e sheh.
Për Zotin, është gjë e kthjellët posi drita
Që i ke shtene me magji dhe e genjeve
Me barra që i trubulluan mendjen.

Nuke do t' te lé ashtú, po do t' te heq ne gjyq;
Se puna esht' e çkoqur, e provuar.
Te ze pra dhe te kallezónj si nje njeri
Qe genjén boten me nje fare mjeshterirash
Te pakanúneshme dhe te ndalúara.
Zéreni! Po te kundreshtonje, vrájeni !

OTHELLUA

Qendroni, njërezit e mi, dhe ju te tjeret.
Po t' ish per te leftuar, nuke do te kisha
Nevoje te m'a thoni ju. Kú doni, Zot,
Te vinj e t' i pergjigjem kallezimit tuaj ?

BRABANTI

Ne burk, gjer sa te vinje koh' e gjyqit
Ku do te thirresh te pergjigjesh pas kanunit.

OTHELLUA

Po ç' do te ngjase, po te benj ashtú siç thoni ?
Ç' kam per t' i thene Dukes qe me pret ne çast
Dhe ka derguar lajmetare te me ftojne
Per disá pune te nxítúara te Shtetit ?

OFICERI I PARË

Esht e vertete ; Duka ndodhet ne keshille
Dhe jam shigúr qe jini ftuar edhé ju.

BRABANTI

Qysh ! Duka ne keshille ! Dhe ne keté ore,
Ne mes te naies ! Léreni te shkonje ahëre.
Po puna ime s' esht' e kotte ; Duka vete,
A cilidó nga vllézerit e mi te Shtetit
S' munt veç t' a ndejne si te tyren fare
Te keqen qe me ngjau ; sepsé, po te lihen
Te lira pune te ketija, ahëre skllevet
Edhé paganet do na hipin permí koke.

(Dalin).

SHKENË III. *Senati.*

Duka dhe Senatorët të ndënjur në tryesë ; oficerë të shërbimit.

DUKA

Ketë të ra nuk janë mjaft të lidhura
Që të besohen.

I PARI SENATOR

Po, vertët, s' ujdisin.
Letrat e mia flasin për një qint galëra.

I DYTË SENATOR

Të miat për dy qint. Po, ndonëse ndryshojnë
Në numer, nga që cilidë e merr me mend,
Të gjithë vertetojnë që një flote turke
U-nis për Qipron.

DUKA

Kjo është e vertete,
Dhe e besoj, me gjithë që të rate janë
Pak si të ërreta.

NJË NAFT (*Që brëndëza*).

He, he ! he, he !

NJË OFICER

Një i dërguar i galërave.

(*Hyn një Naft*)

DUKA

Eh, ç' është ?

NAFTI

Jam çuar që t' ju thom nga an' e Zotit Angel
Që flota turke u-nis për Rod.

DUKA

Kesaj ç' i thoni ?

I PARI SENATOR

Kjo s' munt te behet, s' m'a merr mendja fare.
Ështe nje djallezi qe te na shpjere gjetke.
Se, po te vihet re sa rendesi ka Qiprua
Per Turkun, qe i duhet ca me teper se sa Rodi,
Edhe qe munt t'a marre ca me lehte,
Se s' ka fortECA qe te mprohet aqe mire
Sa Rodi, po te vihen re keto te gjitha,
S' munt t'a pandehim Turkun aqe te pazotin
Sa te lere ne funt ate qe esht e para
Dhe me e lehta dhe te sulet ne rezike
Qe s' munt te ken' asnje fitim.

DUKA

Vertet, s' besonj qe Turku shkon ne Rod.

NJE OFICER

Ja dhe nje tjater lajmetar!

(Hyn nje Lajmetar).

LAJMETARI

I ndercim dhe i larte Duke, Ottomanet,
Qe shkonin te nise' e Rodit me shpejtim
Qendruan, se u-poqne me nje flote tjater.

I PARI SENATOR

Ashtu pandehnja. Sa anie qene?

LAJMETARI

Gjer nja tridhjetë. Dhe tani u-kthyen prape
Dhe shkojne fare sheshit per ne Qipro.
Zoti Montani, sherbetori juaj trim
Edhe besnik, me porositi t' ju a thom.

DUKA

Ahere eshte shigur qe goditin Qipron.
Mark Luciku a ndodhet ne qytet?

I PARI SENATOR

Jo, shkoj per ne Florence.

DUKA

I shkrúani te vinje sa mé shpejt ketú.

I PARI SENATOR

Já se ku vjen Brabanti dhe Arapi trim.

(*Hyjne BRABANTI, OTHELLUA, IAGUA, RODE-RIGU dhe Oficere*).

DUKA

Othello trim, duhet t' ju çojme me shpejtím
Kunder armikut te pergjithçim Ottomán.
(*Brabantit*) S' ju pashc; mire se na ardhe, Zot i
[dashur
S' e patme sonde ndihmen dhe keshillen tuaj.

BRABANTI

As une túajen. Me ndjeni, Zot i larte,
S' kam ardhur si nje senatór ne mbledhje,
As qe kam ment ne koke per kujdesë Shteti;
Se helmi i veçant' i im esht aq i forte
Edhé i rrepte sa perpín e mbyt
Çd ojater helm dhe mbreterón ay i vetem.

DUKA

Psé? Ç' kini?

BRABANTI

Ime-bije! Ime-bije!

SENATORET

Vdiq?

BRABANTI

Per mua, pó! M'a geniyen e m'a vodhe,
M'a tÿrperuan me magjira dhe me barra

Te blera nga Evgjitet. Ndryshe, vajza ime,
Qe s' ishte as e verber, as e marre,
S' e bente kurre nje lajthim te tille.

DUKA

Kushdó te jet' aý qe jua ka genjyer
Dhe vjedhur bijen me keté menyre
Te poshter, vete ju do t'a mundoni
Pas librit te pergjakshim te kanunit,
Si t' ju pelqenje, dhe ne qofte biri yne.

BRABANTI

Ju falem nderit unjerisht ; ketú e kini
Fajtorin ; já, Arapi, qe taní, si duket,
E kini thirrur pastafát per pune shteti.

DUKA dhe SENATORET

Na vjen pa mase keq per keté gje.

DUKA (*Othellos*)

Ç' i thoni ju kesáj nga ana juaj ?

BRABANTI

Asgjë pervéc qe esht ashtú siç thashe.

OTHELLUA

Te larte, te mbedhénj e te pernderçim,
Fisnike dhe te mire zoterínjt' e mi,
Esht e vertete fare q' i kam marre bijen
Zoterise tij ; vertét, dhe u-marrtuam.
Ky eshte faji im i tere ; asgjé tjater.
Ne fjalet s' jam i zoti ; nuke di aspák
Te flas me mjeshteri. Se qe me shtate vjetsh
E gjer ketú e nente muaj, kam leftuar
Me ketá krahe neper fush' e neper male.
Dhe, ndonesé shetita boten an' e mb' ane,
Nuk di te flas veç per beteja dhe per luftra.

Andáj s' kam shprese te fitónj ne gjyq,
Ne mprofsha vete veten. Po, ne paçi pak
Durím, do t' ju tregónj me fjale pa stoli
Si ngjau tere pun' e dashurisë s' ime,
Me ç' fare barra, falle dhe magji te forta,
—Siç kallezohem sot prej Zoterise tij—
I kam fituar bijen.

BRABANTI

Nje vajze aq' e frikeshme dhe aq' e qete
Sa skuqej edhé kishte turp nga vet' e saj.
Dhe kjo,—kunder natyres, verses, races, shkalles.
Edhé çdo sendi—, te m' i shtjere dashuri
Ketí njeriu qe kish frike t'a shikonte!
Kush thote se nje gje e tille munt te behet
Ka mendje dhe gjykím te çal' e te verbuar.
S' munt pra veç te besohet qe kjo gje u-be
Me mjeshterira te mallkúara prej dreqi.
Andáj pra perserí e kallezónj te ju
Qe i ka dhene per te pire ndocá barra
Te forta qe i trubulluan gjak e mendje,
Osé qe i ka shtene me magji dhe m'a genjeu..

DUKA

Ashtú, vertét, i duket tere botes,
Po kallezím' i thate s' munt te kete force
Pa prova mé te kjarta e te sakta.

I PARI SENATOR

Pa fol, Othello ; i helmova zemren vajzes
Me nonjë djallezi dhe me magji te prape,
Apo u-nis me nder dhe u-mbarua puna
Me fjale t' émbela, siç i flet shpirti shpirtit?

OTHELLUA

Ju lutem, çoni, nje njerí ne Shigjetore

T' a sjelle ketú Zonjen edhé le te flase
Perpara t' et te saj per mua aió vete.
Ne marçi vesh prej saj qe e genjeva,
Jo vetem nxírmene nga puna qe me dhate,
Po prémani dhe koken.

DUKA

Silleni ketú Desdemonen.

OTHELLUA

Iago, shpjer-i, se e di shtepine mire.

(Del Iágua me sherbetore).

Edhé, gjer sa te vinje, kam per t' ju rrefyer,
Si Perendise vete, fajin qe kam bere,
Qýsh i fitova dashurine vajzes
Dhe ajó timen.

DUKA

Thúa-na, Othello.

OTHELLUA

I at' i saj me deshte dhe me ftonte shpesh;
Dhe me pyeste t' i tregonja jeten time
Nga mot ne mot, betejat, lúfterat, rrethimet,
Qe kam pare.
I'a thashe qe te gjitha, dyke nisur
Nga koh' e djalerise sime gjer taní.
I fola per reziket e tmerrúara
Ne det e ne steré qe ngjethin mishin,
Si kam shpetuar per nje qime ner kalara,
E sí me kane zene rop armiqte
E sí me shitne si nje skllav ne trek,
Sí e çperbleva veten time pasandáj,
Dhe ç' pash' e ç' hoqa n' arratít' e mia.
Per shpella flisnja t' érreta dhe shkretetira,
Gremina, brigje, male qe arrijne qjellin,

Per Kanibalet dhe Anthropofaget,
Qe hane njeri tjatin dhe per njerës t' eger
Q' e kane koken nenë supet (1). Desdemonë
Degjonte me verejtje dhe pa marre fryme.
Po shume here dilte jashte se kish pune ;
Ahere e mbaronte shpejt e kthehej prape
Dhe m' i perpinte fjalet me nje vesh lakmonjes.
E vura re edhe nje mbreme e solla punen
Dhe gjeta nje menyre te me lutet ajó vete
T' i thosha gjer' e gjate vúajtjet e mia
Q' i kish degjuar vetem copra copra.
Ia thash' e pashe shpesh qe derthte lot,
Kur i tregonja per mjerimet qe kam hequr.
Si e mbarova historine, m'a çpagó
Mundimin me te púthura (2) pa numer.
Me beri bé: kjo histori qe per çudi
Dhe per te derdhur lot e lot pa mase ;
Do desheronte qe te mos e kish degjuar,
Po do te deshte t' ishte lindur burr' i tille ;
Me perhiró edhe m' u lut qe, po te kisha
Nje mik i cili t' i kish shtene dashuri,
T' ia çonja, passí t' i mesonja vetem
Qýsh te tregonte historine time
Edhé do t' i fitonte zemren pa dyshím.
Ahere mora vesh e fola.
Me deshte per reziket qe kam hequr,
Dhe un' e desha, se i vinte keq per mua.

1) Ne kohe te Shakespeare-it besohet qe kish njerës te tije.

2) Disá tekste te vjetra te Othellos japin "sighs" (psheretime), po teksti F1, i cili besohet si më i miri dhe më i vjetri jep "kisses" (te púthura). Vajta pas tekstit F1. Profesorí Alexandre Beljame i Universitetit te Parisit pelqón kendimin e tekstit F1 dhe thote qe editorët e pastajme hoqne te púthurat dhe vune psheretimet nga hypokrisia.

Kjo është, Zoterinjt, magjia që perdora.
Ja ku na vjen dhe Zonja; le të flasë vete.
(*Hyn DESDEMONA me IAGON dhe shërbetore*).

DUKA

Besónj që me një histori të tillë
Munt të fitohet edhe ime-bijë;
Brabánt, ju lutem, mos e merrni me të keq.
Leftón njeriu dhe me armen, thyer
Po jo me duar thate.

BRABANTI

Ju lutem, le të flasë vete vajza.
Në thente që e deshtë, sado pak të jetë,
Me humpte shpirti, po t'a ngas këtë njeri.
Eja këtë, e dashur Zonje: Cilin
Nga zoterinjt' e larter që shikón këtë
E ke detyrë t'a nderósh e t'a degjósh?

DESDEMONA

I dashur áte, si po shoh këtë,
Detyra ime është e ndarë me dy veta.
Tí, áte, me ke dhënë jetën dhe me rrite.
Jeta dhe rritja ime bashkë me mesojnë
Të të nderónj; je zoti i detyrës sime;
Jam jote-bijë. Po këtë kam edhe burrin.
Dhe aqë nder sa kish për ty im-mé,
Që deshtë ty më tepër se sa t' an' e saj,
Aqë i kam dhe unë burrit e t' im-zoti.

BRABANTI

U-trashëgofshi! U-mbarua, s' kam ç' të thom.
Ju lutem, shihni punët e guvernes.
Më mirë marr një vajzë rugës se këtë.
Eja këtë, Othello:
Ja ku të jap me gjithë zemer atë

Qe s' do t'a kisha dhene, po te mos m'a merrnje.
Nga shkaku yt gezohem, bij' e dashur,
Qe s' kam femije tjater. Sepsé ikja jote
Do me mesonte qe te béhesha tirán.
Mbarova, Zoterínj.

DUKA

Me jepni lejen qe t' ju thom nje fjale,
E cila do t' ju ndihe te pajtóheni.
Kur s' ka dermán, mbarrón dhe hidherimi,
Se sheh njeriu qe s' ka shprese mé.
Kur hidheróhemi per nje mjerím te shkuar,
Po shtojme nje mjerím te ri mi tjatrín.
Kur fati na rrembén nje gjé dhe e humbasim,
Durimi yne vetem munt t'a ndreqe demín.
I vjédhuri qe qesh díç po i vjeth kusarit,
Po kush helmohet kot, vjeth vete veten.

BRABANTI

Ahere le t'a leme Turkun te na vjedhe Qipron.
Nuk e humbasim dot sa kohe neneqeshim.
Kujt nuk i ngjau gjé munt te degjonje fjale
Edhé te ngushellohet, dyke i degjuar.
Po mjer' ay qe ka nje helm ne zemer
Dhe s' ngushellohet veç me fjale dhe durím.
Te tija fjale t' embla e te tharta
Qe presin nga te dyja anet s' kane force,
Se fjalet jane fjale; s' kam degjuar kurre
Qe zemr' e djegur te sherohet ng' an' e veshit.
Ju lutem shume, shihni punet e guvernes.

DUKA

Turku, me pregatitje te forta, eshte nisur per Qi-
pron. Othello, ju e dini mé mire fuqín' e asáj fortece;
dhe, me gjithë qe kemi atjë nje zevendes fort te zotin,
po zeri i pópullit, qe eshte zoti i larte i gjithë púneve,

ju dha juve voten e besimit per mé teper shigurí; duhet pra te kembeni gazin e fatit tuaj te ri me keté shpe-ditë¹te nevójslime dhe te rrepte.

OTHELLUA

Zakoni tiraník, te larte senatore,
Me beri t'a pandéh te shtruar si me pupla
Shtratin e luftes t' ashper e te hékurte.
I dua prej natyre ashpersít' e fushes (1),
Dhe marr persiper keté lufte kunder Turqve.
Ju lutem pra te kini miresine
Te gjeni nje shtepí per Zonjen time,
Siç i ka hie shkalles edhé nderit saj
Dhe me konfortet (2) ne te cilat eshte rritur.

DUKA

Ne daçi, munt te shkonje tek i ati.

BRABANTI

Até s' e dua, s' e benj dot.

OTHELLUA

As une.

DESDEMONA

As une. S' munt te rri e t'a lendónj t' im-ate,
Dyke u-ndodhur gjithenjë perpara tij.
I larte Duke, pa degjoni edhé lutjen time,
Dhe ndihmeni te me mbarohet nje deshire.

DUKA

Na thuaj, Desdemone; ç' urdherón?

DESDEMONA

Q' Othellon e kam dashur qe te rronj me té,

1) Fush' e luftes.

2) Rahatlleke.

Rembimi edhé shqot' e rrept' e fatit tim
Ia thirre tere botes me trumbete.
Se zemren m'a fitójt virtýt' i burrit tim.
I pash' Othellos bukurín' e shpirtit
Dhe lidha fatin edhé jeten time
Me nderin dhe me trimerín' e tij.
Andáj pra, po te mbetem un' e shkreta
Si flutur paqe, kur aý po shkôn ne lufte,
Me iken láfti (1), per te cilen e kam dashur,
Dhe do te vuanj rende lark prej tij.
Epmeni leje qe t'-i vete pas.

OTHELLUA

Ju lutem, Zoterínj, mbarójani deshiren.
Per qjellin, nuk jua kerkónj per qefin tim,
As nga qe jam i ndezur, se s' jam djale mé,
Po vetem qe t' i jap ç' t' i doje zemra.
Dhe mos pandehni, Zoterínj, asfare
Qe do t' i le me nj' ane punet e guvernes,
Ne paça gruan pas. Jo, jo, se po te jete
Qe lodrat fluturake te Kupidit (2) marre
M'a mpijne trurin edhé sulmin luftetár
Dhe dehja me largón nga puna dhe detyra,
Farásh (3) helmene (4) le t' m' a bejne grate
Dhe çdo çnderím e turp me rente permí koke.

DUKA

Muntni te beni sí t' i jepni vete funt,
Osé ketú t'a leni, osé t' a merrni pas.
Po puna s' pret dhe duhet sa mé shpejt-te shkoni.
I PARI SENATOR— Duhet te níseni qe sonde.

1) Lavdia. 2) Perendí' e Dashurise. 3) Me farashin grate mble-
dhin e hedhin plehet. 4) Helmeja qe nje mbulese koke prej
çeliku qe mbanin luftetaret; gerqísht PERIQEFALEA.

OTHELLUA

Jam gati.

DUKA

Me nente te mengjezit do te mblidhemi
Prapë ketú. Othello, leni nje Oficér,
I cili t' jua sjelle pengun e çemuar
Ashtú sikunder e dó nderi e shkalla juaj.

OTHELLUA

Ne doni, Zoterínj, ju le rreshtarin tim,
Qe eshte nje njeri i nderçim dhe i beses.
Ketí kam per t' i lenë gruan time
Qe te m'a çoni pasandáj me çdo gje tjater
Qe munt t'a shihni vete te nevójslime

DUKA

Ashtú e bejme. Zoterínj, paten e mire.
(*Brabantit*) Ne qofte, Zot, se ka nje bukurí virtyti,
Dhénderi juaj eshte mé i híeshme
Se sa i zi.

I PARI SENATOR

Tungjatjeta, trim Othello;
Perdór-e mire Desdemonen.

BRABANTI

E ruaj gruan mire, Othello, ne ke sy;
Genjeu t' ane, munt dhe ty te te genjenje.

(*Del*)

OTHELLUA

Ve koken time bast qe do me jet' e beses.
I nderçim Iago, Desdemonen t'a le ty.
Te lutem, çoj-i gruan tende qe t'a kete pas,
Dhe sill-i pasandáj me udhen mé te mire.
Eja, Desdemone; kam nje ore vetem

Per dashurí, kujdese edhe pune Shteti
Te shkonj me ty ; i duhet unjur kohes.

(Dalin te gjithë veç IAGOS dhe RODERIGUT)

RODERIGU

Iago, —

IAGUA

Ç' thua, shpirt ?

RODERIGU

Ç' do te benj, pandéh ?

JAGUA

Do te veç te shtrihesh e te flesh.

RODERIGU

Do te vete te mbytem me nje here.

IAGUA

Ne e befsh, nuke do t' te dua mé kurre pastáj.
Persé, mor i humbur ?

RODERIGU

Se esht i humbur ay qe rron, kur jeta eshte nje
mundím ; pastáj, receta thote te vdesim, kur vdekja
eshte mjeku yne.

IAGUA

I marre ! Kam shikuar boten ketú e kater here
shtate vjet (1) ; dhe qe kur nisa te ndanj ne mes te
demit e te fitimit, nuke gjeta kurre nje njerí qe te dije
qýsh t'a doje veten e tij. Para se te thom, do vete te
mbytem per dashurín' e nje pate, shkonj e behem
majmún.

RODERIGU

Ç' duhet te benj ? Me te vertete me vjen turp qe e
dua aqe shume ; po s' jam i zoti te gjenj nje sherím.

1) Domethene, ketú e njezét e tete vjet.

IAGUA

S' je i zoti! pralla! Cshte faji yne ne jemi te ketije a t' atije. Trupi yne eshte kopshti yne, per te cilin vullneti yne eshte kopshtari. Keshtú qe, po te duam, e mbjellim me keputhra, a me lakra, e vaditim dhe ia tarrim barrat e égera; veme nje soj bimash, osé shume soje te ndryshme; e bejme ugár te thate nga pertesa, a e lerojme me kujdés; per Zotin, eshte ne dore te vullnetit tone t'a ujdise e t'a ndreqe sí te doje. Po t' ish qe truri i jetes sone te mos kishte nga njera an' e terezise nje aresye, e cila peshón kunder deshírave te trupit, gjaku dhe poshtersia e natyres sone do te na shpinin ner perfundimet mé te marra. Po kemi aresyen qe na i ftoh rrembimet e terbúara, çpojtjet mishe-rore, dhe deshírat pa fre. Andáj pra une thom qe ajó gje, qe ti e quan dashurí, eshte nje shelk i ri qe munt t'a shkulesh kur te duash.

RODERIGU

S' eshte pune qe behet.

IAGUA

S' eshte tjater veç nje deshír' e gjakut me leje te vullnetit tent. Eja, behu burre; te mbytesh veten? Shkó te mbytesh mace dhe kelyshe te verber. Te kam thene qe jam miku yt dhe qe jam lidhur ne sherbimin tent me litare te forte qe mbajne shume kohe; kurre s' kam qene i zoti te t'a mbarónj punen mé mire se taní. Ver pará ne kulete; eja pas meje ne lufte; ndrroj-e fytyren me nje mjeker te gjate; degjo-me mua tí dhe ver pará ne kulete. S' eshte pune qe te mbanje shume kohe dashurí' e Desdemones per Arapin, — ver pará ne kulete—, as dashurí' e tij per té. Kjo dashurí pati nje nisje te rrepte dhe do te shohesh qe do te mbaronje ashtú si nisi; vetem ver pará ne kulete. Deshírat

e ketyre Arápeve ndrrojne dita me ditën; mbush-e me pará kuletën. Gjella që i duket sot e embël posí mjalte do t' i behet për pak kohë më e hidhur se farmaqi. Dhe ajo do t' a ndrronjë për një më të ri; posá te ngopet me trupin e Arapit do të kuptonjë lajthimin e zgjedhjes saj; duhet pra t' a ndrronjë gjellën, do t' a ndrronjë doemós; andáj pra mbush-e me pará kuletën. Në i dhé funt të shkosh në Ferr pa fjale, bej-e të paken me një menyre më të hollë se sa dyke mbytur veten. Gjëj sa më tepër pará të munç. Në qofte se marrtesa e laver (1) në mes të një barbari t' arratisur dhe të një Venecianke të sterholle s' është tepër e fortë për djallëzít' e mia dhe të gjithë dréqerve të Ferrit, do t' a gezósh e do t' a trashegósh Desdemonën pa dyshím; andáj pra, gjëj pará. Vafte në drej mbytja! Puna jote është fare ndryshe. Perpigu më mirë të të varrin, kur t' a mbarósh deshërën, se sá të mbytesh para se t' a gezósh.

RODERIGU

Në i rença pas, a do të më ndihesh që të më mbushet shpresa?

IAGUA

Munt të jesh shigúr për mua. Shkó, gjëj pará. T' a kam thënë shpesh dhe t' a thom perserí dhe perserí, Arapin e urrénj. Puna ime është me gjithë zemer; jotja është fare e aresyshme. Le të bashkóhemi kundër tij që t' i marrim gjakun. Në i venç dot brinjë (2), Zotero-te do të prehesh dhe une do të kecénj prej gazit. Ka shumë gjera në bark të kohës që do të dalin në dritë. Shkó shpejt dhe gjëj pará. Do të flasim më gjere nesër. Tungjatjeta.

1) E lidhur lehtë. (2) Një njeri i ve brinjë një tjetri kur e njëjts me të shoqën e tij.

RODERIGU

Kú do te píquemi neser ne mengjëst ?

IAGUA

Ne shtëpi time.

RODERIGU

Do te vinj te te gjenj me kohe.

IAGUA

Shkó taní. Tungjatjeta. Degjove, Roderík ?

RODERIGU

Sí thé ?

IAGUA

Mos me fol mé per mbytje ; degjove ?

RODERIGU

Ndrrova mendje. Do te shkonj te shes gjithë arat
qe kam. (Del).

IAGUA

Kështú ia zbras kuletën gjithënjë te marrit ;
Se do te turperonja veten time,
Po te humbisnja kohen me këtë te humbur
Ndryshe veç per defrimin dhe fitimin tim.
Arapim e urrënj ; se bota jashte thone
Qe me ka zënë vendin ne shtrat tim me gruan.
S' di mire a eshte e vertete apó jo.

Po mua vetem një dyshím i tille me arrín
Dhe do te sillem sikúr t' ishte e shigurte.
Me ka me sy te mire. Ca mé mir' ahëre
Do te punonje pllani im ne ment te tij.
Kasi eshte tamám njeriu qe me duhet.
Pa t'a mendónj.—Qe t'a heth e t' i zë vendin,
Dhe me një gur te vras dy zoq,—Si qýsh ?—Te
[shohim.

T' i peshperít ne vesh Othellos pas ca kohe
Qe Kasi i ferkohet teper gruas tij.
Eshte i pashem nga fytyra dhe i lindur
Per t' u fituar grave dashurín' e zemren
Dhe per t' u kallur búrrave dyshím e frike.
Arapí eshte prej natyre zemerbardhe ;
Pandéh te nderçim çdo njerí qe duket si i tille,
Dhe do t'a heq per hunde aqe lehte
Sa nje gomár me kapistáll.
E gjeta ;—zuri fara ;—Nate dhe Sketerre,
Me ndihni qe t'a lint keté kelýsh kuçedre.
(Del).

AKT II.

SHKENCË I.—*Kryeqytét' i Qipros. Një shesh me limán.*

MONTANI *dhe dy* ZOTERINJ QIPRIOTË.

MONTANI

A shihni gjë në det andëj nga qipi ?

I PARI ZOT

Asfare gjë veç vala t' egra që perpiqen ;
Nuk shoh asnjë anie përmes deti e toke.

MONTANI

Me duket, era foli ashper anes detit ;
M' i math rrebësh s' na i tronditi kurre murret.
Në ka bertitur gjith' ashtu edhe në det,
Kú esht ajó anie që munt të qendronje,
Kur male valash i verviten siper ?
Të shohim, ç' do degjojme valle prej kesáj ?

I DYTË ZOT

Që flota turke u-prish krejt e u-perndá.
Afróhuni pak buze detit e shikoni
Qysh valat e terbúara sperkatin rete,
Qysh det' i fryrë, përçë-eger si kuçedre,
Heth shkumbe mi arín' e qjellit edhe duket
Sikúr kerkón t' i shuaj driten yllit të veriut.
Në jeten time s' pashe kurre një rrebësh
Të tillë deti t' ashperuar.

MONTANI

Ah, në qofte

Se flota turke s' ndodhet me nonjë limán
Të mprojtur, pa dyshim u-mbytnë që të gjithe.
(Hyn një Zot i tretë)

I TRETË ZOT

Te ra te mira! lufta jone u-mbarua.
Furtún' e ashper i ka rrahur aqe Turqit
Sa pun' e tyre mori funt; nje anie lufte
Prej Venetiku pá qe pjesa mé e madhe
E flotes turke u-prish e u-dermua fare.

MONTANI

Sí thé? Vertét?

I TRETË ZOT

Ania hyri ne limán.
Nje Veronák qe quhet Mihal Kasi,
Zevéndesi i trimit ton' Othello Arapit
Ka zbritur ne steré. Arapi po na vjen
Ne Qipro i derguar me fuqí te plotte.

MONTANI

Gezohem. Eshte guvernár i zoti shume.

I TRETË ZOT

Po Kasi, ndonesé na foli aqe mire
Per humbjet qe'pesuan Turqit, prape duket
I hidheruar dhe ka frike per Othellon,
Sé nje furtún' e rrepte i kish çakerdisur.

MONTANI

Ah, dhente Zoti te shpetónj' e te na vinje;
Se kam sherbyer nene té; e njoh dhe eshte
Nje trim ushtár dhe kumandár me nam.
Pa le te shkojme anes detit qe te shohim
Anien qe ka ardhur dhe te hedhim syrin
Gjer ku perpiqet qjell' i kálterte me detin
Mos çekú duket trimi yn' Othello.

I TRETË ZOT

Pó, mire thoni, le te shkojme; se çdo çast

Tani po pritet dikúsh te arrinje.

(Hyn KASI.)

KASI

Ju falem, trima te nisise luftetare,
Qe e pelqeni aq' Othellon. Zot' i math
E mprofte nga reziket e furtunes marre,
Se e kam humbur ne nje det fort te rezikshim.

MONTANI

Ani' e tij á eshte e shendoshe ?

KASI

Ani' e tij esht e ndertuar forte e ka
Pilót nje mjeshter te shprovuar e te zotin.
Andáj pra shpresa ime do t' sherohet shpejt
Se s' eshte édhe e semure sa per vdekje.

[Disá zere se jashtmi: "Nje anie! Nje anie!
Nje anie!"]

(Hyn nje Zot i katert).

KASI

Eh, ç' eshte kjo shamate ?

I KATERTI ZOT

Qyteti u-zbras dhe anes detit jane mbledhur
Te gjithë njërezit e thresin : "Nje anie !"

KASI

Shpresónj te jete guvernari.

(Gjemojne topa.)

I DYTI ZOT

Po zbrazin topa dhe na pershendoshin ;
Te paken jane miqte tane.

KASI

Ju lutem, Zot, shikoni cili na ka ardhur

Dhe éjani na thoni.

I DYTË ZOT

Pó, si urdheroni.

(*Del.*)

MONTANI

Po, Zoti Kas, á u-marrtua gjenerali ?

KASI

Ah, beri një marrtese fort të mire ;
Fitóje një vajze, bukuria e se ciles
S' rrefehet dot me gojë e me fjale
Dhe kapërxën levdën pëndesh mjeshterake,
Një ëngjëll posí Zoti vetë që e beri.
Eh, kúsh që ?

(*Hyn i dytë Zot.*)

I DYTË ZOT

Një Jago, një rresthari i Othellos.

KASI

Na ardhni me shpejtím shëndosh' e mirë.
Furtuna vetë, det' i eger, er' e rrepte,
Shkëmbínjt' e prërë edhe rera e përmbledhur,
Të fshehur tradhetore që përpijnë aniet,
E njohin bukurín' e s' deshne që t'a ngasin
Dhe lanë pa rezik të shkonjë pranë tyre
E perëndishmja. Desdemone.

MONTANI

Cila ?

KASI

Ajó që u thashe, Zonj' e madhe e Zotit tonë,
Që na e pruri i kuxímçimi Jago
Një javë ca më shpejt se sa e prisnim.
I madhi Zot, e rúaj trimin ton' Othello,

I fry me frymen tende ne pelhurat
Qe te na vinje me anien ne limán,
T' i rende krahe-hapur Desdemonës dashur,
T' i ndeze zemrat tona perserí me shprese
Edhé t' i sjelle tere Qipros gas!—O, shihni,

(*Hyjne* DESDEMONA, EMILIA, RODERIGU *dhe*
[*Sherbetórja.*])

Já pasurí' e lundres zbriti ne steré.
O Zotérinj te Qipros, bjérini me gjunje.—
Misardhe, Zonje! dhe bekím' i Perendise
Te qofte pas, perpara, rrotull e kudó!

DESDEMONA

Ju falem nderit, Zoti Kas. Me thúani
Ç' u-be im-zot, kú eshte?

KASI

S' na ka ardhur édhe.
As di mé teper veç se eshte mire
Edhé qe do t' arrinje shpejt ketú.

DESDEMONA

Oh, po kam frike!—Qysh u-ndate prej njerjatrít?

KASI

Leftím' i math i detit dhe i qjellit
Na ndau.—

(*Se jashtmi: "Nje anie! nje anie!" Zbrazen topa.*)

Pa degjoni! Nje anie vjen.

I DYTË ZOT

Na pershendoshin! Jane miq edhé ketá.

KASI

Ju lutem, çapni dhe shikoni cilet jane.

(*I dyti Zot del.*)

Misardhe, Iago; (*Emilise*) Mire se na ardhe, Zonje!
Iago, mos u-zemeró qe marr lirine,—
Ne viset tona e kerkón fisnikeria
Ketë soj pershendoshje te kuxímshime.

(*E puth Emiline.*)

IAGUA

Ah, Zot, po t' ishte qe t' ju jipte kjo me buze
Sa me jep mua m' até gjuhen si gershëre,
Ju shigurónj qe do merzíteshit fort shpejt.

DESDEMONA

E shkreta s' flet asfare.

IAGUA

Shume dhe per lume.
E shoh per nate kurdohere qe me flihet.
Me nder perpara Zoterise suaj,
S' ka ment ne koke po nje gjuhe, si ne goje;
S' mejtohet kurre, vetem flet e llomotis.

EMILIA

Ke fare pak te drejte te me flaç ashtú.

IAGUA

E di, ju grate jini jashte si piktura,
Kembana n' ode, mace t' égera ne kuzine,
Te shenjta kur na çirni, djaj kur né ju ngasim,
Shtepín' e prishni ditën dhe e ndreqni naten.

DESDEMONA

Kij turp, ti çpifarák!

IAGUA

Jo, eshte e vertete, Zoti me verbotte,
Ju grate ngríheni nga gjumi qe te losni
Dhe shkoni pasandáj ne shtrat per te punuar.

EMILIA

Mos me levdó me kenge kurre.

IAGUA

S' kam se sí.

DESDEMONA

Po mua ç' fare kenge do t' me kishe bere?

IAGUA

E larte Zonje, mos m'a jipni até barre,
Se s' di gjé t'jater veç se tallje dhe qertím.

DESDEMONA

S' ka gjé.—A shkoj njeri te shohe ne limán?

IAGUA

Pó, Zonje.

DESDEMONA

S' jam e gezuar, po perpiqem te fsheh
Trishtimin dhe merakun, dyke u-dukur ndryshe.
Me thuaj qýsh do te m'a kishe bere kengen?

IAGUA

Até mejtohem; per fat te keq, perpjekja ime
Me del nga koka si nje pul' e lagur;
Po prape Muza ime u-mbars dhe já se ç' piell:
Ne qoft' e urte dhe e bardhe si debore.
Bukurine duhet urtesia t' ia perdore.

DESDEMONA

Te lumte! Po ne qoft' e zeshke dhe e urte?

IAGUA

Ne qofsh e zeshke dhe e urte, mos kij frike,
Se nje i bardhe do t' te marre dhe pa prike.

DESDEMONA

Keq e mé keq.

EMILIA

Po qýsh, në qoft' e bukur dhe e marre?

IAGUA

*Në qoft' e bukur dhe e marre
Një trim të pasur do të marre.*

DESDEMONA

Ketó janë shakara të vjetra dhe të pelqýera, me të cilat qeshin të marret nëpër tavernat. Po ç' fare levdate të keqe ke për atë që është e shemtuar dhe e marre?

IAGUA

*S' ka patur vajze të shemtuar e të marre
Që s' gjeti një të bukur, t' urte dhe të mbare.*

DESDEMONA

O padije e tmeruar! Levdaten më të mire ia bere asáj më se keqes. Po ç' fare levdate do t' i besh një grúaje me të vertët të vlérëshme, e cila është aq e mire sa dhe djalli s' ka ç' të thote kundër saj?

JAGUA

*Ajó që është e bukur edhe jo krenare,
Që ka një gojë, po s' e hap e s' flet asfare.
Që ka pará, po s' blé stoli dhe xhevairë,
Që munt, po s' dó dhe i jep shkelmin çdo deshire,
Ajó q' i bejné një të keq' e zemerohet,
Po fal çdo faj kur munt të çgjakesohet,
Që është e urte dhe me lajka nuk genjehet
Dhe, posá e levdojnë shumë, nis e murehet,
Që është e mençur, po me gojë s' e rrefén,
Dhe, kur i venë pas ashiket, sy s' u kthen,
Në ka si kjó, m' i lumt' e vafte, Zotërinj,—*

DESDEMONA

Eh, kú të veje e ç' të benje?

IAGUA

*T' u japë sise budallenjve çilimínj,
Te shese dhall' e gjize dhe te vrase minj.*

DESDEMONA

Obobó, sa perfundim i çale dhe i çmendur ! Emili, mos merr mesime prej tij, ndonesé e ke burre. Sí ju duket, Zoti Kas ? Nuk është llafazán dhe goje-prishur ?

KASI

Flet keq dhe ashtú siç di, Zonje. Munt t'a pelqeni mé teper si ushtár se sa si vjershetór.

IAGUA (me nj' ane)

E ze per dore ; pó, mire, peshperitni ; me mje pelhure merimange kaqe te vogel jam i zoti te ze ne gracke nje mize aqe te madhe sa Kasi. Pó, qeshni, nëné buze ; ju lutem, qeshni ; fisnikerine tende do t'a benj nje brange qe te t' i lith kembet e te loç rahván. Ké te drejte ; ashtú është vertét ; ne qofte se te thýera si ketó te hedhin jashte punes, do t' ish mé mire per ty te mos i kishe puthur aqe shume tre gishterinjt' e tu (1), me te cilet prape taní me ben kalóresin me aqe mjeshterí. Puthje e bukur ! Te befte mire ! Fisnikerí e shkelqyer ! Pó, ashtú vertét. Prape m' i puth gishterinjte ? Ah, me t' u-befshin tullumba e te mbytshin ! (*Degiohet nje ze se jashtmi.*)—Othéllua ! E njoh zerin e trumbetes tij.

KASI

Vertét, aý është.

DESDEMONA

Le t' i dalim perpara dhe t'a presim.

1) Qé zakoni ahere qe burri te puthte gishterinjte, me te ci'et zinte doren e nje Zonje.

KASI

Já ku na vjen.

(*Hyn OTHELLUA me eskorte.*) (1)

OTHELLUA

O luftetarja im' e bukur !

DESDEMONA

Othéllua im i dashur !

OTHELLUA

Çuditem aqë sa gezohem qe te shoh
Ketú perpará meje, gaz' i shpirtit tim.
Ne sjell çdo shqote (2) pás nje qetesí te tille,
Ahëre fryfte era sa te sqonje vdekjen,
Aní' e rrahur hipte permí male valash
Te larta si Olimpi e zbritte aqë thëlle
Sa është Ferri (3) poshte qjellit. Ah, s' kam qene
M' i lumur kurre ! Le te vdes taní, ó Zot,
Sepsé kam frike qe gezím' i zemres sime
Është aq i plotte dhe i math sa fat' i erret
S' me jep mé kurre tjatër lumerí si kjo !

DESDEMONA

Mos fol ashtú ! Ah, dhente Zoti te na shtohet
Gezimi e dashuria sa na rriten ditet !

OTHELLUA

Amén, ó Zot, ó Perendí. Te lumte goja !
S' gjenj fjale te tregónj sa m' është prehur zemra.
Me mbyt ne gryke ; është gaz' i teper. (*E puth*)
Kjo puthje, edhe kjo, ó shpirt i dashur, qofshin
M' e madhja zihje ne mes tone sa te rrojme.
[*Puthen.*]

1) Ushtrare dhe njerës pas. (2) furtune. (3) Xhenemi.

IAGUA

Taní kendoni bukur; po do t' jua pres
Gjith' ató kordha qe e bejn' até muzike
Aqe shigúr sa jam njeri i nderçim.

OTHELLUA

Taní te shkojme ne keshtjelle.—Zoterinj,
Te ra te mira; lufta jone mori funt,
Se flota turke edhe Turqit na u-mbytnë.
Qýsh jane miqt' e mi te vjeter te nisise?—
Ketú ne Qipro do t' te presin mire, shpirt,
Se shoh qe pópulli me dó me te vertete.
Po mburrem, shpirt, e s' di seç' flas nga gazi im,
Te lutem, shkó, Iago, ne limán e zbrit
Sunduqet edhe plaçkat tona; mos harró,
E sill-na bashke ne keshtjelle dhe pilotin.
Eshte nje kapedán i mir' e i ka hie
Aý m' i madhi nder.—Eh, shkojme, Desdemone.
Mir' se ju gjeta prape, Zoterinj te Qipros.

(*Dalin OTHELLUA, DESDEMONA dhe eskorta.*)

IAGUA

(*Nje sherbetori*) Shkó me nje here ne limán dhe
prit-me atjë. (*Roderigut*) Eja ketú. Ne jé trim,—se tho-
ne qe dhe frikaçet, kur bien ne dashuri behen mé
burra se sa jane prej natyre—, degjó-me. Leftenari po
ruan sonde ne hobórr te keshtjelles. (1) E para duhet
te te thom nje gjé: Desdemona ka rene me te vertete
ne dashuri me té.

RODERIGU

Me té! S' eshte pune qe behet.

IAGUA

Ver gishtin keshtú ne goje dhe degjó-me mua, ti.

.1) Konák, frengjisht CHATEAU.

Ver-me re me sa rreptesí shtiu dashurí me Arapin heren e pare, se áy pelliste dhe i tregonte profka fantastike. Zoterote, qe jé i mençur, s' munt te besósh qe ajó do te vazhdonje t' i kete dashurí per mburrjet e tij. Syr' i saj dó ushqím. Dhe ç fare gezím ka per te gjetur, dyke shikuar Djallin? Kur t' i mpihet gjaku prej çdefrimit,—qe te ndizet perserí edhé qe t' i çelet prape oreksi, passí te nginjet—, i duhet nje fytyr' e embel, e re nga versa si ajó, me sjellje dhe bukurí trupi; te gjitha ketó gjera i mungojne Arapit. Taní, nga mungím' i ketyre gjérave te pelqyshme, si e holle qe eshte, do te kuptonje qe u-genjye, do te nise te psheretinja, te ngopet e te mos doje mé t'a shohe me sy Arapin; natyra vete do t'a shpjere ne keté udhe e do t'a shtrengonje te bënje nje zgjedhje te dyte. Taní, Zot, ne qofte e vertete kjo qe thom,—dhe me duket qe mendimi im eshte i provuar dhe i pakundërshtúarshim—, cili rri ne shkallen e larte dhe mé t' áferme te kesáj lumerie se Kasi? Nje dreq, qe flet bukur dhe s' ka ndergjéggjie veç sa te duket se jashtmi i nderçim dhe i urte, qe keshtú te kenaqe mé lehte deshirat e tij te fshehta, te póshtera dhe te pandérçime. Jó, s' ka tja-ter, s' ka tja-ter. Dhelper edhé ngjalle; qe di te gjenje rastin; qe syr' i tij pret e shtyp avanta (1) kallpe edhé kur s' i bie ne dore asnjé avante e vertete. Dreqi vete eshte doçi! Veç kesáj, eshte dhe i híeshim, i ri dhe ka gjith' ató cilesít' e névójslime, pas té cílave rent marresia dhe mendja e gjelber e grave te papjékura. Nje doçi i mbaruar se gjithash i mallkúari. Dhe Zonja po na e paska gjetur.

RODERIGU

Ajó? s' munt t'a besónj. Ajó eshte si engjell nga natyra.

1) Frëngjisht AVANTAGE.

IAGUA

Engjell si preshi ! Vera që pi është bere prej ru-shi. Po t' ishte engjell nga natyra, do mos e kish dashur kurre Arapin. Engjell ! Ató i degjónj veresie une. Nuk e pé sí ia perkedhelte doren Kasit ? Nuk e vure re ?

RODERIGU

E vura re, pò ajó s' që tjater veç nje fisnikeri.

IAGUA

Harvaleri, per keté dore : Ështe hyrja dhe parethé-nia e erret e drames se deshires dhe e mendímeve te túrpeshme. U-afruan me buzet aqë afer sa firomat e tyre u-puthne me njerjatren. Mendime te ndyra, Rode-rík. Kur perkedhelje te ketija e gatitin udhen kesisój, me nje here pastáj vjen ushterimi i math e kryesór, perfundja trup mi trup. Uá ! Po degjó-me mua, ti. Te solla ketú nga Venetiku, Rri dhe ruaj sonde ; e marr une persiper te te tregónj parollen (1). Kasi nuke te njeh. Nuke do te jem lark teje ; vetem gjéj nje rasje t'a zemerósh Kasin, osé dyke bertitur, osé dyke perqeshur dishiplinen e tij, osé me çfaredó tjater menyre qe te te pelqenje, si te t'a priere koha mé mbare.

RODERIGU

Mire.

IAGUA

Ësht i rrepte dhe ndizet shpejt, dhe nofta te te go-dite. Nderséj-e qe t'a benje, se vetem kjo me arrín qe t' i benj te gjithë Qipriotet te ngrene krye dhe te mos qetesohen veç passí te nxiret nga puna Kasi. Keshtú pra do t'a arrish qellimin tent me nje udhe mé te shkurtër dhe me menyren qe do t' te thom pastáj, pas-

1) Fjala e fshehte e ushtëreве qe rúajne.

sí te çporrim me një mjeshterí keté ndalím, se ndryshe s' ka asnjë shprese të na vejë puna mbare.

RODERIGU

Do t'a benj, në qofte se më jepni rasjen.

IAGUA

Até e marr une persiper. Eja të më gjesh më një here në keshtjellë, se taní duhet të vete të zbres plaçkat e tij. Tungjatjeta.

RODERIGU

Tungjatjeta. (*Del.*)

IAGUA

Që Kasi e dó até, un' e besónj vertét ;
Që dhe ajó e dó, është e natýreshme.
Arapí,—ndonesé nuk e durónj ,po është
Fisník, i beses dhe i dashur prej natyre,
Dhe thom që do të jete burrë shumë i mirë
Për Desdemonen. Po taní dhe un' e dua,
Jo fare nga deshír' e trupit,—ndonesé
Për një mekát aqë të math jam fare i zotí,—
Jo, po më teper se kerkónj të çgjakesohem,
Se kam dyshimin që Arap' i ndezur hipi
Kaluar në shtrat tim ; edhé idea vetem
M' i çíer mushkerite si një vrer (1) neperke.
Asgjë në bote s' do të m' a kenaqë shpirtin
Gjer sa të vijmë barabár ; grua për grua.
Osé në mos, t' i fut të paken dhe Arapit
Në zemer një zilí, një helm aqë të fortë,
Që nuk e sherón dot gjykimi i njeriut.
Për të mbaruar keté punë,—në më dalt' i zotí
Ky buf' i Venetikut q' e ndersénj për gjah—,
E nxjer nga puna Kasin më një shkelmë ;

1) Helm.

Pastáj e kallezónj, e nxinj ne sy t' Arapit,
Se ndruhem qe dhe Kasi do me vere brinje;
T'a benj Arapin tone te me falet nderit
E te me doj' e, veç kesáj, te m'a çperblenje
Q' e heq si nje gomár me aqe mjeshteri,
Dhe i káll zjarr ne zemer gjer sa t'a marrós.
E kam ketú, po esht e trubull édhe.
Ne pun' e siper çpallet faq' e ligesise.

(Del)

SKENE II.—*Nje ruge.*

(*Hyn nje Kasnec me nje proklamate, me popull
qe i vete pas.*)

KASNECI

Othéllua, gjenerali yne trim e fisnik, desherón : Qe,
pas lájmave te shigurta qe na ardhe taní, te cilat na
mesojne prishjen e plotte te flotes turke, te gjithë du-
het te tregojne gazin e tyre si per nje triúmf (1) osé
me valle, osé me dostongale (2), osé me çfaredó lodre
a defrim qe i pelqén cilitdó; se, veç kesáj lajme gaz-
more, sot po kremtohet dhe dasm' e tij. Keshtú urdhe-
rój te kasnecohet. Gjithe sallat e pallatit jane te hápu-
ra; edhe ka líri te plotte per kremtím qe taní ora pese
gjer sa te trokase kembana njembdhjete. Zoti e ruajt
nisín' e Qipros dhe gjeneralin tone fisnik Othello!

(Dalin.)

SHKENE III. *Ne keshtjelle.*

*Hyjne OTHELLUA, DESDEMONA, KASI dhe
sherbetore.*

OTHELLUA

Kij syrin sonde permí ruajtesit,

1) Fátim i math. (2) Zjarre gezimi.

I dashur Kas; se duhet që të kemi mendjen
Që gaz' i turmes të mos shtyhet tej kufirit.

KASI

Vertét; i dhashe Iagos urdher qësh të benjë;
Po prapë do të shkonj dhe vete që të ruanj.

OTHELLUA

Iágua është burr' i besës. Tugjatjeta!
Dhe nesër eja sa më shpejt të flasim prapë.
(*Desdemones*) Haj, shpirt, se vdiqme sa t' arrijme
[të ky kopsht.

Taní t' i mbledhim lulet e t' i ndajmë shoqërisht.
Naten e mirë!

(OTHELLUA dhe DESDEMONA *dalin*.)

(*Hyn IAGUA*.)

KASI

Misardhe, Iago; duhet të shkojmë me një herë për
të ruajtur.

IAGUA

Jo që taní, ora s' është akoma dhjetë. Gjenerali ynë
na dboj kaqë shpejt nga dashurí e Desdemones, dhe
s' kemi sí t'a qertojmë për këtë gjë. Gjer taní, s' ka fje-
tur edhe me të shoqen një natë si dhender; dhe nusja
është e vyer për një perendí.

KASI

S' ka shoqe në botë.

IAGUA

Dhe, vé koken time, plot me zjarr dhe lodra.

KASI

Vertét, është një grua e filadët dhe delikate.

IAHUA

Dhe ç' fare sy te ka ! Te duket sikúr te ndes e te ndersén.

KASI

Ka sy te embel ; me gjithë keté syr' i saj është fjesht i nderçim.

IAHUA

Dhe kur flet, nuke te duket sikúr tingjellín kembán' e dashurisë ?

KASI

Është me te vertete e mbaruar se gjithash.

IAHUA

Eh, u-trashegoqshin dhe u lumte shtrati ! Eja, Zoti leftenár, se kam një poçe vere dhe atý jashtë presin disá trima te Qipros, te cilet do te pinë me gas te math per shendetin e Othello Arapit.

KASI

Sonde jo, Iago ; se koka ime s' e ngré asfare te piren ; do te desheronja shume qe fisnikeria te kish gjetur një tjater menyre per te bere qef.

IAHUA

Oh, jane miqte tane ; vetem një kupe ; do te pi une per ty.

KASI

Kam pire sonde vetem një kupe, e cila kish mé teper uje se sa vere, dhe shikó sí me ka ndrruar ; e kam per fat te keq keté semundje dhe nuke kuxónj t'a ngas mé teper dobesine time.

IAHUA

Oh dhe ti ; sonde është nate gezimi. Trimat atjë e duan doemós.

KASI — Kú janë ?

IAHUA

Atý perpara portes ; te lutem, thirr-i brenda.

KASI

Do t'a benj, po s' me pelqén. (*Del.*)

IAHUA

Ne e vença dot te pije dhe nje kupe tjater
Permí até qe paska pire sonde vete,
Do t' egersohet e do te kerkonje sherr
Si qen' i Zonjes sone. Roderigu im
I marr' e i semure qe, nga dashuria,
I u-kthye mendja fare per se prapi
Ka pire sonde per shendét te Desdemones
Sa eshte bere dru ; edhé na ruan naten.
Tre Qipriote,—kryelarte dhe fisnike,
Qe ashperohen per nje çast per pune nderi,
Te zgjedhur trima te nisise luftetare—,
I kam gatitur me ca kupa mbushur rafsh,
Dhe Zoterít' e tyre sonde rúajne..
Taní per mes kesáj kopeje prej te dehursh
Do te leshónj nje dem si Kasi per trazím
Qe te perzihet tere Qíprua.—Já ku vijne.
Ne marrte puna funt ashtú siç enderrónj,
Ania ime rent lirisht pelhure-hapur
Ngaha fryn era dhe andéj nga shkojne valat.

(*Hyn perseri KASI, pas tij MONTANI, disá ZOTERINJ me nje Sherbetór me vere.*)

KASI

E mori e mira, me gostitne mjaft Zoterít' e tyre.

MONTANI

Per bese, fare pak ; jo mé teper se gjysmoke, fjale ushtari !

IAHUA

Eh, sill-na ca vere. (*Kendón.*)

"Le t' i trokasim kupat nga nje grime,
Le t' i trokasim kupat nga nje grime,
Ushtaret jane njerës, mor te mjere,
Dhe jeta esht e zeze kur s' ka vere;
O búrrani ushtare, le te pime!"
Sillni vere, mor djema!

KASI

Per Zotin, shume keng' e bukur.

IAHUA

E kam mesuar ne Inglí, ku njerezia jane me te vertete te forte ne te pire; Danezi juaj, Gjermani juaj dhe Hollandezi juaj bark-fryre — vere, oré! — s' bejne as pese pará perpara Inglizit.

KASI

A eshte Inglizi juaj aqë trim i ralle me te pire?

IAHUA

Po sí; pi sa t'a benje Danezin te bjere si i vdekur nga dehja nene tryesen; pak kohe pastáj, pa mundím te math, t'a heth per dhé Gjermanin, edhé e dergón Hollandezin te vjelle zorret para se te vinje poqja tjater.

KASI

Per shendét te gjeneralit tone!

MONTANI

Shendét paste, Zoti leftenár; te kam gjetur me kupen plot gjer ne funt.

IAHUA

O Inglí e embel! (*Kendón.*)

"Stefán mbreti, trim me flete,

"Bleu nje mexhite breke,
"Terezín' e rreh e vret,
"Se i hengri nje çejrék.
"Edhé ish nje mbret me nam
"Edhé tí me jé katrán.
"Qibri heth per dhé dovlete,
"Shtró pra gunen e rrí qete.
Eh, sill-na vere !

KASI

Per koken time, kjo kenge eshte shume mé e bukur se tjaatra.

IAHUA

Dó t'a degjósh dhe nje here ?

KASI

Jo, se me duket qe s' ka hie te rrije ne fron nje mbret evgjit qe ben pune t' atija. Siç ju thashe dhe mé pare,—Perendine e kemi te gjithë mi koke ; edhé ka shpirte qe do te shkojne ne Parajse, edhé ka shpirte prape qe do te shkojne ne Ferr.

IAHUA

Fare e vertete, i dashur leftenár.

KASI

Sa per mua, Zoterínj,— pa i bere dem as gjeneralit as nonjë tjaatri njeriu te larte—,kam shprese te shkonj drejt ne Parajse.

IAHUA

Edhé une, Zoti leftenár.

KASI

Míre, po me lejen tende, jo perpara meje ; leftenari duhet te shkonje ne Parajse mé qare se rreshtari. Po t'a leme këtë fjale. Hajde te shkojme ne punen tone.

—O Zot i math, falna-i mekatet! — Zoterínj, hajde te shkojme ne punen tone. Mos pandehni, Zoterínj, qe jam i dehur: ky eshte rreshtári im, kjo eshte dora ime e djathte, dhe kjo esht e méngjera.—E shihni pra qe s' jam i dehur. Munt te qendrónj mi kembe mjaft drejt, edhe flas mjaft mire.

TE GJITHE

S' behet mé mire.

KASI

Fort mire ahëre; mos pandehni pra qe jam i dehur. (*Del.*)

MONTANI

Eh, vemi sipër, Zoterínj, te nisim gardjen.

IAGUA

Shekójeni këtë njeri qe shkoj përpara!
Ky burrë vlen të rrijë pranë Qesarit
E t'apë urdher; po shikoni ç'kusur ka;
Është ekinoksi (1) i plotte i virtytit tij,
I gjatë njëri sa dhe tjetri. Ah, jazék!
Kam frikë se, më besën që i ka Othëllua,
Do t'a tronditë tërë Qipron nonjë ditë,
Kur të na dehet nonjë herë si tanë.

MONTANI

A dehet shpesh kështu?

IAGUA

Per natë, Zoterínj.

Kështu këndon nga herë para se të flerë.
Se gjumi nuk e zë dy dit' e net më radhe,
Në qoftë se e pira nuk e nanurís.

1) Kur nata është tamám sa dita; greqisht ISIMERIA.

MONTANI

Do t' ishte mire t' ia tregonim gjeneralit,
Se nofta nuk e sheh, osé, nga zemr' e mire,
Çemón te mirat vetem qe shikón te Kasi
Edhé mbyll syte per te ligat; apó jo?

(Hyn RODERIGU.)

IAGUA (*me nj'ane Roderigut*).

Ç' kerkón ketú, ti Roderík? Te lutem, shkó,
Shkó, bjer-i leftenarit pas, siç kemi folur.

(Del RODERIGU.)

MONTANI

Jazék, me te vertete, qe Arapi trim
T' i kete dhene vendin mé te math pas tij
Nje burri me nje dobesí aqe te keqe.
Do t' ish nje pun' e ndérçime sikúr t' ia thoshe
Othellos.

IAGUA

Te m'a falin Qipron, s' e benj dot.
E dua Kasin si vellá; dhe jap dhe shpirtin
Qe t'a sherónj nga kjo semundje.—Po degjoni!
Eh, ç' eshte kjo shamate?

(*Degiohet se jashtmi nje thirrje: "Ndhme!
Ndhme!"*)

(Hyn KASI, dyke ndjekur RODERIGUN.)

KASI

Qelbaník! i poshter!

MONTANI

Eh, ç' eshte, Zoti leftenár?

KASI

Nje doç i tille

Te vinje dhe te me mesonje mua punen !
Dale, se do t'a rrah e do t'a benj si plehe.

RODERIGU

Tí, te me rrahesh mua !

KASI

Mburrësh, mor magjýp ?
(*E godit Roderigun.*)

MONTANI

Ju lutem, Zoti leftenár, qendroni.

KASI

Ler-me te shkonj, te lutem, se t'a thyenj koken !

MONTANI

Shkó, jé i dehur e s' di ç' ben.

KASI

Sí thé ? I dehur ?
(*Leftojne.*)

IAGUA (*me nj' anc Roderigut*).

Shkó shpejt ; dil jasht' e thirr qe behet nje trazire
(*Del Roderigu.*)

Mos, Zoti leftenár ! Qendroni, Zoterínj !
Eh, ndihme ! Leftenár ! Zoti Montán, ju lutem !
Me ndihni, or shoke ! Já nje rúajtje e mire !
(*Tingellín kembana.*)

Kúsh vajti dhe i ra kembanes ? Dreq, o pune !
Taní po ngrihet tere bota.—Zoti Kas,
Qendró per Zotin, se do turperohesh.

(*Hyn OTHELLUA me eskorte.*)

OTHELLUA

Eh, ç' eshte, ç' kini ?

MONTANI

Me rieth gjaku ; jam plagosur rende.

(*I bie zali.*)

OTHELLUA

Per koken tuaj, thom, qendroni !

JAGUA

Qendroni, leftenár ! Zoti Montán, qendroni !

Harruat fare vendin dhe detyren tuaj ?

Qendroni, kini turp, se gjenerali flet.

OTHELLUA

Sí ngjau kjo ? Sí nisi puna ? Pa me thoni.

Mos jemi Turq dhe po i bejme vetes sone

Até qe s' i la Zoti te na bejne Turqit ?

Ne jini te qyteteruar, kini turp,

Qendroni me nje here keté zihje t' eger !

Aý qe s' i ve vetes fre dhe tundet vendit

S' e dó mé shpirtin ; do t'a shtrih per dhé si qen.

Pa jepni ze te hesht' ajó kemban' e tmerrshme,

Se tremp e ngré nga gjumi boten. Ç' eshte, ç' kini ?

Iago i nderçim, qe jé verdhur nga trishtimi,

Fol, kúsh qé shkaku ? Fol, ne qofte se me dó.

IAGUA

S' di. Qene miq taníth, posá, nje çast mé pare,

Dhe aqe mire sa nje dhenderr me nje nuse

Qe shkojne per te fjetur ; po taníth, posá,—

Sikúr u mori mentte nonjë yll i keq—,

I zgjeshne pallat dhe u-sule mi njerjatin

Me nje armiqesi te gjákeshme. As di

Sí nisi zihja e çudíçime qe pate.

Ah, qeshqe ne nje lufte te lavdishime

Te m' ishin thyer kembet qe ketú me prune!

OTHELLUA

Si ké harruar aqë veten, Zoti Kas?

KASI

Ju lutem te me ndjeni, s' munt te flas.

OTHELLUA

Zoti Montán, ke qene gjithenjë i urte,
Dhe tere bota te çemonin si nje trim
Me ment e rendesí, dhe kishe nam te math
Dhe ner atá qe kritikojne ashper.
Qýsh pra ve nderin ne rezík per te fituar
Nje nam njeriu qe ben trubullime naten?

MONTANI

Othello i nderçim, jam rezikerisht goditur.
Iágua, oficeri juaj, munt t' ju thote,
Se une nuke munt te flas nga plaga ime.
Nga gjith' ató qe di é pashe, s' mbanj ner ment
Qe te kem then' a bere gje te keqe sonde,
Pervéc ne qoft' e lige dashuri' e vetes
Dhe faj te mprohesh, kur nje tjater te godit.

OTHELLUA

Taní, per Zotin, nisi te me ndizet gjaku,
Dhe zemerimi m'a trazón gjykimn' e kthjellet
Dhe merr ne dore frene. Posa qe te sulem,
A posa te ngre krahun, dhe aý m' i miri
Prej jush ka per te rene nga goditja ime.
Me thoni pra sí nisi sherri, kúsh e ndezi?
Kushdó q' e beri keté faj, s' e dua mé,
Pa le t'a kem dhe vllá binják e prej nje barku.
Sí? brenda ne keshtjelle, dhe ne kohe lufte,
Kur pópullit akoma s' i ka ikur frika,
Te hapni zihje te veçanta vlla me vlla,

Ne mes te nates, ne hobórr te qeverise !
Esht' e tmerruar ! Kúsh që shkaku, Jago ?

MONTANI

Ne folç nga shkaku i miqesise a i punes,
Mé teper a mé pak se te verteten fjesht,
Ahere s' jé ushtár.

IAGUA

Ah, mos me ngjaj atjé !

Se keté gjuh' e pres edhe e heth ne plehe
Se sa te flas te keqen per nje mik si Kasi.
Po prape jam i bindur qe s' i behet dem,
Dhe po te thom te drejten. Já si eshte puna :
Montani edhe une ishim dyke folur,
Kur vjen nje burr' i trembur, dyke thirrur ndihme,
Dhe Kasi pás me shpaten zgjeshur po e ndiqte
Qe t'a godite. Zoterí' e tij ahere
I del perpara, i lutet Kasit te qendronje.
Po une dolla pas njeriut qe therriste,
Se kisha frike,—dhe ashtú vertét na dolli—,
Mos trempte boten e qytetit, dyke britur.
Mjerisht, s' e zura dot, se ishte kembe-shpejte.
U-ktheva me nxitím, se vura re se jashtmi
Qe shpatat tingellinin dhe perpiqeshin,
Dhe Kasi, i ndezur, po mallkonte Perendine,
Qe kurre s' ia degjova gjer me sot nga goja ;
Kur erdha prape,—edhé kjo u-be ne çast—,
I gjeta zene ashtú, siç ishin kur i ndate.
Mé teper nga kjo pune nuke di as pashe.
Po jemi njerës ; mé i miri nonjé here
Lajthitet ; Kasi e goditi pak, vertét,—
Siç rreh njeriu mikun ne inát e siper—,
Po pa dyshím dhe Kasit do t' i kete bere
Aý qe iku nonje gje te rende teper

Qe s' mundi t'a duronje.

OTHELLUA

Ah, e di, Iago;
Si burr' i nderçim dhe nga shkaku i miqesise,
Ia lehtesove fajin Kasit. Kas, te dua,
Po s' munt te jesh më kurre oficeri im.—

(*Hyn DESDEMONA me sherbetore.*)

Shikoni, u-ngrit nga gjumi edhe ime-shoqe!—
Keshtú, te marrin shembell dhe te tjeret!

DESDEMONA

Ç' eshte?

OTHELLUA

Shkoj, u-mbarua, shpirt; pa veme fleme.
(*Montanit*) Zot, plagat une vete do t' jua sherónj.
Taní e merrni dhe e shpini ne shtepí te tij.
Iago, dil neper qytét dhe qetesó-i
Atá qe jane trembur nga kjo zihj' e poshter.
Eh, shkojme, Desdemone; jete prej ushtari!
Trazira vjen, t'a prish até mé t' emblin gjume.

(*Dalin te gjithë veç IAGOS dhe KASIT.*)

IAGUA

Ç' ke? Mos u-plagose, Zoti leftenár?

KAS

Aqe keq sa s' kam shcrím.

IAGUA

Mos e dhente Zoti.

KASI

Nderin, nderin, nderin! Ah, e humba nderin!
Humba pjesen e pavdékshime te vetes sime dhe ajó qe
me mbetet eshte kafsherishte. Nderin, Iago, nderin!

IAGUA

Per besen time, pandeha që u-plagose në trup; se kjo ka më tepër kuptim se pun' e nderit. Nderi është një idë e kotte dhe e rreme, që e fiton njeriu shpesh pa vlerë dhe e humbët pa të drejtë. Nderin s' e ke humbur asfare, veç në pandeh që e humbe. Oh, dhe ti! Po ka një menyre që të pajtohesh prapë me gjeneralin. Te nxori nga puna tanë në zemerim e sipër dhe të puniti më tepër nga nevoja politike se nga zemr' e keqe, ashtu siç rreh njeriu qenin e tij të pafajshim për të trembur një luën të tmerruar. Lutj'u të t'a fale dhe do t' ia fitosh prapë zemren.

KASI

Më mire vete i lutem të më kortemnonje fare se sa të genjënj një kumandár aqë të mire e t' i ngarkónj një oficer aqë të lehtë, aqë pjanik dhe aqë të çmendur sa unë. Të dehem? E të flas si papagall? E të leh? E t' alurinj? E të mallkónj? E të pellás si i marre me hien time? O ti, hij' e veres e padukur, në qofte se s' ke emer me të cilin të të njohim, le të të quaj me djall!

IAGUA

Cili ish aý që e ndiqnje me shpate? Ç' të kish bere?

KASI

Nuke di.

IAGUA

A mundet?

KASI

Mbanj ment një tok gjerash, po asnjë gjé të çkoqur; një zihje, po nuke di persé.—Ah, qysh njeriu vé në gojë një armík i cili ia merr mentte, dhe qysh vemi me gas, me pelqim, me qef e me zjarr dhe bëhemi si kafshe!

IAGUA

Po taní më dukesh fare mirë. Si e more veten me një here?

KASI

Se i pelqeu djall-dehjes t' i leshonje vendin djall-zemerimit. Njera dobesí me tregón tjatren aqe sa me ben t'a kortemnónj veten time me gjithë shpirt.

IAGUA

Ler-i ató taní, jé një moralíst teper i ashper. Si pas kohes, ndodhjes dhe kondítave të ketí vendi, do të kisha dashur me gjithë zemer që kjo pune të mos kishte ngjare. Po taní që u-be siç u-be, perpiqu t'a ndreqesh si të jete më mire per ty.

KASI

Do t' i lutem të më marre prape në punë; — do të më thote që jam pjaník! Dhe të kisha aqé gójera sa Hydra, një pergjigjie e tille do të m' i mbyllte që të gjitha. Të jesh taní një njerí me ment, pak kohe pastáj si një i marre, dhe me një here si një kafshë! Gje e tmerruar! Çdo kup' e teper është e mallkuar dhe vera që ka brenda është një shejtán.

IAGUA

Ler-i ató taní; vera e mire është një gje e bekuar, po të dish t'a perdoresh, siç duhet; mos m' a shaj më teper. Po, i dashur, leftenár, besónj të kujtosh që të dua.

KASI

E pashe më sy, Zot.—Une të dehem!

IAGUA

Zoterote, a cilidó tjater njerí i gjalle munt të dehet një here, mor Zot. Taní do t' të thom ç' duhet të besh. E shoq' e gjeneralit është gjenerali yne taní. Keté e

thom me këtë kuptim, që Othëllua ka shtene veten e tij me të shikuar, me të shenuar, e me t' adhuruar bukurite dhe embelsit' e saj. Çap e qaj'a hallin; merit-e, dyke i u-lutur të të ndihe të kthehesh në punën tënde. Është aqë e çelur, e mire, fisnike dhe engjellore prej natyre sa do t'a pandehe si një të keqe, po të mos perpiqet të bëjë më tepër se sa t' i kerkósh. I u-lut asáj t'a lidhë perin e keputur në mes tëje dhe burrit saj. Dhe vë bast tërë mallin tim për hiq që, pas kesáj çárjeje, dashuria juaj do të forcohet më tepër se më parë.

KASI

Mirë më thua.

IAGUA

Të bëj bé për dashurin' e vertetë dhe për nderimin e math që të kam.

KASI

Ashtú, vertét, pandéh dhe unë; dhe nesër që më nate do t' i lutem Desdemonës së mbare të perpiqet për mua. Jam i humbur pa shprehë, në qendroftë kështú puna.

IAGUA

Kë të drejtë. Naten e mirë, Zoti leftenár; duhet të shkonj të ruanj.

KASI

Naten e mirë, i nderçim Iago. (*Del*)

IAGUA

Kush është aý që thotë se jam intrigán?
Keshilla që i dhashe s' është ajó m' e mira,
M' e urta dhe me të vertét e vétëmja
Mënyrë për të zbutur gjeneralin tonë?
Se Desdemonës do t' i vinjë keq për të,

Se esht e zemerdhempshur, si dó Zoti vete.
Ajó pastáj ia kthen Othellos mendjen lehte,—
Se shpirt' i tij u-lith pas saj me aqe mall
Sa edhé besen munt t'a ndrronje, po t' i thote ;
Ajó pra ben e çben ashtú si t' i pelqenje,
Dhe qef' i saj eshte si urdher Perendie
Per dobesín' e tij. Qýsh jam pra intrigán,
Se i tregova Kasit udhen mé te drejte
Te lumerí' e tij ? Theollogjí e Ferrit !
Kur djajte shtyjne te mekatet mé te zeza,
E nisin me keshilla t' embla si Shenjtore,
Siç benj taní. Se, kur te veje ky i humbur
T' i lutet Desdemonas mire t'a perkrahe,
Dhe kjo t'a mpronje me fuqí perpara Arapit,
Kam per t' i derdhur keté helm te zi ne vesh,
Q' ajó i lutet per te dáshurin e saj.
Dhe sá mé teper te perpiqet Zonj' e shkrete
T' i benje mire Kasit saj, aqe mé shume
Arap' i zi do t'a pandehe te pabese.
Keshtú ia benj virtytn' e saj te bardhe pise
Dhe mpleks me miresín' saj rieten (1)
Ku do t' i ze te gjithë brenda.

(Hyn RODERIGU.)

Eh, Roderík !

RODERIGU

Po rent ketú rrotull jo si nje lingua qe gjuan, po si nje qen qe leh bashke me te tjeret. Parate pothua m' u-mbaruan ; sonde hengra nje dru te shendoshe sa s' behet mé mire, dhe fundi me duket do te jete qe fitova pak shperience me mundimet qe hoqa ; dhe keshtú, me pak ment mé teper, do te kthehem prape ne Venetík.

1) Vegla me te cilen zihen pishqit.

IAGUA

Oh, sá te mjere jan' atá qe nuk durojne !
Po plaga nuk sherohet veç ngadale, vlla.
Punojme, Zot, me ment, s' punojme me magji,
Dhe mendja, siç e di, dó kohe dhe durim.
A nuk na vajti puna mire gjer taní ?
Te rrahu Kasi, po dhe ti ia berë varrin.
Vertét ca bima rriteñ shpejt ne diell,
Po pemet piqen passí çelen lulet.
Kenaqu hé per hé.— Moré, na qenka gdhire !
Gezimi e puna e shkurtojne kohen.
Shkó ; shkó taní te flesh atjé ku zure ode.
Te lutem, shkó ; mé tutje do t' te thom mé teper.
Jó, shkó, te thom. (*Del RODERIGU.*)

Tani dy gjera duhen bere :
Ve gruan qe t' i lutet Zonjes saj per Kasin ;
Pó, do t'a shtynj t' i vihet punes ;
Dhe n' até mes t'a heq me nj' anc Arapin une
Dhe t'a leshónj tamám kur munt t'a gjenje Kasin
Qe po i lutet gruas tij ? Pó ; já menyra :
Vonimi e ftohtesia mos m'a prishçin pllanin.

(*Del.*)

AKT III.

SHKENË I. *Keshltjela e Othellos.*

Hyjne KASI, ca Muzikante, dhe pastáj nje Gastór.

KASI

Losni ketú, Zoterínj; do t' jua çperblénj mundi-min; nonjë gjé te shkurter; kendójini nje kenge mengjezore gjeneralit.

(Lozin; pastáj hyn Gastori.)

GASTORI

Pa me thoni, Zoterínj, mos i kini blere shtrumentet túaja ne Nápoli qe flasin keshtú neper hunde?

NJE MUZIKANT

Sí thé, Zot?

GASTOR

Jane shtrumente fryme ketó qe kini?

MUZIKANTI

Si urdherón, Zot.

GASTORI

Andáj fryjne si verí i ftohte (1).

MUZIKANTI.— Sí thé?

GASTOR

Thashe qe posa u fryni dhe nis e merdhínj e me kercasin dhembet nga e ftohta. Já pará per muziken tuaj; gjeneralit i pelqén aqe shume muzika juaj sa ju

1) Ne Inglishten ka lodra fjalesh qe nuke munt te kthehen ne nje gjuhe tjater.

lutet, per émerin e Zotit, te mos i çani mé koken.

MUZIKANTI

Fort mire, Zot; do te pushojme.

GASTORI

Ne kini nonjë muzike qe s' degjohet, nisni prape; po, siç ju thashe, gjeneralit s' i kenda dhe shume te degjonje muzike.

MUZIKANTI

S' kemi muzike te tille, Zot.

GASTORI

Ahere, vérini borite túaja ne traste. Shkoni, çpór-runí, hajde.

(Muzikantët dalin.)

KASI

Pa degjó ketú.

GASTORI

Nuke degjónj atý; po ty, po te duash, te degjónj.

KASI

Te lutem, ler-i shakate me nj'ane. Merr keté cope florí te vogel, dhe, ne qofte atý gjekúnt Zonja qe rri pas se shoqes se gjeneralit, thuaj-i qe ketú eshte nje Zot i quájtur Kasi qe dó t' i flase pak, ne paste miresi-ne te zbrese. M'a ben dot keté?

GASTORI

Ajó Zonje eshte atý gjekúnt: do te vete t' i thom te vinje ketú.

KASI

Te lutem.

(Del Gastori.)

(Hyn Iágua.)

KASI

Mire se te gjeta, Iago.

IAGUA

Ahere nuke shkuat per te fjetur ?

KASI

Asfare ; para se te ndáheshim, qé gdhire.

Iago, çova te therresin Zonjen tuaj.

Dua t' i lutem te me gjenje nje menyre

Te flas me Desdemonen.

IAGUA

Do t' t'a çonj ne çast.

Dhe une me nje shkak e heq me nj' an' Arapin

Qe te fjalóseni lirisht per punen tuaj.

KASI

Ju falem nderit. Kurre s' pashe nonjë here

Nje Florentín kaqe te nderçim e fisnik.

(Hyn Emilia.)

EMILIA

Mire mengjës, i dashur Kas ; me vjen fort keq

Per punen qe ju ngjau ; po do ndreqet shigur.

Othéllua me te shoqen per keté po flasin.

Ajó ju mpron me force ; ay pergjigjet

Qe burri qe plagoste ka nje nam te math

Dhe shume miq ne Qipro dhe qe urtesia

E deshte qe te sillej me até menyre ;

S' muntte veç se t' ju largonte per ca kohe.

Po thote qe ju dó edhé qe s' ka nevoje

T' i luten per ju bota, sepsé vet' ay

Do t' ju therrese perserí ne pune.

KASI—Pó, po ju lutem shume,

Ne e shikoni për të mirë dhe në behet,
A muntni të më ndihni që të pëqem
Me Desdemonën vetëm e t' i thom një fjale.

EMILIA

Ju lutem, urdheroni. Do t' ju shpie atje
Ku munt t' i flisni zgjeshur sa të doni.

KASI

Ju falem nderit shumë.

(*Dalin.*)

SHKENC II.— *Një ode në Keshjtjellë.*
Hyjnë OTHELLUA, IAGUA dhe ca ZOTERINJ.

OTHELLUA

Iago, jepja këtë letër kapidanit
Dhe thënjë t' u shpjegë senatëve të fala.
Në këtë mes, po shkonj të shoh fortecen.

IAGUA

Si urdheroni, Zot.

OTHELLUA

Eh, shkojmë në fortece, Zoterinj?

ZOTERINJTE

Si t' urdheroni, Zoteria juaj.

(*Dalin.*)

SHKENC III.— *Një sallë.*
Hyjnë DESDEMONA, KASI dhe EMILIA.

DESDEMONA

Të jesh shigúr, i miri Kas, që do të bënj
Për ty ç' të munt.

EMILIA

Perpíquni, e mire Zonje,
Së dhe tim-shoqi i vjen keq si për vet-veten.

DESDEMONA

Iágua është burr' i nderçim. Dij-e, Kas,
Që s' dua t'jater veç t' ju shoh, tim-shoq e ty,
Te jini miq siç qete dhe mé pare.

KASI

Do mbetem sherbetori juaj i vertete
Për gjithënjë, sidó që te me ngjase puna.

DESDEMONA

E di,—ju falem nderit. E doni burrin tim,
E njihni që prej kohe; dñjeni fort mire
Që i vjen keq edhe atí, po ju largój
Për shkake politike.

KASI

S' kam asnjë dyshím,
E mire Zonje, po kjo politik' e urte
Nofta te zgjatet aqë shume kohe,
Osé t' ushqehet me diete aqë t' újeshme
Sa te me dale shpirti, edhe si te shkonj,
Dhe vendi im te zihet, gjenerali ahëre
Do m' a harronjë dashurine dhe sherbimet.

DESDEMONA

Mos kij asfare frike për një gjé te tille.
Ketú perpara Emilise te jap fjalën
Që do t'a marrësh prapë vendin tent.
Dhe dij-e që, posá i jap një miku fjalën,
E mbanj zotimin gjer te pik' e funtme.
Që sot e tutje s' do t'a le te qete burrin,
Po do t' i lutem gjithënjë gjer sa t'a zbut

Dhe do t' i flas sa te humbase dhe durimin ;
Do t' ia benj shtratin shkolle dhe tryesen kishe ;
Do te perzienj çdó gje qe te benje
Me punen tende : perandáj pra mos kij frike ;
Se avukati yt mé mire vdes
Po kurre nuk e heth me nj' ane gjyqin tent.

EMILIA

Já se ku vjen dhe Zoti.

KASI

Ahere, Zonje, nemni leje qe te shkonj.

DESDEMONA

Perkunder, rri edhé degjó si do t' i flas.

KASI

Ju lutem, jo taní, se s' munt asfare.

DESDEMONA

Si t'a shikoni mire vete.

(*Del Kasi.*)

(*Hyjne Othéllua dhe Iágua.*)

IAGUA

Ha ! nuke me pelqén kjo pune.

Ç' thua?

IAGUA

Asgjé, Zot ; veç ne qofte,—nuke dí.

OTHELLUA

S' qé Kasi ay qe ish me time-shoqe?

JAGUA

Si urdheroni, ay qé. Jo, nuk e besonja
Qe do te ikte fshehur si nonjë fajtór
Posá ju pá qe vinit.

OTHELLUA

Kasi që, besónj.

DESDEMONA

Te falem, Zot. Taní po flisnja me nje rop
Qe po lengón nga shkaku qe s' e dó mé prane.

OTHELLUA

Per cilin flet ?

DESDEMONA

Per Kasin, leftenarin tent ; i mire Zot,
Ne me shkon fjala edhe hatri prane teje,
Te lutem, falj'a fajn dhe pajtóhuni ;
Sepsé, ne mos te dó me te vertete ky
Edhé ne mos gabój pa ditur edhe jo
Nga zemr' e keqe, ahete nuke njoh asfare
Nga syri, cili esht i drejte dhe i nderçim.
Te lutem, thirr-e prape.

OTHELLUA

Aý ish qe po shkoj taní ketejza ?

DESDEMONA

Aý i ziu dhe qe aq zemerthyer
Sa la nje pjese te trishtimit tij te mua
Dhe vuanj me té bashke. Thirr-e prape, shpirt,
Te keqen.

OTHELLUA

Jo taní, e embel Desdemone,
Po nonjë here tñater.

DESDEMONA

Per se shpejti ? Kúr ?

OTHELLUA

Per hatrin tent, shpirt, sa mé shpejt te munt.

DESDEMONA

Sonde me darke?

OTHELLUA

Sonde jo; per s' áfermi.

DESDEMONA

Neser me drek' ahare?

OTHELLUA

Me dreke neser nuke do te ha me shpi.

Do shkonj te piqem ne kalá me kapidanet.

DESDEMONA

Ahere neser mbreme, a ne mos, pasneser
Te Marten ne mengjés, me drek' a mbrémane,
A te Merkuren ne mengjés; te lutem, shpirt,
Thúa-me kúr, po jo mé vone se tri dite;
Per bese, u-pendua dhe e njeh gabimin.
E di fort mire qe ashtú e dó kanuni
I luftes, qe te marrin shembell oficeret,
Po faj' i tij, me duket, thom me mëndjen time,
S' qé aq' i rende sa te nxiret fare jashte
Sherbimit. Kúr do t'a therréc te vinje, shpirt?
Othello, thúa-me. E mjera une s' di
Asgjë qe te me lypsh e te thom jo,
A te qendronj pa u-pergjigjur. Dhe ti me rri
E me mundón e s' dó te falesh Kasin,
Qe te ka ndihur kur me benje dashuri
Dhe aqe here te ka mprojtur prane meje
Kur flisnja nonjë here ftohterisht per ty.
Besó-me, t' isha une ne vent tent,—

OTHELLUA

Mjaftón, te lutem; le te vinje kur te doje;
Se nuke munt te te mohónj asgjé ne bote.

DESDEMONA

Kjo s' esht e mira ime, po më teper jotja ;
Kjo eshte sikur une te te lútesha
Te mbash ne duar gante, a te vishesh mire
Qe te mos ftohesh, a te hash nga gjelle
Te paqme qe ushqejne, a te te ngarkohem
Qe te fitósh per veten tende ; pa, ne befsha
Nonjë kerkím qe te shprovónj se sá me dó,
Ahere dot' te lyp nje gjé te rende fort
E te tmerruar per te dhene.

OTHELLUA

Kerkó ç' te duash edhé dot t'a jap. Taní,
Te lutem, shpirt, me ler pak kohe vetem.

DESDEMONA

Te thom dot nonjë here jo? Te falem, Zot.

OTHELLUA

Tungjatjeta, shpirt. Taní vinj edhé une.

DESDEMONA

Shkojme, Emilí. (*Othellos*) Sí te te thote mendja, jij.
Sidó te jesh, te bindem dhe te unjem.

(*Del me Emiline*).

OTHELLUA

Bandille xhevaír. Me humpte shpirti,
Ne mos te dua ; se, sikur te mos te desha,
Me duket, bota do te zbrazej e do t' errej.

IAGUA

Te lutem, Zot,—

OTHELLUA

Sí thé, Iago?

IAGUA

A dinte Kasi gjé, kur benit dashurí
Me Zonjen?

OTHELLUA

E dinte që ne krye e gjer ne funt.
Persé pyét?

IAGUA

Se desha të mesónj një gjé.—Hiç tјater.

OTHELLUA

Ç' të mesósh, Iago?

IAGUA

S' e dínja se q' ahерe Kasi e nјhte Zonjen.

OTHELLUA

Po sí! dhe shpesh që nermјetari yne.

IAGUA

Vertét?

OTHELLUA

Vertét? Vertét. Po ç'dolli nga kjo gjé?
Nuk esht i nderçim?

IAGUA

I nderçim, im-Zot?

OTHELLUA

I nderçim? pó, i nderçim.

IAGUA

Zot, nga sa di.

OTHELLUA

Ç' mendoresh?

IAGUA—Ç' mendohem, Zot?

OTHELLUA

Ç' mendothem, Zot ?

Per qjell po oshetín çdo fjale që te them,
Sikúr te kishte nje kuçedre te shemtuar
Ne koke që s' rrefehet dot. Diç dó te thuash.
Degjova që po thé taní që s' te pelqén
Kjo pune, kur u-nda nga ime-shoqe Kasi.
Ç' gje nuke te pelqén ? Edhé kur te thashe
Qe Kasi, që ne krye e gjer ne funt me ndihu,
Ne dashurine time, thirre, thé "Vertét ?"
Edhé u-mvrojte dhe permbloodhe vétullat
Sikúr te kishe kyçur mun' ne koke brenda
Nje idé te tmérreshme. Ne me dó vertét,
Tregó-me ç' ké ne mendje ?

IAGUA

Imzót, e dini që ju dua.

OTHELLUA

E besónj :

Dhe me që di që jé i nderçim dhe me dó
Dhe që peshón çdo fjale para se t'a thuash,
Andáj me tremp mé teper heshtja jote.
Se gjera te ketija jane djallezira
Pa rendesí, kur vijne nga nje sherbetór
I poshter, i pabese ; mire po, kur vijne
Nga nje njerí i drejte, jane lajmerime
Qe dalin drejt nga zemr' e mikut që s' durón.

IAGUA

Per Mihál Kasin munt me bé t' ju shigurónj
Qe e pandéh njerí te nderçim.

OTHELLUA

Ashtú pandéh dhe une.

IAGUA

Njeriu duhej t' ish ashtú siç duket;
Osé atá qe s' jane te mos dúkeshin
Siç nuke jane.

OTHELLUA

Vertét, njeriu duhej t' ish ashtú siç duket.

IAGUA

Keshtú pandéh qe Kasi esht i nderçim.

OTHELLUA

Vertét, po díç ké nje gje tjater qe m'a fsheh.
Te lutem, fol-me zgjeshur, siç mendohesh vete,
Dhe thúajm-i mendimet mé te liga,
Me fjalet mé te liga.

IAGUA

Zot, me ndjeni.

Se, ndonesé jam i shtrenguar te mbarónj
Detyren time, po nuke jam fare i shtrenguar
Per gjera qe dhe skllevet jane te çpenguar.
Te çfaq mendimet? Nofta jane te padrejta
Edhé te póshtera;—se cili esht aý pallát
Ku s' ka dhe gjera te fellíqura
Dhe cili ka nje kraherór aqe te paqme
Ku te mos kete hyre brenda e te shtrohet
Ne mes te méndjeve te mira asnonjé
Dyshím i ndyre?

OTHELLUA

Jé armiku im, Jago,

Neçqofte se besón qe mikut tent
I behet nje e keqe e ti nuk i jep ze,
Po rri me nj' ane si i huaj edhé hesht.

IAGUA—Me vete mendja ne te keqen gjithenjë,—

Sepsé, t' ju thom te drejten, e kam si nje semundje
Qe te pergjónj çdo shtremberí dhe shume here
Dyshimi im sheh faje dhe atjé ku s' ka,—
Po ju, perkunder, jini i mençur dhe ju lutem
Mos veni re shybét' e mia pa themél
Edhé mos hyni ne merák nga sa m'u-duk
Qe pash' atjé, ketú, pa qene shigúr mire.
S' e dó as qetesia, as e mira juaj,
As burreria, ndëri e urtesia ime
S' me lenë qe t' ju thom ç' mendothem.

OTHELLUA

Ç' dó te thuash?

IAGUA

Per burrin dhe per gruan emr' i mire eshte
M' i shtrenjti xhevaír i shpirtit tyre, Zot;
Kush vjeth kuletën time, me vjeth plehe, asgjé;
Ish imja, esht e tij, ka qene skllav' i botes;
Po kush rrembén prej meje émerin e mire
Me vjeth nje gje qe nuk e pasurón até,
Po mua me vobekesón pa mase.

OTHELLUA

Per qjell, do t' i kuptónj mendimet qe me fsheh.

IAGUA

S' kuptoni dot sikúr t'a kishit zemren time
Ne doren tuaj edhe nuke do kuptoni
Sa kohe e kam ne dore dhe e ruanj.

OTHELLUA

Ha!

IAGUA

Kij mendjen nga zilia, Zot; se eshte
Kulçedra sy-jeshile qe perqësh

Viktimen (1) që po há. Brinjari (2) që e di ç' i ngjet,
Po nuk e dó të shogën, rron në lumerí;
Po ç' fare jete të mallkuar shkon aý
Që digjet po dyshón, që i bie ere keq,
Po dó me gjithë shpirt?

OTHELLUA

Si mjer' aý.

IAGUA

I varfer' i kenaqur është i pasur
Edhé i pasur mjaft; po pasurí' e botes
Është vobekesi e zeze për atë
Që gjithënjë ka frike se mos varferohet.
O Zot, i ruaj prej zilizë miqt' e mi.

OTHELLUA

Psé? Psé ketó të gjitha? Mos pandéh
Që kam nër ment të shkonj një jete prej zilari
Edhé të ndrronj dyshime si ndrron hena faqen?
Jo; se une, më të patur një dyshím,
Do t' i jap më një here funt dhe u-mbarua.
Të mos më quash burrë, në më pafsh të rri
Dhe të mundónj më gjépurat që thua shpirtin.
Nuk jam zilár se ime-shoqe është e bukur,
Ha mir' e i pelqén të bëjë muhabét,
Se flet lirisht, kendón, e lot, e këcén mirë;
Virtyti i madhohet ca më tepër nga ketó,
Kur është e ndërçime; as munt të kem dyshím
Aspák, a frike që s' më dó, se s' i kam hie;
Se s' që e verber kur më zgjodhi. Jo, Iago,
Dua të shoh më parë se të kem dyshím;
Në paçë një dyshím, do t'a provónj më fakte;

1) Gjahu që i ka rënë në dorë. (2) Burri, të cilin e shoqja e gjenjen me një tjaçer.

Pastáj, si t'a provónj, s' ka t'jater veç kesáj,—
T'a çporr ne çast dhe dashurine dhe ziline !

IAGUA

Gezohem shume, se taní do munt t' ju flas,
Nga dashuria dhe detyra qe ju kam,
Me gojen zgjeshur ; me degjoni pra, ju lutem.
S' kam édhe asnjé prove. Kij-i mendjen gruas ;
Vér-e mire re me Kasin ; kij-i syrin
Pa qene as zilár, as i shigurte fare.
Se jini zemer-mire dhe fisnik
Dhe s' dua t' ju genjejne ; kij-e mendjen pra,
I di fort mire pabesít' e grave tona ;
Ne Venetik ia thone priftit te keqiat
Qe nuk kuxojne t' u tregojne búrrave.
M' e madhja miresí e tyre eshte
Jo te mos bejne faje, po t' i bejne fshehur.

OTHELLUA

Ashtú pandéh ?

IAGUA

Genjeu t' an' e saj me ju, kur u-marrrtua,
Dhe kur i dukej qe ju kishte friken,
Ahere po ju donte ca mé teper.

OTHELLUA

Ashtú vertét.

IAGUA

Nga kjo te merrni vesh ahere :
Ajó qe, kur ish vajze, fshihej aqe shume
Sa rrejtí t' ane dhe ia mbylli syte fare,—
I ziu thosh qe ish magji Po kjo qe benj
Nuk eshte pun' e mire dhe ju lutem unjur
Me falni qe ju dua kaqe shume.

OTHELLUA

Do t' jua di te miren gjithënjé.

IAGUA

Po shoh që kjo ju ndezi dhe ju egersój.

OTHELLUA

Aspák, aspák.

IAGUA

Per bese, dronj se pó.
Kam shprese te pandehni që ketó q' ju thashe
I thom nga dashuria që ju kam ; po shoh
Me te vertét që kjo ju trubullój pak gjakun.
Ju lutem, mos pandehni asfare nga sa thashe
Qé ngjau gje me rendesí ; até s' e di,
Po kam dyshime vetem.

OTHELLUA

Ashtú pandéh.

IAGUA

Se ndryshe fjalet që ju thashe
Mundet te kene nje perfundje që s' e shkonj
Ne mendje fare. Kasin e kam mik te dashur.
Shoh, Zot, që jini trubulluar.

OTHELLUA

Jo, jo shume.
Besónj që Desdemona esht e ndërçime.
S' m'a merr dot mendja ndryshe.

IAGUA

Dhente Zoti
Te jet' ashtú e t'a besoni ashtú sa rroni.

OTHELLUA

Me gjith' keté, natyr' e saj sí u-genjye. . . .

IAGUA

Ketú esht puna : se,—me ndjeni qe flas zgjeshur—,
Kjo grua s' deshi te marrtohet me asnjé trim
Te vendit saj, te ngjyres dhe te shkalles saj,
Si shohim qe e dó natyra me çdo gjé.
Kjo sjellje e saj e pazakonshme bie ere
Deshír' e tru pa regull e kunder natyres.
Po ndjémeni se s' ben te flas keshtú per té ;
Per fat te keq, kam frike mos iu-kthye mendja,
Dyke ju barabitur me atá qe s' deshi,
Edhé mos u-pendua qe ju mori.

OTHELLUA

Shkó, shkó.

Ne pafsh gjé tjater eja dhe m'a thuaj.
Ver gruan tende t'a pergjonje. Shkó, Iago.

IAGUA

Imzót, me lejen tuaj. (*Del.*)

OTUELLUA

Psé u-martova un' i mjeri? Ky njeri
I nderçim pa dyshím shikón e di mé teper,
Shume mé teper se sa thote.

IAGUA (*ktthehet prape.*)

Ju lutem, Zot, mos e trazoni keté pune
Mé teper hé per hé ; e zini me ngadale.
Me gjithe qe e mira ish te thirrej Kasi
Ne vent te tij,—se esht i zoti pa dyshím —,
Po, po te doni qe t'a mbani lark ca kohe,
Do kini rasjen te shikoni qysh do sillet :
Do veni re, shom zonja a do t' ju shtrengonje
Me force, pa pushím, qe t'a therrisni prape.
Do merrni shume gjera vesh nga kjo.
Po n' até mes ju lutem shume te besoni

Qe Zonja juaj eshte fare e pafajshme
Edhé qe unë kam dyshime pa themël ;
Dhe kam nje shkak te forte te pandëh qe rrehem.

OTHELLUA

Mos kij asfare frike sa per sjelljen time.

IAGUA

Ju lutem prape, m' epni leje qe te shkonj. (*Del.*)

OTHELLUA

Ky burre esht i nderçim dhe besnik pa mase
Dhe di, si mjeshter i mesuar, gjithë sojet
E djallezive njerezore. N' u provofte
Qe ime-shoqe s' m'a mban besen e me rren,
Qofte çdo dell i saj nje fill i zemres sime,
Do t'a çkepút t'a heth ne lume si nje recke.
Nofta, se jam i zi dhe s' kam te folur t' embel,
Siç kane kurtizanet; a, se jam i thyer
Nga versa;—ah, kjo jo, se s' jam dhe aqe plak.
Shkoj; me genjën, dhe do te ngushellohem vetem
Kur te me vinje ndot t'a shoh me sy.
Ah, e mallkúara marrtese qe na ben
T' i quajme si tonat ketó gra e shoqe,
Kur zemra dhe deshír' e tyre s' jane tonat.
Mé mire do te desha t' isha nje bretkose
Edhé te rronja nga notí' e nje budrumi
Se sa te kem te grúaja e shpirtit tim
Nje çip per qef te botes. Per fat te keq,
Kjo eshte plaga dhe semúndj' e te mbedhenjve;
Ketá jane mé pak te lumur se te vëgjelit.
Eshte si fati dhe si vdekja, s' ka shpetim;
Na esht e shkruar mun' ne balle qe kur lindim.
Vjen Desdemona. Po te jete e pabese,
Ahere qjelli tallet e perqësh me veten.

S' do t'a besónj as kurre.

(*Hyine DESDEMONA dhe EMILIA.*)

DESDEMONA

Othéllua im i dashur, darka dhe nisiotet
Qe ftove po te presin.

OTHELLUA

Ah, me ndjë, harrova.

DESDEMONA

Pse flet ashtú si vrare? Nuk jé mire valle?

OTHELLUA

Kam nje te dhembur mun' ketú ne balle.

DESDEMONA

Per bese, kjo te vjen nga e mos-fjétura ;
Do shkonje prape ; dale te t'a lith pak forte
Dhe brenda ne nje ore do jesh mire.

OTHELLUA

Shamia jote esht e vogel teper. Ler-e.

(*E heth shamine per dhé.*)

Eja te shkojme bashke brenda.

(*Othéllua me Desdemonen dalin.*)

EMILIA

Gezohem shume qe e gjenj keté shamí.
Kjo qé dhurát' e pare qe i dha Othéllua.
Ky burri im i krisur m' u-lut nja nje qint here
T'a vjeth, po Zonja e dó aqe shume,—
Sepsé i tha t'a rúanje si syt' e ballit ,
Sa gjithenjé e mban persiper dhe e puth
Dhe kuvendón me té. Do benj si kjo nje tjater
Dhe do t' ia jap Iagos. Perendia di

Persé e dó. Po do t' ia jap qe t' i benj qefin.
(*Hyn Iágua.*)

IAGUA

Ç' kerkón ketú ti vetem?

EMILIA

Mos me qertó, se kam nje gje per ty.

IAGUA

Nje gje per mua? Tere bota e di,—

EMILIA

Eh?

IAGUA

Qe kam nje grua te marrosur.

EMILIA

Oh, aqe vetem? Ç' do t' me japesh per shamine
Qe me kerkove aqe here?

IAGUA

Ç' fare shamí?

EMILIA

Ç' fare shamí? Ajó e Desdemonas
Qe me jé lutur aqe here te t' a vjeth.

IAGUA

Ia vodhe?

EMILIA

Jo, per Zotin; po i ra mbe dhé.
Rastisi qe te jem atjé dhe e kam marre.
Shikó, já ku e kam.

IAGUA

Te lumte! nem'a.

EMILIA

Me thuaj, ç' do t'a besh që shkele kembe aqë
T'a vjeth e te t'a sjell?

IAGUA

Po ç' te há malli ty?
(*Ia rrembén nga dora.*)

EMILIA

Ne mos e dó për nonjë gjé me rendesí,
M'a jep, te lutem, prapë. Zonja im' e shkretë
Do të marroset kur të shohe që e humbi.

IAGUA

S' të duhet t'a mesósh. Më lipset. Shkó taní.
(*Del Emilia.*)

Keté shamí do shkonj t'a lé të shpi' e Kasit
Që ky t'a gjenjë e t'a marre. Gjera fort
Të vogla janë për zilet e verbuar
Të forta prova posi fjale Perendie.
Nga kjo munt diç të dale; helmi që i dhashe
Arapit nisi të punonjë e t'a përzenjë.
Dyshimet e rezíkhme janë si ca helme
Që nuk e hidherojnë gojen kur i merr
Po, posa që trazohen pak me gjakun,
Të djegin si madene sqýferi. Vertét!

(*Hyn Othéllua.*)

Já se ku vjen. As mandragora, as afjoni,
As gjithë barrat e bashkúara të botes
S' munt të të japin kurrë atë gjumë
Të embel që shijonjë die.

OTHELLUA

Ha! ha! të më genjenjë mua!

IAGUA

Imzót, mos flisni mé per até gje, ju lutem.

OTHELLUA

Shkó, çporru, se me fute zjarr ne gji.
Per bé, eshte mé mire te te rrejne shume
Se sa t'a dish ca pak.

IAGUA

Ashtú pandehni, Zot ?

OTHELLUA

Kú dinja une qe ajó defrente fshehur ?
S' e shihnja, s' e mendonja dhe s' me hante malli.
Kam fjetur mire prem' e isha plot me gas.
S' i gjeta permí buze puthjet qe lá Kasi :
Njeriut, qe e kane vjedhur dhe s' die,
Mé mire mos i'a thuaj dhe s' i vodhe gjé.

IAGUA

Me vjen fort keq qe e degjónj.

OTHELLUA

Te mos e kisha ditur, do te qesh' i lumur,
Pa ushteri' e tere le t' i kish shijuar
Trupin e embel. Po tani per gjithenjë,
Oh, me shendét, ti shpirt' i qete, zemr' e prehur !
O ushteri me pende, ó luftra te mbedhá
Q' e beni ambicjen nje virtýt, oh, me shendét !
Oh, me shendét, ju kuaj lufte hingellonjes,
Kushtrím dhe ti trumbét' e ngjirur qe ndes
[mendjen,
Bori qe shurdhón veshin, flamur mbreterór
Dhe trimerí dhe kryelartesí dhe pompe
Dhe çdo shkelqím i luftes lavderuar.
Dhe ju, ó topa, qe kur villni zjarr nga gryka

Gjemoni si rruféj' e Jovit Perendí, (1)
Oh, me shendét. Pun' e Othellos mori funt.

IAGUA

A mundet, Zot?

OTHELLUA

I poshter, duhet të provósh shigúr pa fjale
Q' e dáshtura e zemres sime është kurve;
Kij mendjen dhe nem prova që t' i shoh me sy;
(*dyke e kapur*)

Sepsé, për Zotin e bekuar që besojmë,
Do t' ish më mirë t' ishte lindur qen
Se sa t' i japsh përgjigjje zemerimit tim!

IAGUA

Ketú arriu puna?

OTHELLUA

Më bëj t'a shoh me sy, osë provóm'a ashtú
Që prova të mos ketë as vrim' as vejgë
Ku munt të varret një dyshím. Të vrava ndryshe

IAGUA

Imzót i lartë,—

OTHELLUA

Në qofte se e çpif pa shkak e më mundón,
Shaj fen' e Zotit; lër më një anë çdo pendím;
Më kryet e tmerrimit togje hith tmerrimesh,
Bëj qëllin lot të derdhë, lebetit-e dhene,
Se gjë më të mallkuar se sa kjo që bën
As djalli vete s' di.

IAGUA —Më ruajt Zoti nga ky hall!

1) Jovi a Jupiteri që i pari i Perendive të mithologjisë greke.
Të vjetrit besonin që ai i hithte rrufetë.

A jé njeri me shpirt ? A ké ne koke ment ?
E lashe punen ; me shendét ! Ah, un' i marri,
Qe jam i lik, se jam njeri i nderçim.
O bot' e tmérreshme ! Vir re, vir re, ó bote,
Qenka rezik te jesh i nderçim dhe i drejte.
Ju falem nderit per mesimin. Sot e tutje
S' do t' dua mik, se dashuria sjellka dem.

OTHELLUA

Jo, rri, se jé i nderçim pa dyshím.

IAGUA

Mé mire t' isha i urte, se i ndérçimi
Humbét dhe miqte per te cilet vritet.

OTHELLUA

Per qjell, besónj
Qe ime-shoqe esht e ndershme dhe qe jo.
Besónj qe jé i nderçim dhe besónj qe s' jé.
Me duhen prova. Nderi im (1) qe ish i ndriçim
Si faq' e Henes, u-shemtua dhe u-nxi
Taní si faqja ime. Edhé ne me pret
Xhelati me litár, me shpate, a me helm,
A zjarr' i Ferrit me luménj e prronj prej pise
S' do t'a durónj. Veç dua prova te shigurta.

IAGUA

Shoh, Zot, qe zemerimi po ju çier zemren.
Pendothem qe ju futa keté helm ne gji.
Kerkoni prova te shigurta ?

OTHELLUA —Do t' i gjenj.

IAGUA

Nofta ; po sí e qysh do muntni qe t' i gjeni ?

1) Disá tekste thone "Nderi i saj."

A doni t' i shikoni njerin permí tjatrín
Dhe sehír te bení ?

OTHELLUA

Vdekje dhe mallkím ! oh !

IAGUA

Besónj qe do te jete gje e rende shume
T' i shtinim n' até lak ; i marrte dreqi,
Ne qofte se i sheh njerí kur flene bashke.
Si behet pra e qýsh ? Kú munt te gjenden provat ?
Se s' eshte pune qe t' i shohsh me sy
Dhe sikúr t' ishin aq asgene sa cepinjte,
Te ndezur sa majmunet, a si ujq te eger,
Dhe aqe budallénj te tresh' e kokefyej
Sa eshte dehja e bashkuar me padijen.
Po une thom me mendjen time se, ne qofte
Qe jane mjaft per ju ca shenja e ca gjyrma
Qe munt t' ju shpien drejt te der' e se vertetes,
Ne doni prova te ketija, munt t' i gjeni.

OTHELLUA

Nje prove nem te gjalle qe ajó me rrén. (1)

IAGUA

Kjo pune nuke me pelqén, po, me qe hyra
Ne valle gjer ketú nga nje besnikerí
Dhe dashurí e marre, do t' i bie pas.
Rastisi ketó dit te flé me Kasin bashke ;
Po nje dhemballe e terbuar me mundonte
Dhe tere naten nuke munda te mbyll sy.
Ka nje soj njérezish me shpirt aqe te laver
Sa çpallin nepér gjume çdó te fshehte qe te kene.
Keshtú na qenke edhé Kasi. E degjova

1) Me genjén, esht e pabesc.

Që thosh në gjumë : "Desdemonë im' e embel,
Të kemi mendjen dhe t'a fshehim dashurinë !"
Pastaj m'a kapte dorën edhe m'a shtrengonte
Dhe thriste "shpirtke" dhe më puthte aqë fortë
Sa dukej se çkeputte puthje që nga rrenj'
E buzëve të mia dhe m'a hithte kembën sipër
Dhe psheretinte dhe më puthte dhe therriste :
"Fat i mallkuar që të hodhi të Arapi !"

OTHELLUA

Gjë e tmerruar, e tmerruar !

IAGUA

Vertët, po s' ishte veç një enderr.

OTHELLUA

Po kjo tregón një punë që u-bë më parë,
Dhe është shenj' e fortë, qoftë enderr vetëm.

IAGUA

Dhe kjo munt të forconjë ca të tjera prova
Që flasin pak më holle.

OTHELLUA

Do t'a çier copra-copra.

IAGUA

Fort mirë, po ngadale ; edhe s'pamë gjë ;
Munt prapë që të jet' e ndershme. Më thuaj veç
Një gjë :—A i pé në dorë s' atë-shoqje
Një far' shamie të qendisur me dradhera (1) ?

OTHELLUA

Unë ia dhashe ; që dhurata im' e parë.

IAGUA

S' e dinja fare ; po më një shamí të tillë,

1) Luleshtrydhe.

—Dhe jam shigúr qe ish shamí' e s' ate-shoqje,—
E pashe Kasin sot qe fshinte mjekren.

OTHELLUA

Ne qoft' ajó shamí,—

IAGUA

Ne qoft' ajó shamí a tjater, po e saja,
Flet kunder saj bashkuar me te tjerat prova.

OTHELLUA

Ah, psé e póshtera s' ka dyzét mije shpirte !
Një eshte fare pak per çgjakesimin tim.
Taní e shoh qe eshte fare e vertete.
Degjó ketú, Iagó. Gjithe dashurin'
E thelle qe i kisha po e heth ne ere. Shkoj.
Ngrehu, gjakmarrje e zeze nga Sketér' e erret !
Leshoj'a, dashuri, kuroren edhé fron' e zemres
Urrejtjes tiranike. Mbush-u, kraherór,
Me helm, se eshte helm nga gjúhera neperkash !

IAGUA

Ngadale, Zot.

OTHELLUA

Oh ! gjak, gjak, gjak !

IAGUA

Durím, ju lutem ; nofta munt te ndrroni mendje.

OTHELLUA

Kurre, Iago. Posí Det' i Zi qe valat
E ngrira po i sulen me rrembím dhe force
Dhe kurre s' kthehen prape, po vaxhdojne drejt
Mi Propontík dhe Hellespónt, ashtú
Dhe zemerimi im i eger dhe i rrepte
S' do kthehet kurre te shikonje prape, as kurre

S' do t' unjet gjer sa t'a perpínj' e t'a permbyse
Nje çgjakesím i plotte. Já, per até qjell,
Benj bé perpara Zotit dhe jap fjalën time.

(Bie me gjunjë.)

IAGUA

Qendroni ; mos u-ngrini édhe ;
Deshmoni ju, ó yj qe ndritni lart ne qjell
Dhe ju, ó elemente qe po na rrethoni.
Deshmoni qe Iágua po ve mendjen, dúarte
Dhe zemren ne sherbím t' Othellos q' e çnderojne.
Le t' urdheronje dhe do t'a degjónj si Krishtin,
Dhe ne me thente te vras baben edhe nenen.

OTHELLUA

Premtimet edhé dashurine qe me çfaq
I pres jo me te kotta falenderje
Po me pelqím dhe gas te math. Dhe qe taní
Te jap nje pune per te bere. Ne tri dite
Te vish e te me thuash qe s' rron Kasi mé.

IAGUA

Eshte i vdekur miku im ;
U-be siç thate ; po asáj ia falni jeten.

OTHELLUA

E marrte dreqi shtrigen e patúrpeshme !
Eja taní te shkojme ; une do te vete
Te gjenj nje sent te shpejtme per te vrare
Te búkuren djallushe. Qe taní e tutje
Jé leftenari im.

IAGUA

Jam júaji per jete.

(Dalín.)

SHKENC IV.—*Nje salle e keshtjelles.*
Hyjne DESDEMONA, EMILIA *dhe* GASTORI.

DESDEMONA

A di ku flé Kasi leftenari ? (1)

GASTORI

Nuk kuxónj te thom qe flé gjekúnt.

DESDEMONA

Persé, mor i uruar ?

GASTORI

Se nofta s' flé, po eshte ngritur taní.

DESDEMONA

Ler-i ató. A di ne cilen shtepí rri Kasi ?

GASTORI

Po nofta ka dale nga shtepia dhe shetít nepér qytét.

DESDEMONA

Ç' dó te thuah me keté ?

GASTORI

Qe nuke di as ku rri, as ku flé, as ku shetít. Dhe, me qe jam njerí i nderçim, nuke dua te genjénj Zonjen time.

DESDEMONA

A munt te pyéc e te mesósh ?

GASTORI

Do te vete t' i benj istindák gjith' atá qe te gjenj mb' udhe ; domethene do t' i pyes e do te pres pergjigjiet e tyre.

1) Dhe ne keté fjalím ne mes te Desdemones dhe te Gastorit ka disá lodra fjalesh qe s' kthehen dot.

DESDEMONA

Çap, e gjëj dhe sill-e ketú ; i thuaj qe e zbuta tim-shoq dhe kam shprese qe pun' e tij do te ndreqet.

GASTORI

Kjo eshte nje pune qe ia merr mendja njeriut t'a mbaronje ; andáj pra do te perpiqem t'a mbarónj. (*Del*).

DESDEMONA

Kú vall' e humba, Emilí, até shamí?

EMILIA

S' di, Zonje.

DESDEMONA

Per qjell, do t' ish mé mire po te kisha humbur
Kuletën mbushur me florí ; per fat te mire,
Imzót fisnik eshte i drejt' e zemerbardhe,
Dhe jo i djallezuar si disá zilare ;
Se ndryshe humbja e shamise do t' i kallte
Mendime te keqia.

EMILIA

Nuk eshte pra zilár?

DESDEMONA

Aý ? Me duket, díelli ku eshte lindur
I ka perpire çdo mendím te lik nga zemra.

EMILIA

Já se ku vjen.

DESDEMONA

Do mos e lé taní
Gjer sa t'a threse Kasin prape.

(*Hyn Othéllua.*)

Si me eshte Zoti?

OTHELLUA

Fort mire, shpirt.—Sa rende qenka te genjénj.
Po Desdemona sí me eshte?

DESDEMONA

Mire, shpirt.

OTHELLUA

Nem doren ; dora jote esht e njome, Zonje.

DESDEMONA

Se nuk ka ndjere édhe as vers' as hidherím.

OTHELLUA

Kjo çfaq nje zemer liberale (1) qe s' kursén.
E ngroht' e ngrohte dhe e njome ; ah, kjo dore
S' duhet te kete mé lírí ; kjo dore
Dó agjerím dhe falje, shume kashtigím,
Pendese dhe mundím, se já ketú
Dersín nje djall i flakte dhe ngré krye.
E ke te mire dhe te drejte doren.

DESDEMONA

Vertét, se ajó dore t'a dha zemren time.

OTHELLUA

Ke dore qe s' kursén. Ne kóherat e vjetra
Kush jipte doren jipte edhé zemren ;
Taní te japin vetem doren, po jo zemren.

DESDEMONA

T' i lem' ató ; me thuaj ç' m' u-zotove ?

OTELLUA

Ç' te jam zotuar, shpirt ?

DESDEMONA

E thirra Kasin qe te vinje te te flase.

1) Dorechapur.

OTHELLUA

Jam ftohur edhé me dhemp koka.
M'a jep shamine tende ?

DESDEMONA

Ná, shpirt.

OTHELLUA

Até qe te kam dhene une.

DESDEMONA

S' e kam ketú me vete.

OTHELLUA

S' e ké ?

DESDEMONA

Jo, Zot, me te vertét.

OTHELLUA

Fort liksht ; sepsé até shamí ia dha s' im-meje
Nje grua prej Misirit, magjistrice e degjuar,
Qe hithte fall edhé tregonte te pastajmen ;
Ajó i tha, qe sa t'a kish até shamí,
Im-áte do t'a donte e s' do t'a neveritte,
Po, posa t'a humbiste, ahëre im-áte
Do te merzitej prej asáj dhe do te kthehej
Ner gra te tjera. Nena m'a dha mua,
Kur vdiq, edhé me tha, ne qofte se marrtohem,
T' ia jap asáj qe do te marr per grua.
Andáj t'a dhashe dhe te lutem te kesh mendjen,
T'a ruash, t'a çemósh si drite syri.
Po t'a humbác, a po t' ia japsh nonjëjt,
S' ka gje ne bote qe t' i zere vendin.

DESDEMONA —A mundet, Zot ?

OTHELLUA

Vertét, ajó shamí esht endur me magjí :

Nje magjistrice, qe kish pare djellin
Te rrotullonje dhene dyqint vjet,
Ne dehje profetike e endi dhe e qepi ;
Mendafsh' i saj qe prej kukulesh te bekuar
Edhe ish ngjyer me nje soj ballsami
Qe e gatonin mjeshterit me zemra vajzash.

DESDEMONA

Vertet, ashtu ?

OTHELLUA

Per Zotin ; perandaj t'a kesh kujdes.

DESDEMONA

Te mos e kisha pare kurr' ahere, Zot.

OTHELLUA

Persé ?

DESDEMONA

Persé me flet me aqe zjarr e rreptesí ?

OTHELLUA

E humbe ? Fol, te ra gjekunt ? T'a vúadhe ?

DESDEMONA

Na ruajt Zoti.

OTHELLUA

Qysh thé ?

DESDEMONA

S' e humba ; po edhe ne humpte, qe ?

OTHELLUA

Sí ?

DESDEMONA

S' e humba, thashe.

OTHELLUA — Sillm'a qe t'a shoh.

DESDEMONA

Fort mire, Zot, po nuke munt taní.
Kjo është grackë që të mos m'a mbash zotimin.
Të lutem, thirr-e prapë Kasin, siç më thë.

OTHELLUA

Më sill shamine; se kam frikë mos e humbe.

DESDEMONA

Ler-i ató taní; të shigurónj
Që s' gjen dot tjetër më të zotin se aý.

OTHELLUA

Shamine!

DESDEMONA

Pa më fol për Kasin, Zot; të lutem.

OTHELLUA

Shamine!

DESDEMONA

Ky njeri që të ka dashur aq,
Që e ke patur shok në çdo rezik e vajtje...

OTHELLUA

Shamine!

DESDEMONA

Nuk e mbajte fjalën që më dhë.

OTHELLUA

E mori dreqi! (Del.)

EMILIA

Nuk është ky njeri zilár?

DESDEMONA

Nuk e kam parë kështu kurrë;
Pa fjal' ajo shamí do t' jete më magji;

Jam shume e palumur qe e humba.

EMILIA

Nje mot a dy te shumen na i çfaqin burrat :
Jane stomake dhe né jemi gjell' e tyre ;
Na hane me urí ne krye dhe, si ngopen,
Na japin shkelmin. Já ku vjen im-shoq me Kasin.

(Hyjne Kasi dhe Iágua.)

IAGUA

S' ka tjtater ; vetem Zonja munt te te ndihmonje.
Dhe shih sa kembe-mbare jemi ! Shkó dhe fol-i.

DESDEMONA

Sí jini, Zoti Kas ? Ç' te ra na sillni ?

KASI

Punen e vjeter, Zonje. Po ju lutem shume,
Me ngjallni prape me te mir' e me te urte,
Dhe me pajtoni me t' Imzot qe e nderónj
Me gjithë zemer. S' munt te pres mé teper.
Ne qofte faji im aq i tmerruar
Sa s' munt mé prape dashurine t' i fitónj
As me sherbimet q' i kam bere gjer me sot,
As me farmaqet qe po pi taní,
As me nje sjellje te pastajme mé te mire,
Do te kenaqem po t'a di te paken.
Ahere e pres shpresen dhe perpiqem
Te gjenj nje tjtater pune, si t'a doje fati.

DESDEMONA

E shkreta une bera ç' munda, Zoti Kas !
Po mprojtja ime s' tingellón asfare mire ;
Im-shoq u-ndrrúa aqe sa nuk' do t'a njihnja
Po t' ish per dit' ashtú siç esht i zemeruar.
Per qjell, kam folur sa mé mire dhe ju mprova

Dhe ment u-zemerua per kuximin tim.
Duhet te kini pak durim, te prisni pak.
Sa me vjen doresh do t'a benj dhe ca mé teper
Se sa kuxónj per veten time. Mos kij frike.

IAGUA

A esht i zemeruar Zoti?

EMILIA

Posa shkoj

Dhe qé i ashper dhe gjak-ndezur per çudí.

IAGUA

A eshte pune qe Im-zot te zemerohet?
E pashe kur nje gjyle topi hodhi n' ere
Ushtaret qe kish rrotull edhé i rrembeu
Te vllan' e tij per krahe, posi dreqi.
Dhe ky njerí taní te zemerohet?
Do t' jete nonjë gjé me rendesí ahere.
Do shkonj t'a gjenj. Pa fjale diç do kete ngjare,
Ne goft' i zemeruar. (Del).

DESDEMONA

Shkó, te lutem.

Do t' jete pa dyshím a nonjë pune shteti
Prej Venetiku, a nonjë trazím i fshehte
Qe do te jete çfaqur ketó dit ne Qipro
Qe ia ka trubulluar mendjen. Esht e ditur
Qe burrat, ne te tilla rasje, kane zakón
Te grinden per nje gjé te vogel, ndonesé
E kane mendjen ne nje gjé te madhe. Pó:
Sé, posa na dhemp gishti, edhe me nje here
Na dhemp çdo pjese tjater e shendósh' e trupit.
Pastajza burrat nuke jane perendira
Dhe s' munt te sillen mire gjithenjë me grate.
Qertó-me ashper, Emilí, se un' e zeza—,

Siç jam e pamesuar permí pune lufte—,
Te shpirti im e kallezova si te ashper ;
Po shoh taní q' e hoqa nepër gjyq pa faj
Dhe me deshmorë te gatitur me ryshfët.

EMILIA

Qofte ashtú siç e pandehni, pune shteti,
Dhe jo idé zilari, a grindje kunder jush..

DESDEMONA

E mjera une, s' i kam dhene kurre shkak !

EMILIA

Po nje zilár s' merr vesh nga kjo pergjigjie ;
Nuk eshte gjithenjë zilár se ka nje shkak,
Po esht zilár se esht zilár ; se kjo kuçedre
Heth vete faren edhe lint prej vete-vetes.

DESDEMONA

E ruajt Zoti Othellon prej kesáj kuçedre.

EMILIA

Amén, moj Zonje.

DESDEMONA

Do vete t'a kerkónj. Kas, rrini ketú rrotúll.
N' e gjefsha mire, do t' i flas per punen tuaj ;
Dhe me gjithë force do perpiqem t'a mbarónj.

KASI

Ju falem nderit, Zonje, unjerisht.

(Desdemona dhe Emilia dalin.)

(Hyn Bjanka.)

BJANKA

Mire mengjës, i dashur Kas !

KASI—Ç' kerkón ketú ?

Sí jé, sí shkon, e dashur dhe e bukur Bjanke?
Per qjell, taní po vinja te shtepia jote.

BJANKA

Dhe une shkonja te shtepia jote.
Nje jave te mos dukesh? Shtate dit' e net?
Qe bejne shtate here pesedhjetë ore?
Dhe oret jane kater here mé te gjata
Per njërezit qe presin nje te dashur.
Ah, prita, prita gjer sa u-merzita.

KASI

Me ndjé, e dashur Bjanke. Gjithe keté kohe
Kam qene i ngarkuar me mejtime plumbi.
Po qe taní e tutje do te vinj mé shpesh
Qe te çpaguanj kohen qe s' kam ardhur.
E dashur Bjanke, bej-me nje shamí si kjo.

(I jep shamín' e Desdemonës.)

BJANKA

Kas, qýsh te ra ne dorë nje shamí e tille?
Kjo duket si dhurát' e nje miqeshe tjater.
Taní kuptónj persé s' me ardhe ketó dite.
Keshtú na qenka puna? Mire, mire.

KASI

Já ment prej grúaje. Ketó mendime
Shkó, hithj'a per turiri dreqit qe t' i kalli.
Me jé zilare, se pandéh qe kjo shamí
Eshte dhurata e nje tjater mjeshtereshe
Qe m'a ka dhene per kujtím. Per Zotin, jo.

BJANKA

Ahere e kujt eshte?

KASI

Nuke di as unc.

E gjeta n' oden time; me pelqeu shume;
Dhe dua te me besh nje kopje, se pa fjale,
I zoti do te vinje qe te m'a kerkonje.
Te lutem merr-e dhe m'a bëj, dhe shkó taní.

BJANKA

Te shkonj! persé?

KASI

Sepsé ketú pres gjeneralin
Dhe s'dua te me shohe me nje grua; s' bén.

BJANKA

Persé?

KASI

Jo se s' te dua.

BJANKA

Po se nuk me dó.
Te lutem, eja, shpjer-me pak nje cope udhe
Dhe thua-me a do te vish pa fjale sonde.

KASI

S' te shpie shume lark, se pres njerí ketú;
Po pasandáj vinj me nje here te te shoh.

BJANKA .

Fort mire; duhet qe t' u unjem rásjeve.

AKT IV

SHKENCË I.—*Ënjë sall' e madhe.*
Hyn OTHELLUA dhe IAGUA.

IAGUA

Ashtú besoni ?

OTHELLUA

Ne besónj ashtú, Iago ?

IAGUA

Te puthet fshehur ?

OTHELLUA

Puthje te ndalúara ?

IAGUA

Osé te rrinje lakuríq ne shtrat me mikun
Nje ore, a mé teper, pa idé te keqe ?

OTHELLUA

Sí ? Lakuríq ne shtrat dhe pa idé te keqe ?
Kjo esht ipokrizí perpara djallit :
Ató qe, pa idé te keqe, bejn' ashtú,
Demoni i nget ató dhe ató qjellin.

IAGUA

Mekati u falet, posá s' bejne gje ;
Po ne i dhença s' ime-shoqje nje shamí,—

OTHELLUA

Pastáj ?

IAGUA

Shamia esht e saj dhe, dyke qen' e saj,

Ia fal kujt t' i pelqenje dhe s' ka fare faj.

OTHELLUA

Dhe nderi esht i saj. A munt t' ia fale kujt ?

IAGUA

Vertét, po nderi eshte gjë që s' duket ;
E kane shpesh atá te cilet nuk e kane.
Po per shamine,—

OTHELLUA

Per Zotin, do gezóhesha po t'a harronja.
Me thé që pare,—dhe me bie ne kujtím
Siç bie korb' i zi mi kerma dhe stervina—,
Që Kasi ka shamine time.

IAGUA

Eh, pastáj ?

OTHELLUA

Ah, kjo s' me duket aq' e mire.

IAGUA

E po t' ju kisha thene
Që e kam pare vete kur ju turperonte,
Osé q' e kam degjuar t'a tregonje sheshit,
—Se ka te poshter që osé i kane rene
Nje grúaje me qafe gjer sa e genjyen,
Osé kenaqne nonjë Zonje që e deshte,
Dhe dalin pasandáj dhe ia bertasin botes.—

OTHELLUA

Ka thene gjë ?

IAGUA

Ka thene, po ju shigurónj
S' e ka per hiç te benje bé që nuk e tha.

OTHELLUA —Ç' ka thene ?

— 118 —

IAGUA

Qe ka..., po nuke di sí tha.

OTHELLUA

Sí? Qýsh?

IAGUA

Ka fjetur...

OTHELLUA

Me até?

IAGUA

Me té, a permí té, si t' ju pelqenje.

OTHELLUA

Ka fjetur me té! permí té! Pun' e ndotur!— Shamia; e rrefeu vete; shamia!—T'a rrefenje dhe pastáj te varret per mundimin e tij; —mé pare te varret dhe pastáj t'a rrefenje.—Me ngjethen misherat nga kjo gjé. Ndjenjat e mia do mos merrnin formen e nje zemerimi kaqe te eger, po te mos qene si nje shenje. Ató qe me tronditin keshtú s' munt te jene fjale te kotta! — Oh, hunda, veshet, buzet.— A mundet? — E rrefeu vete? Shamia! O djall!

(I bie zalí.)

IAGUA

Punó, ilaçi im, punó.

Keshtú zihen te marret qe besojne lehte,

Dhe shume gra te nderçime keshtú

Çnderohen pa faj fare. Eh, Imzót! Othello!

(Hyn Kasí.)

IAGUA

Ç' kerkoni, Zoti Kas?

KASI

Ç' ka ngjare ?

IAGUA

T' Imzoti i ka rene nje epilepsí !
Kjo eshte her' e dyte ; e ngau edhe die.

KASI

Ferkó-i támbat.

IAGUA

Jo, s' eshte nevoje fare.

Mé mire le t' i shkonje kjo zalí vetiu ;
Se ndryshe nis e shkumbëzón dhe pasandáj
Po egersohet si i marre. Shih, levis ;
Taní te lutem, shkó me nj' ane per pak kohe,
Se do te marre veten per se shpejti.
Passí te shkonje, do te flas me ty me ngé.

(Del Kasi.)

Sí jini, gjenerál ? Mos vrate koken ?

OTHELLUA

Po me perqësh ?

IAGUA

Ne ju perqësh ! Per Zotin, jo !
Veç dua t'a duroni fatin si nje burre.

OTHELLUA

Brinjari eshte nje kuçedre dhe nje shtaze.

IAGUA

Ka shume shtaza ne qytetet e medhá
Edhé kuçedra shume, po te urta.

OTHELLUA

Vertét, e tha dhe vete ?

IAGUA —Sílluni si burre ;

Mendoni qe çdo te marrtuar dhe me mjekre
E kini shok ; ka qindra miliuna njerës,
Qe flene naten permí shtrate te felligur
Dhe s' kane as dyshím ; te paken ju e dini.
Se djajte ne Sketerre tallen, shkulen gazit,
Kur burri puth te shoqen e pandérçime
Dhe e pandéh besnike. Le t'a di, mé mire.
Dhe, kur e di seç jam, e di seç esht ajó.

OTHELLUA

Oh, jé i urte, s' ka dyshím.

IAGUA

Taní, ju lutem

Te rrini pak me nj' ane dhe te veni veshin.
Kur qete shtrire ne zalí nga hidherimi,
—I ndezur sa s' i ka hie nje burri—,
Shkoj Kasi se ketejmi. Une e largova
Dhe fsheha mire shkakun e zalise suaj ;
I u-luta qe te kthehet e t' i flas
Dhe m' u-zotua qe do vinje ; fshéhuni
Gjekúnt dhe veni re sí tallet e perqësh
Dhe qesendís me sy, me faqe dhe me fjale,
Se do t'a çponj te m'a tregonje prape punen,
Kú, qýsh, sa here, sa mé pare edhe kúr
Ka fjetur a do flere perserí me té.
Ju lutem veni re si sillet. Po, durím ;
Mos beni sikúr u-terbuat gjer ne palce
Dhe sikúr s' jini mé njerí.

OTHELLUA

Degjó, Iago.

Kam per te patur nje durím prej dhélpere,
Po dhe nje çgjakcsím te ashper ; me degjón ?

IAGUA Fort mire, po me kohe. Híquni, ju lutem.

(Othéllua hiqet me nj'ane.)

Taní zé Kasin dhe po e pyés per Bjanken,
Nje grua e cila, dyke shitur trupn' e saj,
Blé buk' e roba. Zoterí' e saj ka rene
Ne dashurí me Kasin. Bushtra ka mallkimin
Te rrenje shume dhe prej njejt te rrehet vete.
Dhe Kasi, kur i flet nonjë per keté grua,
S' e mban dot fare gazin. Já se ku na vjen.

(Hyn Kasi.)

Dhe kur te qeshe ky, Othéllua do t' terbohet
Dhe si zilár i pamesuar dhe i krisur
Do t' i kuptonje per se prapi an' e mb' ane
Perqeshjet edhé qesendít' e Kasit varfer.

IAGUA

Qysh jini, Zoti leftenár?

KASI

Keq e mé keq,

Kur ti me jep nje titull qe taní e humba.

IAGUA

I thuaj Desdemones edhé mos kij frike.
Taní, te qé kjo pune ne fuqí te Bjankes,
Sa shpejt do t' ish mbaruar.

KASI

Ah, bandíll' e shkrete!

OTHELLUA

Shikó sí po i qeshet qe taní!

IAGUA

S' kam pare kurre grua qe te doje aqe shume nje
njerí.

KASI —E mjera! Besónj, per Zotin, qe me dó.

OTHELLUA

Taní ben sikúr e mohón dhe qesh.

IAGUA

Degjó-me, Kas.

OTHELLUA

Taní é shtyn qe t'a rrefenje punen gjer' e gjate. E zure mire, po perpara! Te lumte!

IAGUA

Ajó perháp qe do t'a marresh per grua. E ke vertét ner ment?

KASI

Ha! ha! ha!

OTHELLUA

Po triumfón, Román? po triumfón?

KASI

Une t'a marr grua até? E gjeti myshterine! Mos me pandéh, te lutem aqe budallá; s' jam i semure nga koka.

Ha! ha! ha!

OTHELLUA

Keshtú, keshtú! Kush fitón qesh.

IAGUA

Per bese, ashtú u-hap fjala qe do te marrtohesh me té.

KASI

Vertét?

IAGUA

Per koken time.

OTHELLUA—Ahere une duhet te vdes? Mire.

KASI

Keté fjale e ka hapur vet' ajó majmunka. I është mbushur koka që do të marrtohem me të, jo se i jam zotuar une, po se me dó dhe genjën veten me énderra.

OTHELLUA

Iágua me ben shenje. Taní, si duket, do të nisë historia.

KASI

Qé ketú taníth, një çast mé pare ; me bie pas kudó. Njedítezaj po flisnim anes detit me ca Venetikas ; kur na vjen atjé e húmbura dhe me bie keshtú me qafe ...

OTHELLUA

Dyke thirrur, "O Kasi im i dashur !" bie fjala ; asthtú merret vesh nga të thýerat e tij.

KASI

E me shtrengón, e me puth, e qan, e alurín, e me heq ... —Ha ! ha ! ha !

OTHELLUA

Taní do të tregonjë qysh e zvarnisi n' oden time. Ah, t'a shoh hunden, po nuke shoh qenin, të cilit do t' ia heth.

KASI

Ah, duhet të largohem prej saj.

IAGUA

Per Zotin ! Shikó, já ku na vjen.

KASI

Eshte me të vertete një shushunjë, po një shushunje që bie ere mire. (*Hyn Bjanka.*)

Ç' kerkón taní që me ndjek keshtú ?

BJANKA

Te ndjekte djalli me gjithë të bijte. Ç' është kjo që me dhë taní? Po qeshe une e marre që e mora. Dhe duhet t'a kopjónj taní, eh? Dhe pandéh Zotërote që une besova që e gjete në oden tende dhe që s' di kush t'a la atjë! Kjo është dhurata e nonjë shtrige, dhe une duhet të rri t'a kopjónj! Merr-e dhe jepja se dëshures sate; kudó që t'a kesh marre, une një here s' t'a kopjónj.

KASI

Mos thirr ashtú, shpirt! Me ngadale!

OTHELLUA

Per Zotin, ajó do të jete shamia ime.

BJANKA

Në dó të vish sonde per darke, eja; në mos, eja nonjë here tjeter kur të të ftonj. (*Del.*)

IAGUA

Shkó, bjer-i pas.

KASI

Duhet të shkonj, se ndryshe do të therrese nëpër ruget.

IAGUA

Atjë do t' ia thuash darkes?

KASI

Pó, ashtú kam nër ment.

IAGUA

Nofta të vinj të të gjenj atjë, se dua të të flas.

KASI

Të lutem, eja. Do të vini?

IAGUA — Mire; shkó taní. (*Kasi del.*)

OTHELLUA

Qýsh t'a vras, Iago?

IAGUA

Vute re si qeshtë per turpin qe ka bere?

OTHELLUA

Oh, Iago!

IAGUA

Po shamine e patë?

OTHELLUA

Imja qe ajó shamí?

IAGUA

Júaja, per koken time; dhe shikoni sa e çemón gruan tuaj te marre! Ajó ia dha ketí dhe ky ia jep lavires tij.

OTHELLUA

Do te desha t'a vrisnja nente vjet me radhe. —Nje grua aq' e bukur, nje grua aq' e híeshme, nje grua aq' e embel!

IAGUA

Até duhet t'a harroni.

OTHELLUA

U-kalpte, humpte, vafte ne djall sonde; se nuk e lé te gjalle; jo, zemra me eshte bere gur; i bie dhe me vret doren.—Oh! S' ka ne bote grua mé te embel; vlen te rrije prane nje perandori dhe t'a urdheronje si nje sherbetór.

IAGUA

Mos i mejtoni ató gjera taní.

OTHELLUA

E mallkúara ! Thom vetem seç eshte : aq e zonja ne gjelpere ! muzikante e çudiçime ! Oh, munt t'a zbutë nje arí te eger me kengë !—Dhe aq e squar dhe aq e mençur.

IAGUA

Eshte ca m' e keqe ahëre.

OTHELLUA

Oh ! nje mije, nje mije here !—Pastáj aqë fisnike !

IAGUA

Pó, teper fisnike.

OTHELLTA

Ashtú vertét ; po me gjithë keté, sá jazék, Iago ! Oh, Iago ! Sa jazék, Iago.

IAGUA

Ne ju pelqén aqë shume pabesí' e saj, ahëre jépini patente t' ju çnderonje ; se, ne mos ju nget ju kjo pune, asnjëriu tjàter s' i ha malli.

OTHELLUA

Do t'a çier copra copra ! te me çnderonje mua !

IAGUA

Oh ! Eshte gjé e poshter nga an' e saj.

OTHELLUA

Me oficerin tim !

IAGUA

Kjo eshte ca m' e poshter.

OTHELLUA

Gjé-me ca helm, Iago, sonde. Nuke do t' i flas se mos me zbutë bukurí' e trupit saj. Sonde, Iago.

IAGUA

Mos e bëj me helm ; mbyty-e në shtrat të saj, n' atë shtrat, të cilën e ka ndotur.

OTHELLUA

Mirë, mirë thua; më pelqën, se ashtu është e drejtë ; shumë mirë.

IAGUA

Dhe sa për Kasin, e marr unë persipër t' i bënj varrin. Do të degjoni më tepër nga mëz' i nates.

OTHELLUA

Fort mirë ! Ç' është kjo trumbetë ?

IAGUA

Njeri prej Venetikut. Është Lodoviku
I çuar prej Senatit ; vjen me të dhe Zonja.
(*Hyjnë Lodoviku, Desdemona, dhe eskortë.*)

LODOVIKU

Gezuash, gjeneral.

OTHELLUA

Misardhe, Zot i lartë.

LODOVIKU

Ju falet Duka dhe Senat' i Venetikut.
(*I jep një letër.*)

OTHELLUA

Puth kartën, ku më japin urdheret e tyre.
(*Hap letren dhe këndon.*)

DESDEMONA

Ç' të ra na solle, kushëriri' i mbare ?

IAGUA

Gezohem shumë që ju shoh. Misarthte, Zot.

LODOVIKU

Miresejugjeta. Sí e kemi Kasin ?

IAGUA

Rron, Zot.

DESDEMONA

Ka ngjare në mes tij dhe burrit tim një zihje,
Po Zotërore, kushëri, do t' i pajtosh.

OTHELLUA

Ashtu besón ?

DESDEMONA

Imzót ?

OTHELLUA (*dyke kenduar.*)

"Kështu ju japim urdher që të beni . . ,"

LODOVIKU

S' tha gjë për ty ; e ka në letër mendjen.
A ngjau gjë në mes të Kasit dhe t' Othellos ?

DESDEMONA

Një ngjarje e palumur ; jap dhe shpirtin tim
Që t' i pajtonj, sepsë e dua Kasin.

OTHELLUA

E mori dreqi !

DESDEMONA

Imzót ?

OTHELLUA

Mos u-marrose ?

DESDEMONA

Sí ? Është i zemëruar ?

LODOVIKU—Nofa e ndezi letra :

Se, si me duket, e therrët Senati prape
Dhe Kasi do te behet guvernár i Qipros.

DESDEMONA

Vertét? Gezohem fort.

OTHELLUA

Vertét?

DESDEMONA

Imzót?

OTHELLUA

Gezohem qe jé prishur menç.

DESDEMONA

Othello i dashur!

OTHELLUA

Djall! (*E godit.*)

DESDEMONA

Nuk e meritonja keté gjë.

LODOVIKU

Keté, ne Venetik, njeri s' do t'a besonte,
Dhe po te benja bé q' e pashe me sy vete.
Kjo kapercén kufirin; ndrëqeni, se qan.

OTHELLUA

O djall! ó djall!

Te mbarsej dheu dot me lote grash,
Çdo pike lot do nxirte nga nje krokodíl.
Çporru, te mos te shoh.

DESDEMONA

Shkonj, posa qe s' me dó.

LODOVIKU

Me te vertete, grua shum' e bindur;

Ju lutem, Zot, e thirrni prapë.

OTHELLUA

Zonje!

DESDEMONA

Imzót!

OTHELLUA

Ç' e doni, Zot?

LODOVIKU

Kúsh? Une, Zot?

OTHELLUA

Pó; ju me thate t'a therrës te kthehet.
Zot, munt te shkonje e te kthehet prapa e perpara
Dhe perserí te kthehet; edhé munt te qanje,
Te qanje sa te doni; edhé esht e bindur,
Siç thate, shum' e bindur.—Qaj akoma.—
Sa per keté, Zot,—O mesalle me dy faqe faqe!—
Me japin urdher qe te kthehem.—Shkó taní!
Do t' te therrës pastáj.—I unjem úrdherit
Dhe do te nisem per ne Venetík.—Çporru!

(Desdemona del.)

Dhe Kasi do t'a zere vendin tim. Dhe sonde,
Ju lutem, éjani te hame darken bashke.
Misardhe, Zot!—E marrte, e perpifte dreqi! *(Del.)*

LODOVIKU

Ky eshte trim Arapi qe Senati yne
E quan burre te mbaruar nga te gjitha?
Kjo esht natyra qe pcsimi nuk e tunt?
Virtytin e te cilit as e çpon e as e çan
Shigjeta e mjerimit a sepát' e fatit?

LAGUA—Ka ndrruar shume.

LODOVIKU

Eshtë tamám nga koka? Mos ka lojtur menç?

IAGUA

Eshtë ashtú siç është. Une s' kam ç' te thom
Ah, dhente Zoti t' ish ashtú siç duhej,
Ne qofte se nuk është ashtú siç duhet.

LODOVIKU

Sí? t'a godite Zonjen?

IAGUA

Perbese, ajó s' qé dhe aq' e mire.
Po prape mire, po t' ish vetem kjo.

LODOVIKU

E ka zakón, apó ia ndezi gjakun letra
Dhe i krijój keté te mete qe s' e kish?

IAGUA

Mjerisht, s' m'a dó as zemra as nderi qe te flas
Ató qe di e qe me pane syte mua.
Do t'a shikoni vete e do te merrni vesh
Nga sjellj' e tij dhe është e teper t' ju thom une;
I shikoni pás dhe vini re si do vazhdonje.

LODOVIKU

Me vjen fort keq, se e pandehnja fare ndryshe.
(*Dalin.*)

SHKENC II. *Nje sall' e keshtjelles.*

Hyne OTHELLUA dhe EMILIA.

OTHELLUA

S' ke pare gjé ahëre?

EMILIA

As kam degjuar as dyshuar nonjë here.

OTHELLUA

Po i ke parë bashkë Kasin dhe atë.

EMILIA

Po s' pashe gjë te keqe dhe degjova vete
Çdo fjale që u-fol në mes të tyre.

OTHELLUA

Sí? S' peshperitne nonjë here?

EMILIA

Kurre, Zot.

OTHELLUA

As të derguan jashtë?

EMILIA

Kurre.

OTHELLUA

T' i marrsh vendaljen, gantet, masken, a gjë tjetër?

EMILIA

As kurre, Zot.

OTHELLUA

Kjo më çudit.

EMILIA

Vë shpirtin bast, Imzót, që është e ndërçime.

Në e pandehni ndryshe, hiqeni nga mendja

Se po genjëheni e mundoheni më kot.

Atí që jua futi këtë gjë në koke

I dhente Zoti si çpagim mallkimn' e gjárperit!

Sé, në mos qofte kjo e ndërshme dhe besnike,

S' ka më njeri të lumur; më e ndërçimja

E gjithë grave është e poshter posí çpifja.

OTHELLUA—M'a çó këtë, të lutem; shkó taní.

(Emilia del.)

Tha mjaft ; po ciladó rufjanke keshtú flet.
Kjo eshte kurve dhelpër, klyç e llos i fshehur
Prej turpesh e çnderimesh ; dhe me gjith' keté
Pergjunjet dhe m' i falet Zotit ! E kam pare.

(*Hyjne Desdemona dhe Emilia.*)

DESDEMONA

Ç' me dó, Imzót ?

OTHELLUA

Eja ketú, pullúmp.

DESDEMONA

Ç' urdherón ?

OTHELLUA

Pa ngre-i syte të t' i shoh.
Shikó-me ne fytyre.

DESDEMONA

Ç' idé e tmerrshme të ka hipur ?

OTHELLUA (*Emilise*).

Bej, siç e ke zanát, e dashur Zonje.
I ler ashiket vetem edhe mbyll-e deren ;
Kollitu, a thirr "hem", ne pafsh njerí te vinje ;
Dhe fshehur, fshehur me kujdés ;—shko shpejt !
(*Emilia del.*)

DESDEMONA

Mi gju të lutem ç' dó të thuash me ketó ?
Nga fjalet kupetónj që jé i zemeruar,
Po vete fjalet nuk i kupetónj.

OTHELLUA

Ha ! ç' je ti ?

DESDEMONA

Jam jote-shoqe e ndershme dhe besnike, Zot.

OTHELLUA

Eja, bej bé, genjë dhe shko ne funt te dheut ;
Se, nga qe dukesh posi engjell, nofta djajte
Te kene frike te te kapin ; bej pra bé
Qe jé e ndershme dhe mallkohu per dy here.

DESDEMONA

Jam, e di vete Zoti.

OTHELLUA

Po Zoti di qe je e pabese si Sketerra.

DESDEMONA

Per cilin, Zot ? Me cilin ? Sí jam e pabese ?

OTHELLUA

Ah, Desdemone !—ike ! ike ! ike !

DESDEMONA

O dit' e zeze !—Thúa-me psé qan ?
Mos jam, Zot, une shkaku i ketyre lotve ?
Osé ne qofte se kujtoni qe im-áte
Ka shkelur kembe te te heqin se ketejmi,
Mos m'a hith mua fajin ; ne e humbe ti,
E humba edhé une.

OTHELLUA

Te kish dhene Zoti
Te me çprovonte me mjerime, te me binin
Si breshër permí koke turpe dhe semundje,
Te mbýtesha ne zi e vajtje gjer me buze,
Dhe rop te binja un' e shpresa im' e funtme,
Do kisha gjetur ne një çip te shpirtit tim
Një pikeze durím. Po, oh ! i mjeri une,
Te behem gazi dhe perqeshj' e tere botes,
Te me rrefejne kur te shkonj kudó me gisht !—

Po dhe këtë munt t'a duronja ; mire fort ;
Po kur humbás thesarin ku kam vene zemren,
Thesarin per te cilin rronj a vdes,
Dhe kruan prej te cilit jeta ine rjeth,
A pritet edhe thahet, kur t'a humbás këtë !
Osé t'a mbanj si pellk ku rrojn' e pjellin zhabat,
Ahere, nxihu, o Durím, e ndrró fytyren,
Ti engjell i shkelqyer buze-trendafil,
Dhe behu i mvrojtur dhe i eger si Sketerra !

DESDEMONA

Kam shpese qe Imzót me di te ndërçime.

OTHELLUA

Po, po ; si miza vere nepér kasapanat
Qe me te lindur puthen. O ti, lul' e eger,
Qe me je aq e bukur dhe e dashur
Dhe qe me bie ere aq embel
Sa m' i merr mentte,—te mos kishe lindur kurre !

DESDEMONA

E mjera, ç' fare faj kam bere qe s' e di ?

OTHELLUA

Kjo flet' e bardhe dhe kjo liber aq e bukur
Qe bere per te shkruar siper "Kurve" ?
Ç' ke bere ? Ç' faj ke bere ? Orrospí e ruges !
Po faqet do me digjeshin si prush prej turpit
Dhe do me ishin bere hi nga zjarri,
Po te tregónj ató qe bere. Ç' faj ke bere ?
Po qjellit i vjen ndot dhe hena fshíhet,
Dhe era qe po puth kedó qe i del perpara
Po futet nepér shpellat nené dhé perpósh
Qe te mos e degjonje. Ç' faj ke bere ?
Kurv' e patúrshime !

DESDEMONA

Per qjell, me shan pa hake.

OTHELLUA

Nuk jé lavire ? (1)

DESDEMONA

Jo, per Krishtin qe besónj.

Ne qofte se lavire nuke quhet

Ajó q' e ruan trupin per te shoqin vetem

Dhe s' le t' ia ngas' e t' ia çnderonje burr' i huaj,

Ahere s' jam as un' ashtú si thoni.

OTHELLUA

Nuke jé kurve ?

DESDEMONA

Jo, me ruajt Zoti !

OTHELLUA

A eshte gje qe behet ?

DESDEMONA

Oh, na ndjefte Zoti !

OTHELLUA

Te lutem shume te me ndjesh ahere.

Thashe mos je ajó lavire dhelper Venecjane

Qe u-marrtua me Othellon.

(Hyn Emilia.)

Ti, moj Zonje,

Qe e ke zyren ballefaqe me Shen-Pjetrin

Dhe ruan porten e Sketerres ! ti moj, ti !

Mbaruam punen tone ; mérr taní bakshishin.

Te lutem, mbyll-e deren dhe mos e hap gojen.

(Del.)

1) Kurve e gjere.

EMILIA

O Perendí, ç' i shkon nga mendja ketí Zoti?
Sí jini, Zonje? Qysh me jini, Zonj' e mire?

DESDEMONA

Per qjell, jam si ne enderr.

EMILIA

Zonje, ç' ka Imzót?

DESDEMONA

Kush thé?

EMILIA

Imzót, e dashur Zonje.

DESDEMONA

Kush esht yt Zot?

EMILIA

Burri juaj, Zonje.

DESDEMONA

S' kam burre, qygja; mos me fol, ó Emili.
Nuk munt te qanj dhe s' munt te flas pervéc me lot.
M' a shtró me linjat nuserore sonde shtratin;
Te lutem, mbaj-e ment, dhe thirr ketú t' et-shoq.

EMILIA

Ja nje ndryshím i math me te vertete! (*Del.*)

DESDEMONA

Po me ka hie mire qe me ngjan keshtú.
Ç' kam bere, sí jam sjelle valle qe t' i hynje
Dyshimi mé i vogel per fajn mé te math?
(*Hyjne Emilia dhe Iagua.*)

IAGUA

Qýsh jini, Zonje? Ç' urdheroni?

DESDEMONA

S' di sí t'a thom. Aý qe mesón djem te vegjel
E bén me pun' te leht' e me menyre t' embel.
Ashtú te me qertonte; se me te vertete
Jam si nje çilimí kur me qertojne.

IAGUA

Ç' ju ka ngjare, Zonje?

EMILIA

I shoqi e perdori si lavire!
E shau aqe rend' e aqe e perbuzi
Sa zemer grúaje besnike s' e durón.

DESDEMONA

A jam si ajó fjale?

IAGUA

Cila fjale, Zonje?

DESDEMONA

Ashtú siç thote qe me quajti Imzót.

EMILIA

I tha "jë kurve!" dhe nje liparák i dehur
S' i flét lavires tij me fjale te ketija.

IAGUA

Persé?

DESDEMONA

S' e dí; po s' jam e tille, s' ka dyshím.

IAGUA

Mos qani Zonje, mos-ni; ó dit' e zez' e prape!

EMILIA

Andáj lá aqe trima dyersh te medhá
Qe e kerkonin, t' ane, vendin, miqt' e saj,

Qe t'a therresin kurve? S' eshte per te qare?

DESDEMONA

Ashtú ka qene fati im i zi.

IAGUA

E marrt' e mira! Qysh i zbriti kjo idé?

DESDEMONA

S' di! Perendia e di vetem.

EMILIA

Me varrcin, po te jete qe kjo çpifje s' doli
Prej nje te pöshteri rezíl, e zemerlík,
E intrigán per te fituar nonjë pune!

IAGUA

T' atille njeri s' ka; s' eshte gje qe behet.

DESDEMONA

Ne ka nonjë te tille, Zoti e ndjefte!

EMILIA

E ndjefshin me litár, ia grifshin koskat djajte!
Persé t' i thote kurve? Cili e ka ngare?
Kú? Kur? E qysh? Kú eshte shenja mé e vogel?
Arapin e genjeu nonjë doç i poshter
Shpirt-zí, e zemerdjáll, e çpifarák pa nder.
O Zot, i nxir ne shesh ketá te liq pa shpirt
Dhe jep-i nje kamçik çdo dore te nderuar
T' i ndjekin çveshur çpifaraket nepër bote
Nga Lindja gjer ne Perendím!

DESDEMONA

Mos thirr ashtú.

EMILIA

Jazék i qofte! Nje i tille faqe-zí

T'a ktheu mendjen per se prapi dhe te kalli
Dyshime per Othellon e per mua.

IAGUA

Je prishur menç, po hesht !

DESDEMONA

E mjera une, Iago,
Ç' te benj qe t' i fitónj t' Imzoti zemren prape ?
Shko dhe i fol, si mik i mire, se per qjell
S' di qýsh e humba.—Já, benj bé me gjunje :
Ne bera faj perpara dashurise tij
Me fjale, a me pune, a me mendje,
Ne m' u-gezua nonjë here syri, veshi,
A shpirti e zemra me fytyre burri tjater ;
Ne qofte se taní s' e dua, s' e kam dashur,
A nuke do t'a dua gjithenjë me shpirt,
—Dhe ne me hetht' e ne me ndafte si lipsare—,
Mos paça hair kurre. Esht i ashper shume ;
Dhe ashpersí' e tij munt te m'a marre jeten,
Po kurre s' do te m'a pakesonje dashurine.
Nuk munt te thom me goje fjalen "kurve".
Se po me ngjethen mishrat kur e thom ;
Pa, sa per punen qe i japin keté emer,
S' e benj dot as per gjithe madheshít' e botes.

IAGUA

Ju lutem, qetesóhuni ; ashtú i fryri.
Pa fjal' e kane zemeruar pune shteti,
Andáj me ju po grindet.

DESDEMONA

Ah, t' ish vetem kjo.

IAGUA

Besómeni qe eshte vetem kjo ; hiç tjater.

(Degjohet nje zé trumbete.)

Degjoni ; já trumbét' e darkes ju therrét !
Dhe te dergúarit e Venetikut presin.
Eh, shkoni dhe mos qani. Gjitha do te ndreqen.

(Desdemona dhe Emilia dalin ; hyn Roderigu.)

IAGUA

Ç' është, Roderík ?

RODERIGU

S' me duket te m'a kesh me bese.

IAGUA

Persé ?

RODERIGU

Per dite me genjén me nje mehane, Iago ; dhe, siç
me duket, me largón mé teper se sa me afrón atjé ku
e kam shpresen. Keté gje s' munt t'a durónj mé ; dhe
as qe kam ner ment t' i gelltít pa hapur gojen ató qe
kam dhene gjer me taní si i marre.

IAGUA

Degjó-me, te lutem, Roderík.

RODERIGU

Per bese, te kam degjuar teper ; se zotimet dhe
punet e tua s' kane asnjé aferím.

IAGUA

Me beni nje padrejtesí te madhe.

RODERIGU

Ashtú është e verteta. Kam prishur tere mallin tim.
Gjysmat e xhevaíreve qe me ke marre per Desdemo-
nen do te kishin korruptuar nje murgeshe (1) ; me ke

1) Kallogré.

thene që i ka marre dhe që me çoj fjale dhe shpresë që do të píquemi për se shpejti, po gjer me taní s' me zuri dhembí gjé.

IAGUA

Fort mire; pastáj?

RODERIGU

Fort mire! Pastáj! S' ka pastáj, mor Zot; dhe as që është fort e mire kjo punë. Për Zotin, kjo është poshtersí dhe nis të kuptónj që tallesh me mua.

IAGUA

Fort mire.

RODERIGU

Po unë të thom që s' është e mirë asfarë. Do t' i vete Desdemonës; në m' i ktheftë xhevairët, do të heq dorë nga kjo punë dhe do të pendohem për këtë ashi-kerí të pakanúneshmë; në mos, t'a dish mirë që kam për të kërkuar hesáp nga ty.

IAGUA

Mbarovë taní?

RODERIGU

Pó, dhe s' ju thashe veç ató që kam nër mënt t' i benj doemós.

IAGUA

Taní po shoh që jé burrë me karakter të fortë dhe që taní kam për ty një idé më të mirë se më parë. Nëm'a doren, Roderík; folë kundër meje me argumente shumë të forta, po të benj bé që jam sjellë me ty si njerí i besës.

RODERIGU

S' u-duk aspák.

IAGUA

Vertét s' u duk aspák dhe dyshimi yt tregón nje burre te squar dhe me gjykim. Po, Roderík, ne paç ne veten tende ató te cilat tani kam aresye mé te medhá te besónj qe i ke,—dua te thom vullnét, kuraje dhe triméri— rreféj-e sonde. Ne mos e gezófsht Desdemonen neses mbrema, rop-me me stralle dhe pastáj piq-me ne hell.

RODERIGU

Si thé? Eshte pune e aresyshme dhe qe munt te behet?

IAGUA

Ka ardhur nje urdher i veçante nga Venetiku, i cili i jep Kasit vendin e Othellos.

RODERIGU

Vertét? Ahere Othéllua dhe Desdemona do te kthehen ne Venetik.

IAGUA

Jo, asfare; Othéthua shkon ne Mauritaní dhe merr bashke dhe Desdemonen e bukur, veç ne qofte se ndalohet ketú nga nonjë ngjarje e papritur; dhe m' e mira eshte te spastrohet Kasi.

RODERIGU

Ç' dó te thuash me fjalën, te spastrohet?

IAGUA

T'a spastrojme qe te mos munde te zere vendin e Othellos,—t' i thýejme koken.

RODERIGU

Dhe até pune e kerkón nga mua?

IAGUA

Ne paç trimerine t'a marresh persiper dhe te nxje-

resh një fitim nga kjo rasje. Aý ha darke sonde me një lavire dhe atjé po shkonj t'a pjek. Ay s' di édhe ç' fare shkalle te larte i ka dhene Republika. Në e ruajç kur te dale jashte,—dhe une do te perpiqem qe te dale s' andejmi ne mes te dymbedhjetes e te njese—, munt t' i sulesh persiper si te te pelqenje. Do te jem prane teje qe te perkráh ataken tende dhe do t' ia hame koken né te dy. Eja, mos u-çudit, po bjer-me pas. Dot' t'a mbush koken aq mire per nevojen e spastrimit tij, sa do t'a quash si një detyre qe t'a vraç. Eshhte koha per darke dhe nata po perparón. Eja, t'i víhemi punes !

RODERIGU

Dua dhe ca çkoqitje te tjera mi keté pike.

IAGUA

Do t' te jap aq sa te kenaqesh.

(*Dalin.*)

SHKENE III.—*Një tjetër ode e keshtjelles.*

Hyjne Othellua, Lodoviku, Desdemona, Emilia, dhe sherbetore.

LODOVIKU

Ju lutem, Zot, mos u-merzitni mé.

OTHELLUA

Me ndjeni ; do me benje mire të shetít pak.

LODOVIKU

Naten e mire, Zonje ; falem nderit unjerisht.

DESDEMONA

Mir' se na urdheruat.

OTHELLUA

Shkojme taní, Zot ?

Ah, Desdemone,—

DESDEMONA

Imzót ?

OTHELLUA

Shko në shtrat me një here ! do të kthehem prapë në një çast ; thënjë shoqë të shkonjë ; bëj ashtu si të thom.

DESDEMONA

Si urdheron, Imzót.

(Dalin Othëllua, Lodoviku dhe sherbetoret.)

Me tha që do të kthehet prapë për se shpejti.

Me urdheroj të fle e të të thom të shkosh.

EMILIA

Të shkonj ?

DESDEMONA

Ashtu me tha ; andaj, e dashur Emilí,

Me jep robat e nates, edhe tungjatjeta ;

Se s' dua që të zemerohet perseri.

EMILIA

Të mos e kishit parë kurrë !

DESDEMONA

Ah, jo ; se m'a dó aq shumë zemra,

Sa dhe meria, zemerimi e m'vrojti' e tij

Me duken si të mira ; — me çkopsitë këtë. —

EMILIA

Ju shtrova shtratin me çarçafet që me thate.

DESDEMONA

Fort mire. Sa të marra jemi, Zot i math !

Në vdeksha para teje, fort të lutem

Të më peshitillni me atë çarçafe.

EMILIA—Për qjell, mos flisni fjalë të ketija.

DESDEMONA

Im-át ka patur sherbétore nje Varvare,
Qe ra ne dashuri me nje qe e genjeu
Dhe qe e la : ajó na thosh nje kenge "Shelgu" ;
Qé keng' e vjeter, po besohej si e saj ;
Dhe vdiq m' até ne gojë. Dhe kjo kenge sonde
S' me del nga mendja dot, dhe do te kisha dashur
Te varrnja koken si Varvar' e varfer
Dhe t'a kendonja, dyke qare.—Shpejt, te lutem.

EMILIA

Te shkonj t' ju siell kemishen e nates ?

DESDEMONA

Jo, me çkopsit ketú, te lutem.
Ky Lodoviku eshte nje njeri i pashim.

EMILIA

Fort i híeshim.

DESDEMONA

Dhe flet bukur.

EMILIA

Njoh ne Venetik nje Zonje, e cila do t' ish gati te
shkonte zbathur gjer ne Palestine qe t'a puthe nje
here me njerin buze.

DESDEMONA (*kendón*).

*E várfera rreze nje mani po rri,
Qaj, shelk, ó shelk i zi ;
Me koken mi gjunje, me duar ne gji,
Qaj, shelk, ó shelk i zi ;
Dhe lumi buçiste me keng' e me vaj,
Qaj, shelk, ó shelk, o qaj.
Dhe shkrinin shkembijnje nga lotet e saj,
Shtrengom'i ketú robat.*

Qaj, shelk, ó shelk, o qaj.

Te lutem, mbaró shpejt, se vjen taní.
Me flete prej shelgu do benj nje kurore,
Até s' e qertónj qe prej meje heq dore...
Jo, nuke vjen kjo pás. Degjove! Kúsh trokiti?

EMILIA

Qé era jashte.

DESDEMONA (*këndón.*)

I thash' : "I pabese !" Ahere ç' me tha?

Qaj, shelk, ó shelk, ó qaj ;

"Dhe ti rent me burra, siç rent un' me gra."

Taní, naten e mire ; shkó. Me djegin syte.
Kjo domethene lote.

EMILIA

Ah, jane prall' ató.

DESDEMONA

Ashtú e kam degjuar. O Zot, ketá burra!
Me thuaj, Emilí, besón me te vertete
Qe ka ne bote gra qe turperojne burrat
Me até menyre te paudhe?

EMILIA

Ka disá pa dyshím.

DESDEMONA

Po ti, á do t'a benje, sikúr te te falin boten?

EMILIA

Po ju, do mos e benit?

DESDEMONA

Jo, per até diell!

EMILIA

As une s' do t'a kisha bere ne diell, po fshehur gje-
kúnt me t' erret.

DESDEMONA

Vertét, á do t'a benje, sikúr te te falnin boten?

EMILIA

Bota e tere eshte nje gje e madhe shume ;
Teper i math fitím
Me fare pak mundím.

DESDEMONA

Per koken time, s' e besónj t'a besh.

EMILIA

Per koken time, besónj t'a benj dhe t'a ndreq, si t'a
benj e pastáj. Ah, nuke do t'a benja nje gje te tille per
nje unaze, as per ca kute pelhure, as per gune, fustane,
kapelle, a çfaredó tjater stoli te vogel. Po kur te me falin
tere boten,—Perendí e madhe! Cila grua nuke do t' i
vente brinje te shoqt qe t'a bente pastáj mbret? Per
nje gje te tille shkonj ne Purgatór. (1)

DESDEMONA

Me humpte shpirti, ne e befsha até turp,
Dhe sikúr te m'a falin tere boten.

EMILIA

Po turpi eshte nje turp ne bote ; kur t'a fitoni pra
boten me mundimin tuaj, eshte nje turp ne boten tuaj,
dhe muntni t'a ndreqni shpejt.

1) Purgatori, pas Kishes Katholike, eshte vendi ku shkojne shpirtet e mekatáreve qe s' jane mjaft te liq sa te denohen ne Ferr, as mjaft te mire sa te trashegojne Parajsen. Shpirtet, si mundohen atjé disá kohe dhe si i shpërclajnc mekatet, shkojne ne Parajse.

DESDEMONA

S' besónj te kete gra t' atija.

EMILIA

Pó, me duzina; dhe ne trek ka aqe shume
Sa munt t'a mbushin boten per te cilen lozin.
Po e ka fajin burri, kur e shoqja bie,
Osé nga qe s' mbarón detyrat qe i ka,
Osé nga qe i prish parate me te tjera,
Osé terbohet si i marre nga zilia
Dhe klyç te shoqen ne kafás, osé e rreh,
Osé ia ha edhe ia pi shtepín' e mallin.
Se kemi gjak dhe né; ne jemi t' émbela,
Po béhemi dhe t' égera. Burrat le t'a dine
Qe grat' e tyre kane ndjenja si atá;
Shikójn' e marrin ere, kane goj' e dine
Te emblen dhe te tharrten si dhe burrat.
Psé ven' atá me gra te tjera? Per defrím?
Besónj; apó nga dashuria qe u kane?
Besónj; apó mos e ka fajin dobesia?
Nofta dhe kjo; po grate s' kane dashuri,
Deshire per defrím dhe dobesí si burrat?
A te na sillen mire pra, a le t'a dine
Qe burr' i lik i mesón gruas ligesine.

DESDEMONA

Naten e mire! Fal-me, Zot, nje shpirt te dlire (1),
Mos marr nga burr' i lik te lige, po te mire.

1) Te paqme, te paster.

AKT V.

SHKENË I.— *Një ruge.*

Hyjnë IAGUA dhe RODERIGU.

IAGUA

Ketú, shkó prapa atí trari edhé prit.
Ka për të ardhur shpejt ; ahëre zgjesh-e pallen
Dhe kallj'a mun në vent ku duhet ; shpejt e shpejt ;
Dhe mos kij frikë ; do të ndodhem afër teje.
Kjo punë a na ngrë, a na përmbýs për jetë ;
Mejtó këtë dhe mos u-tunt, po behu trim.

RODERIGU

Jij ketú afër ; munt të mos më vejë mbare.

IAGUA

Ketú jam afër ; shkó taní dhe behu burrë !

RODERIGU

S' m'a kënda shumë këtë punë,
Po më tha shkakët dhe m'a mbushi mendjen.
S' prish punë po të ketë një njeri më pak.
Zgjesh shpatën, ia vervít, dhe vdes e shkon.

(Shkon në vent të tij.)

IAGUA

E ropá gjer në koskë këtë við
Dhe nisi t' egersohet. Taní, a ky vret Kasin,
A Kasi vret këtë, a vrasin njeri tjetrin,
Për mua është mirë, sidó që të ngjase.
Në rrofte Roderigu, do të më kërkonjë

T' i kthenj disá dhurata t' arta e xhevairë
Që ia kam marre gjoja si për Desdemonën.
Kjo s' ben. Në rroftë Kasi, ka një bukuri
Në jetën e përditëshme të tij
Që më ben mua të shemtuar ; veç kësaj
Arapë munt të më zbulonjë tek aý.
Jam pra në një rezik të math.
Jo, duhet vrarë dhe s' ka tjetër. Já ku vjen.
(*Hyn Kasi.*)

RODERIGU

E njoha nga të ëcurit e tij ; ky është.
I poshtër, rúaju, se do t' të vras.
(*Sulet prej pusisë dhe e godit Kasin.*)

KASI

Kjo munt të më dergonte n' atë botë,
Po më shpëtój kemisha ime e çelike.
Taní do të çprovónj dhe tendën.
(*Nxier shpatën dhe plagós Roderigun.*
Iágua sulet prej pusisë, godit Kasin në këmbe dhe
iken.)

RODERIGU

Oh, më vrau !

KASI

Oh, më çalój për jetë. Ndhimë ! vrasje ! vrasje !
(*Bie.*)

OTHELLUA (*lart, nga një dritare.*)

Zerë i Kasit ! Iágua m'a ka mbajtur fjalën.

RODERIGU

Oh, sa i poshtër jam !

OTHELLUA

Aý është vertët.

Aý, pó.—Iago trim, i nderçim dhe i drejte,
I more gjakun mikut tent si burr' i beses!
Me jep mesím:—E vógleza, te dáshurin
T'a vране; është radha jote! Prit-me, kurve!
Nga zemra m' është shuar bukuria jote.
Te ndyrin shtrat do t'a perlýr me gjak te ndyre!
(*Del.*)

(*Hyjnë Lodoviku dhe Gratiani.*)

KASI

Ho! ho! S' ka rúajtes ketú? S' ka shpirt gjekúnt?
Hé! vrasje! vrasje!

GRATIANI

Do te kete ngjare vrasje!
Se thirrja është e tmerruar.

KASI

Ndihme!

LODOVIKU

Degjuat?

RODERIGU

Mjeri une, faqeziu!

LODOVIKU

Dy tre renkime! Nat' e zez' e llahtarisur!
Po munt te jete dhe nje gracke; s' është mire
Te vemi nga vjen zeri pa mé teper njerës?

RODERIGU

S' vjen as njerí? Ahere do me dale shpirti
Nga gjaku qe me rjeth!

LODOVIKU

Degjoni!

GRATIANI—Já ku vjen

Nje me kemishe nate qe ka drit' e arme.

(Hyn Iágua me drite.)

IAGUA

Kúsh esht atý qe po berrtét per vrasje?

LODOVIKU

Nuke dime.

IAGUA

Nuk degjuat nje berrtím?

KASI

Ketú! ketú! Per Zotin, ndihmeni!

IAGUA

Kúsh eshte?

GRATIANI

Ky, duket, eshte leftenari i Othellos!

IAGUA

Ç' te ngjau qe therrét keshtú me aqe dhembje

KASI

Iago, me goditne ca te poshter. Ndi-h-me!

IAGUA

I shkreti leftenár! Po cilet te goditne?

KASI

Me duket, nje prej syresh eshte ketú afer
Dhe s' ka si t' ike.

IAGUA

Ah, katilet e pabese!

Po ç' rrini ju atjé? Pa ení, ndihni pak.

RODERIGU

Oh, ndihmeni ketú!

KASI

Ky është një prej syresh.

IAGUA

Katíl i poshter, i pabese! (*E godit Roderigun.*)

RODERIGU

Iago i mallkuar,

Ah qen pa shpirt!

IAGUA

Te vraç me t' erret njerezine!

Kú jane ketá gjakatare te pabese?

Sí hesht qytét' i tere!—Vrasje! Vrasje! Ho!

Po ç' jini ju? Jini te mire a te liq?

LODOVIKU

Kur te na shohesh, thuaj.

IAGUA

Zoti Lodovík?

LODOVIKU

Si urdherón.

IAGUA

Ju lutem shume te me ndjeni.

Ky është Kasi, i plagosur prej katillesh.

GRATIANI

Kasi?

IAGUA

Po sí jé, mor vlla? Ç' te ngjau?

KASI

M' a copetuan kembën! Ah, m' a prene fare!

IAGUA

Zoti mos e dhente! Mos kij frike!

Rri te t'a lith me petken time. Sillni drite!
(*Hyn Bjanka.*)

BJANKA

Ç' ka ngjare, eh? Kúsh esht aý qe thirri?

IAGUA

Kúsh esht aý qe thirri?

BJANKA

Ah, Kasi im i dashur! Kas' i shpirtit tim.
Ah, Kas, Kas, Kas!

IAGUA

Lavire me bajrák! Eh, Kas, e merr me ment
Se cilet kane qen' atá qe te goditne?

KASI

Aspák.

GRATIANI

Me vjen fort keq qe po ju gjenj ne keté hall;
Se kisha dale t' ju kerkonja.

IAGUA

Me jepni nje kordhelle. Ah keshtú.—Taní,
Nje shedje (1) qe t'a ngreme pa lekundur.

BJANKA

E mjera une! Na i ra zalí! Ah, Kas!

IAGUA

Kam ca dyshime, Zoterínj, qe kjo lavire
Ka patur gisht ne keté zihje.—Kij durím
Per pakez kohe, Kas' i mire. Eja, eja.
Me jepni driten.—A e njihni keté tjatin?
Mos eshte miku im i dashur Roderík?

1) Koçí.

Aý, vertét ! Per Zotin, Roderiku qenka.

GRATIANI

Prej Venetiku ?

IAGUA

Po, aý ! E njihni, Zot ?

GRATIANI

Sí nuk e njoh ?

IAGUA

Ju lutem shume, Zoti Gratián, me ndjeni,
Sepsé nga shkaku i ketyre ngjárjeve
Te gjákeshme, s' u-solla dot me ju siç duhej.

GRATIANI

Gezohem shume qe ju shoh.

IAGUA

Sí jé taní, i dashur Kas ? Nje shedje ! shedje !

GRATIANI

Roderigu ?

IAGUA

Aý, aý !—Já shedja ! ah, ju lumte !
Taní e ngrini se ketejmi me kujdés.
Dhe une shkonj te siell mjekun e Othellos.
(*Bjankes*) Mos u-mundó me kot ti. Rri me nj'
[ane ! Zonje !

Aý qe eshte vrare prane teje, Kas,
Qé miku im i dashur. Ç' kishit ne mes tuaj ?

KASI

Asgjë, per Zotin. As e njoh até njerí.

IAGUA (*Bjankes*).

Persé u-verdhe ?—Pa i ngrini se ketejmi !
Qendroni, Zoterínj. U-verdhe, Zonje ?

Shikoni qysh i u-trubulluan syte.
Do te mesojme shpejt si rrodhi puna.
Pa e shikoni mire me kujdes, ju lutem.
E pate, Zotërinj? Se faji flet vetiu,
Edhë sikur te ish memec njeriu!

(Hyn Emilia.)

EMILIA

Imzót, ç' ka ngjare? Ç' eshte?

IAGUA

Kasin e plagosi
Me t' erret Roderigu me disa qe ikne.
Po thua se e vrane dhe Roderigu vdiq.

EMILIA

I shkreti djale! I shkreti Kas!

IAGUA

Kjo eshte pem' e kurverise. Emili,
Te lutem, shkó, mesó ku hengri sonde Kasi.
(Bjankes.) Persé u-drodhe kur degjove keté fjale?

BJANKA

Tek une hengri; po nuke dridhem per keté.

IAGUA

Ashtú? Ahere te therrés te vish me mua.

EMILIA

Mos paç haír, lavire e mallkuar!

BJANKA

Nuk jam lavire, po jam aq' e ndërçime
Sa tí qe po me shan.

EMILIA

Sa une! faqezeze!

IAGUA

Eni te vemi, Zotërinj, te shohim Kasin.
(*Bjankes.*) Eh, Zonje, eja, duhet te na flaç pak
[ndryshe.

Shkó, Emilí, gjer ne keshtjelle dhe i thuaj
Timzoti edhe Zonjes gjith' ató qe ngjajtin.
Te lutem, shkó perpara. (*Me vete.*) Ah, kjo eshte
[nata

E cila a me ngré, a me permbýs perhere.

(*Dalin.*)

SHKENË II. *Nje ode per te fjetur*: DESDEMONA *ne shtrat.*

Hyn OTHELLUA me nje drite.

OTHELLUA

Ky eshte shkaku, ky eshte shkaku, shpirti im.
Po mos me lypni t' jua thom, ó yj te qashter. (1)
Ky eshte shkaku. Po nuk dua t' i derth gjakun,
As t' i çjer cipen mé te bardhe se debore
Dhe mé te shtruar se albashter monumenti.
Po duhet vrare; ndryshe do te tradhetonje
Mé teper njerës. Do t'a shuanj keté drite,
Pastáj do shuanj driten tende, ó shpirti im.
Dhe, ne te shofsha ty, qirí qe po me ndrit,
Munt prape te te ndes e te te ngjall;
Po, posa te t'a shuanj driten ty njehere,
O kryevepre e shkelqyer e natyres, ,
Ah, s'di ku esht ajó shkendiye Prometheu (2)
Qe te t'a ndeze prape driten, yll i bukur.
Sé posa t'a çkepút nje here trendafilin,
S' munt mé askurre t' i jap prape jete;

1) Te spaster, te paqme. (2) Prometheu qe nje nga Titanet e mitologjise greke qe vodhi zjarrin nga qjelli dhe ua dha njéresve.

Ka per t' u-fishkur doemós. Do t' te marr ere
Sa je i gjalle édhe permí lis. (*E puth.*)
O fryme balshemore, qe pothua zbut
Dhe drejtesine sa e thyen vete shpaten !
Dhe nje, dhe nje.—Keshtú te jesh passí te vdeç
Dhe do t' te vras e do t' te dua pasandáj.
Dhe nje te puthur dhe kjo esht e funtmja fare.
M' e embel gje s' ka qene kurr' aqe fatale.
Duhet te qarj, po ketó lot jane pa shpirt.
Ky helm eshte qjellór : godít até qe dó.
Po zgjohet.

DESDEMONA

Kush esht atý ? Je tí, Othello ?

OTHELLUA

Pó, Desdemone.

DESDEMONA

Do te vish te flesh, Imzót ?

OTHELLUA

Je falur sonde, Desdemone ?

DESDEMONA

Pó, Imzót.

OTHELLUA

Ne te kujtohet nonjë faj i parrefyer,
Kerkó-i ndjese Zotit me nje here.

DESDEMONA

E shkreta une, ç' dó te thuash me keté ?

OTHELLUA

Até qe thom, dhe beje shpejt e mos e zgjat.
Do te barés ketú e do te pres sa t'a mbarósh ;
Se s' dua te te vras te papenduar,
Per Zotin, jó, se shpirtin nuke dua te t'a vras.

DESDEMONA

Po flet per vrasje?

OTHELLUA

Pó.

DESDEMONA

Ahere Perendia

Paste meshire per mua te mjerem.

OTHELLUA

Amén, me gjithë shpirt.

DESDEMONA

Kur thua ashtú,

Shpresónj që nuke do t' me vraç.

OTHELLUA

Hum !

DESDEMONA

Po prape t'a kam friken ; se me kallni daten

Kur rrotulloni syt' ashtú ; po nuke di

Pse te kem frike, kur s' kam bere asnjé faj.

Po prape ndjenj në zemer që kam frike.

OTHELLUA

Kujtó mekatet që ke bere.

DESDEMONA

S' di mekát

Veç dashurise që te kam.

OTHELLUA

Andáj do vdeç.

DESDEMONA

Po s' esht e drejte te me vraç sepsé te dua.

E mjera une, psé kafshoni ashtú buzen ?

Nje zemerim i gjakshim t'a dreth tere trupin.
Kam frike, po shpresonj, shpresonj qe s' esht
[per mua.

OTHELLUA

Rri urte, mos therrit !

DESDEMONA

Si urdheron ; po c' eshte ?

OTHELLUA

Até shamí q' e desha aq' e qe t'a dhashe
Ti ia ke dhene Kasit.

DESDEMONA

Jo, per Zotin, jo !

Thirr Kasin dhe pyet-e.

OTHELLUA

Shpirt, kij mendjen

Dhe mos bej bé te rreme ; jé mi shtrat te vdekjes.

DESDEMONA

Po jó te vdes ne çast.

OTHELLUA

Pó, ne çast.

Andáj rrefé lirisht mekatet qe ke bere ;
Se, dhe ne qofte se mohón çdo gje me bé,
S' m'a kthen dot mendjen, se me eshte mbushur
[koka

Te çgjakesohem ploterisht. Ke per te vdekur.

DESDEMONA

Ahere Zoti paste meshire per mua.

OTHELLUA

Amén !

DESDEMONA

Po kij meshire edhe ti.
Ne jeten time kurre s' te kam bere faj,
As kurre s' e kam dashur Kasin ndryshe
Pervëç siç munt nje Zonj' e ndërçime te doje
Njeri te huaj. Kurre s' i kam dhene shenje.

OTHELLUA

Per qjell, shamine time ia kam par' ne dore.
O grua e pabese, m'a ben zemren gur
Edhé me ben t'a quanj vrasje te pabese
Até qe une e pandehnja sakrifis.
Shamín' e pashe vete.

DESDEMONA

Ahere e ka gjetur.
S' ia dhashe kurre; çó, e thirr ketú;
Le te rrefenje vete te verteten.

OTHELLUA

E ka rrefyer.

DESDEMONA

Dhe ç' ka thene, Zot?

OTHELLUA

Qe te ka...Dreqi e mori!

DESDEMONA

Si? Per gje te lige?

OTHELLUA

Pó.

DESDEMONA

Nje gje te tille s' munt t'a thote kurre.

OTHELLUA

Jo, se i eshte mbyllur goja; s' munt te flase;

I ndërçimi lago u-kujdës për atë punë.

DESDEMONA

Ah! frika ime më dëftën! Si? ka vdekur?

OTHELLAU

Çdo qim' e tij të ish një jetë, prapë
Gjakmarrja im' e urret do t' i kish perpire.

DESDEMONA

I mjeri u-tradhetua, edhe unë humba!

OTHELLUA

Lavire! Qan për të përpara meje?

DESDEMONA

Më dëbë, Imzót, po mos më vraj.

OTHELLUA

Poshte, lavire!

DESDEMONA

Më lër të rronj dhe sonde; vra-më nesër!

OTHELLUA

Në kundreshtëfsh...

DESDEMONA

Një orë vetëm!

OTHELLUA

U-mbarua!

S' kam kohë të humbës.

DESDEMONA

Po lër-më sa të falem.

OTHELLUA

S' ka; tepër vonë! (*E mbyl.*)

DESDEMONA

O Zot, ó Zot, ó Zot.

EMILIA (*ne dere*).

Imzót, Imzót! hé, hé! Imzót, Imzót!

OTHELLUA

Ç' shamate eshte kjo?—S' vdiq? S' vdiq fare édhe?
Me gjithë që jam zemergúr, po më vjen keq;
Nuk dua të lengósh e të mundohesh.
Keshtú, keshtú.

EMILIA (*perbrenda*.)

Hé, hé! Imzót!

OTHELLUA

Kúsh esht atý?

EMILIA

Ah, Zot i mire, dua që t' ju thom një fjale.

OTHELLUA

Pó; eshte Emilia. Prit pak.—Vdiq.—
Vjen nofta të më flase për vrasjen e Kasit.
Shamata që e madhe.—Ah! s' levís fare?
E qetë posí varr. T'a le të hynje brenda?
Do t' ish e mire valle? Prapë po levís,
Më duket. Jo. Qysh do t' ish mé mire valle?
Në arthte brenda, do t' i flase s' ime-shoqe.
Ime-shoqe! Ime-shoqe! Ç' fare shoqe?
S' kam shoqe mé. Oh, or' e rënd' e padurushme!
Më duket sikúr ngjau një eklíps i math
I djellit dhe i henes edhé që dheu i trembur
U-droth edhé u-ça prej lebetise.

EMILIA (*perbrenda*.)

Ju lutem, Zot, t' ju thom një fjale vetem.

OTHELLUA

Harrova fare. Eja brenda, Emili.
Ngadale; prit pak. Le të heq kurtinat.
Kú jé? Ç' me dó? (*Hyn Emilia.*)

EMILIA

Imzót, u-bë një vrasje e pabese jashte.

OTHELLUA

Sí thé? Taní?

EMILIA

Taní, posá, Imzót.

OTHELLUA

Pa fjale e ka fajin hena; shume here
I vjen mé afer dheut se sa ka zakón
Dhe i ben njërezit te marre.

EMILIA

Kasi, Zot,

Ka vrare një Venecján te ri
Që quhet Roderík.

OTHELLUA

Roderiku u-vra?

Dhe Kasi u-vra?

EMILIA

Jo, Kasi nuk u-vra.

OTHELLUA

Kasi s' u-vra? Ahere vrasja tingellín liksht,
Dhe çgjakesím' i embel s' kendón mire.

DESDEMONA

O vrasje e padrejte!

EMILIA — Ah! Zot, ç' thirrje ishte kjo?

OTHELLUA

Kjo? Cila?

EMILIA

O Krisht, ó Perendí. Ky është zer' i Zonjes!
Ah, ndihme! ndihme! Zonje, fol-me prape!
E embel Desdemone, Zonj' e embel, fol!

DESDEMONA

Po vdes pa faj.

EMILIA

Eh! Kú e beri këtë tmerr?

DESDEMONA

Asnjë; po une vete! Me shendët!
Te fala Zotit tim te dashur. Me shendët!
(Vdes.)

OTHELLUA

Eh! Kúsh t'a kete vrare?

EMILIA

Qyqja! Kúsh e di?

OTHELLUA

Degjove që tha vete se s' e vrava une.

EMILIA

Ashtú, po duhet te mesojme te verteten.

OTHELLUA

Shkoj ne Sketerre si nje genjeshtare.
Une e vrava!

EMILIA

Oh, mé teper është ahëre engjell
Dhe ca mé teper djall i zi jé ti.

OTHELLUA

Kish rënë nëpër turpe; edhe ish nje kurve!

EMILIA

Genjén, e çpif dhe jé një djall !

OTHELLUA

Ish e pabese posí vala.

EMILIA

Dhe ti jé

I marre posí zjarri, kur thua se ajó

Ish e pabese ; ah, ish qjellerisht besnike !

OTHELLUA

Me turperój me Kasin. Pyét burrin tent.

Ah, do te mallkóhesha mé thelle se ne Ferr,

Po te mos kisha aresye dhe te drejte

T'a benja keté tmerr. Yt-shoq e di fort mire.

EMILIA

Im-shoq ?

OTHELLUA

Yt-shoq.

EMILIA

Qe te ka dale e pabese jote-shoqe ?

OTHELLUA

Pó, pó, me Kasin. Ah, po t' ish besnike,

Nje bote tjater te me falte Zoti,

Te derdhur me flori dhe xhevaire,

S' do t'a kembenja prape.

EMILIA

Burri im !

OTHELLUA

Aý me tha i pari. Eshte burr' i beses,

I cili urrén çdo ndyresí e poshtersí.

EMILIA —Burri im !

OTHELLUA

Persé e perserít? Te thashe, burri yt.

EMILIA

Ah, Zonj' e dashur, poshtersia qenka tallur
Me dashurine tuaj. Burri im ka thene
Qe jote-shoqe ishte e pabese?

OTHELLUA

Aý vete, moj!

Te thashe, burri yt; e merr vesh keté fjale?
Yt-shoq dhe miku im, i ndérçimi,
I ndérçimi Iago.

EMILIA

Ah, ne tha ashtú,
I u-kalpte shpirt' i farmakosur nga nje grime
Per dite, se genjén nga kreji gjer ne funt.
E shkreta e desh me shpirt katranin shoq te saj.

OTHELLUA

Ha!

EMILIA

Bjer-me, vra-me. Puna qe ke bere
S' i ka mé teper hie qjellit
Se sa i kishe hie tí asáj.

OTHELLUA

Rri urte. Do te qé mé mir' ashtú per ty.

EMILIA

S' ke as per gjysme force te me besh te keqe
Sa une kam qe t'a durónj. I marr' i krisur!
Ment-plehe dhe shpirt-zí! Ah! ç' eshte kjo qe bere?
Nga shpata jote s' me ha malli. Do te flas
Dhe do t' te nxjer ne shesh, pa vra-me njezét here!
Oh, ndihme! ndihme! Arapi vrau Zonjen time!

Oh, vrasje, vrasje!

(Hyjne Montani, Gratiani dhe Iagua)

MONTANI

Ç' është? Ç' kini, gjenerál?

EMILIA

Ah, ardhe edhe ti, Iago? Ah, te lumte,
Se bota t' i ngarkojne vrasjet mi kurrís.

GRATIANI

Ç' është?

EMILIA

Pergenjeshtró-e keté vrases, ne jé burre.
I paske thene ti q' e shoqja e turperójt.
E di qe s' e ke bere, se s' je aq' i poshter.
Fol, fol, se e kam zemren plot.

IAGUA

I thashe seç' pandehnja; dhe s' i thashe gje,
Te cilen nuk e gjeti vete te vertete.

EMILIA

Po á i thé qe ajó ishte e pabese?

IAGUA

I thashe.

EMILIA

Thé nje genjeshtre te mallkuar e te poshter,
Per Zotin, nje genjeshtre qe s' e dó as djalli.
Ajó me Kasin! Sí? Me Kasin? Ashtú thé?

IAGUA

Me Kasin, Zonje! Eja taní, mbyll-e gojen!

EMILIA

S' e mbyll dot gojen. Kam detyre qe te flas;

Se Zonja ime esht e vrare te ky shtrat!

TE GJITHE

Oh, mos e dhente Zoti!

EMILIA

Dhe ti e ke me qafe me ató qe thé.

OTHELLUA

Mos me shikoni, Zoterínj; esht e vertete.

GRATIANI

Nje e vertete per çudí.

MONTANI

Pun' e tmerruar!

EMILIA

Nje vrasje e pabese, e pabese, e pabese!

Me bie ere dhe e gjeta! Oh, ç' pabesí!

Ashtú pandehnja dhe ahete! E mjera une,

Do te vras veten nga e keqja! Oh, ç' pabesí!

IAGUA

Mos u-marrose? Ngrehu, shkó me shpi.

MEILIA

Me jipni leje, Zoterínj, ju lutem.

E mira eshte t'a degjónj, po jo taní;

Se nofta, Iago, kurre do mos vinj me shpi.

OTHELLUA (*dyke rëne mi shtrat*).

Oh! oh! oh!

EMILIA

Pó, shtrihu taní dhe alurí;

Se vrave mé te bardhin e mé t' émbelin

Pullúmp qe fluturój ne keté bote.

OTHELLUA

Oh, ishte e pabese !—Unq, me-zí te njoha.
Ketú po dergjet jote-mbes' e vrare,
Dhe ketó duar ia qendruan frymen.
E di, kjo pune esht e eger, e tmerruar.

GRATIANI

E mjera Desdemone, ç' fat te priste !
Gezohem qe yt-áte s' rron. Marrtesa jote
I pruri vdekjen ; vetem helmi i preu jeten.
Te kishte rrojtur gjer taní, kjo pamje
Do t'a kish shtene ne nje deshperím te tille
Sa te mallkonte e te dbonte éngjellin
E tij te mire dhe te humbiste shpirtin.

OTHELLUA

Gje e tmerruar ! Mire, po Iágua di
Qe kjo me turperój me Kasin qindra here ;
Tha vete Kasi. Edhé kjo i fali
Si nje çpagím per gazet dhe defrimet
Até te parin penk dhe shenje dashurie
Qe un' i dhashe ; ia kam pare neper duar.
Ish nje shamí, ish nje kujtím i vjeter
Qe i kish dhen' im-áte nenes sime.

EMILIA

O Zot, ó Perendí !

IAGUA

Rri urte, hesht !

EMILIA

Duhet t'a thom, kam borç t'a thom ! Une te hesht ?
Jo. Do te flas aqe lirísht sa fryn veriu.
Kam per te folur, pa le te me thresin turp
Te gjithë, gjithë, engiej, djaj e njerës.

IAGUA

Rri urt' e shko me shpi.

(Iagua sulet qe t'a godite me shpate Emiline.)

GRATIANI

S' ke turp? Te heqesh shpaten mi nje grua?

EMILIA

Ah ti, Aráp guák! Até shamí qe thé

Goditi t'a gjenj une dhe ia dhash' Iagos,

Se shpesh m' u-lut me nxehtesí, me mish e shpirt,

Mé teper se sa kishte hie per nje gje

Te vogel si ajó, t' ia vjeth edhé t' ia jap.

IAGUA

Lavír' e poshter!

EMILIA

Ajó t' ia jape Kasit! Jo, per fat te keq,

E gjeta une dhe ia dhashe burrit tim.

IAGUA

Genjén, e ndyre, qelbanike!

EMILIA

Jo, per Zotin,

S' genjénj, s' genjénj aspák, te larte Zoterínj.

Katíl i prishur menç! Po qysh munt nje i marre

I tille te çemonte éngjellin qe kishte?

OTHELLUA

Ah! S' ka ne qjell rrufé pervéc per te gjemuar?

I poshter faqezí, qe s' paske shok ne bote!

(Sulet qe te godite Iagon, po Montani ia merr shpaten. Iagua godit Emiline dhe iken).

GRATIANI

E shkreta bie; s' ka dyshím, e vrau gruan.

EMILIA

Ah, vérmëni, ju lutem, prane Zonjes sime.

GRATIANI

Aý na shkoj, po grúaja e tij u-vra.

MONTANI

Ky qenka nje keqberes faqezí me nam.
Mbájëni keté arme qe i mora Arapit,
Dhe rúajëni derën jashtë. Vraj-e fare,
Po mos e ler te shkonje. Une do te vete
Te ndjek até te poshter te mallkuar.

(Dalin Gratiani dhe Montani.)

OTHELLUA

Ah, un' i mjeri, s' qenkam mé as trim,
Se dhe nje çilimí m'a merr nga dora shpatën.
Po qýsh munt te jem trim kur humba nderin?
Ne djall te gjitha!

EMILIA

Ç' thoshte kenga jote, Zonje?

A munt te me degjósh? Do vdes posi nositi
Dyke kenduar "*Shelk, ó shelk, ó shelk i zi.*"
Othello, qé besnike dhe te donte e mjera,
Aráp i zemergurte; dhe, ne te genjénj,
Me vafte shpirti mun' ne funt te Ferrit.
Dhe, dyke folur te verteten, vdes, po vdes!

(Vdes.)

OTHELLUA

Me duket, kam nje tjtër arme te kjo ode;
Është nje shpatë prej Espanje, e rrahur n' akull,
Ahá, e gjeta. Duhet te dal jashtë, unq.

GRATIANI *(perbrenda.)*

Do t' te kushtonje shtrenjte, ne e befsh.

Se arme s' ke dhe do te unjesh doëmós.

OTHELLUA

Shikó-m' ahëre, eja brërda dhe me fol,
Se ndryshe, ndonësé pa arme, do t' te bie.

(*Hyn Gratiani.*)

GRATIANI

Eh, ç' është ?

OTHELLUA

Shih ketú, ja ku kam arme ;
M' e mire s' ka stolisur kurre bres ushtari.
Kam parë dite në të cilat me këtë
Të vogël arme, me këtë të mirë shpate
Kam çelur udhën nëpër mes ndalimesh
Një mijë herë më të forta se ti vetem.
Po, ó e kotte mburrje ! Kúsh munt të shpetonjë
Nga fati që i është shkruar ? Taní shkoj.
Ah, mos kij frikë, ndonësé më sheh me armë.
Ketú është mbarím' i udhëtimit tim.
Ketú është limán' i funtm' i detit larkmë,
Ku lundra ime mbleth pelhuret e qendrón.
Po iken i tmerruar ? Është frik' e kotte.
S' ke veç t' i frysh Othellos edhe hiqet prapë
Kú munt të vejë pasketáj Othéllua ?
Taní qysh dukesh, ó fat-zeze, vajz' e mjere ?
E verdhe si çarçafi ! Kur të p'qemi
Perpara fronit Perendisë për gjykím,
Kjo pamja jote do t'a hedhë shpirtin tim
Përj ojellit tatepjete që t'a kapin djajte.
E ftoht' e ftohte, vajza ime, dhe e bardhë
Si pasteria jote.
Ah, unë i mallkúari, i shúari !
Rrembémeni, ó djaj, ketejza me kamçik,

Se këtë engjell qjelli s' meritónj t'a shoh !
 Vervítmeni në shqote, píqmeni në squfer,
 Ah, përvëlómeni në prroj me vala prushi.
 Oh, Desdemone ! Desdemone, vdiqe. Vdiqe ! Oh !

(*Hyjnë Lodoviku, Montani, Kasi, dhe
 Oficere me Iagon të zënë.*)

LODOVIKU

Kú është ai njeri i rrepte dhe fat-zí ?

OTHELLUA

Aý që ish një herë Othello ? Këtë jam.

LODOVIKU (*per Iagon*)

Kú është ajo neperke ? Silleni këtë.

OTHELLUA

E shoh në kembet (1), po kjo është prallë.
 Në qofte se jë djall, ahërë s' të vras dot.

(*Othëllua plagós Iagon.*)

LODOVIKU

Rrembéjani nga dora shpaten.

IAGUA

Me plagosi,

Po nuk më vrau dot.

OTHELLUA

S' më vjen dhe aqë keq.

Më mirë dua që të rrosh ; se, sa për mua,
 Është një lumëri të vdes.

LODOVIKU

Oh ti, Othello,

(1) Në kohërat e vjetra besohej që djalli kish këmbe si të
 çjapit.

Qe ishe aq i mire dhe i math nje here,
Qysh ré ne lak te nje dinaku te mallkuar ?
Ç' te thom e ç' te besónj per ty ?

OTHELLUA

Ç' te duash, Zot :
Qe jam nje vrases dhe katil i nderçim ;
Se gje s' kam bere nga urrejtja, po nga nderi.

LODOVIKU

Ky djall na tha per gjysme poshtersít' e tij.
A ishit marre vesh t'a vrisnit Kasin ?

OTHELLUA

Pó.

KASI

I dashur gjenerál, s' ju dhashe kurre shkak.

OTHELLUA

Pó, e besónj edhé te lutem te me ndjesh.
A muntni t'a pyesni keté gjysme-djall
Persé m' i vuri gracke shpirtit edhé trupit ?

IAGUA

Mos me pyesni fare ; ató qe dini, i dini.
Ketéj e tutje nuke do te flas mé kurre.

LODOVIKU

As per t' u-falur ?

GRATIANI

Mundimet do t' t'a çelin gojen.

OTHELLUA

Ashtú eshte per ty mé mire nofta.

LODOVIKU

Zot, do te merrni vesh seç ngjau, po me duket

S' i dini fare. Já ketú eshte nje letre,
Q' u-gjet ne xhep te Roderigut qe u-vra.
Dhe já ketú nje tjater. Ne te paren Iágua
Shtyn Roderigun qe t'a vrase Kasin.

OTHELLUA

I poshter !

KASI

I pabese, i mallkuar !

LODOVIKU

Taní, ja dhe nje tjater letr' e pakenaqur,
Q' u-gjet ne xhep te tij dhe kjo ; keté, si duket,
Desh Roderigu t' ia dergonte keti djalli.
Po, duket, Iágua paska ardhur n' até mes
Edhé e paska zbutur.

OTHELLUA

Qen, ó qen pa shpirt !

Te lutem, Kas, me thuaj qýsh te ra ne dore
Ajó shamí e gruas sime ?

KASI

E gjeta n' oden time ; posa e tregój
Taní dhe ay vete qe e hodhi atjé
Per nje qellím i cili dolli ashtú siç deshte.

OTHELLUA

Ah, un' i marr' i marr' i marri !

KASI

Pervéc ketyre, Roderigu n' até letre
Qertón Iagon qe e vuri até nate
Te me ndersenje kur po rúanja.
Nga ay shkak me nxúarte nga puna,
Taní posa na foli Roderigu,

Me gjithë që pandehnim se kish vdekur.
Lágua vet' e shtyri kunder meje,
Lágua prap' e vrau pasandáj.

LODOVIKU

Tani duhet të shkoni nga kjo shpi me në,
Se jini ngritur nga fuqia dhe kumanda,
Dhe, siç e dini, Kasi urdherón tani në Qipro.
Sa për këtë shejtán, në ka nonjë menyre
Që t'a mundoni sa më shumë dhe t'a mbani
Të gjallë sa më gjatë, bëjani në çast.
Ju, do të rrini i burgosur me shirëngim
Gjer sa t' i behet Shtetit Venecján e njohur
Natyrr' e fajit tuaj. Mërrëni dhe shkoni.

OTHELLUA

Ngadale; kam një fjale para se të shkoni.
I bera Shtetit ca sherbime, dhe e dinë;
Po s' flas për tó. Ju lutem në raportin tuaj,
Kur do të lajmeroni gjith' këtë mjerime,
Flisni për mua ashtu siç jam. Mos zbutni gjë,
Po as mos shtoni gjë më ligesí. Rrefëni pra
Për një që deshi tepër fortë, po jo urtë;
Për një që s' ishte zilár lehtë, po q' e çpuan,
E ndeze, e munduan, sa e humbi fare;
Për një që dor' e tij, si Indián' i humbur,
Verviti n' ere një margaritár,
Që kish më tepër çmim se tere fis' i tij;
Për një që syte, ndonësé zakón s' ia kishin
T' i mvrehen nonjë here, po i derdhin lot
Si lisat n' Arabí rreshiren (1) mjekesore.
E shkrúani këtë; dhe thoni, veç ketyre,
Që në Halép një here, kur kam parë

(1) Rëqinë.

Nje Turk te lik me çalme qe po rrihte
Nje Venetikas dhe çnderonte Republikën,
Per gryke e rrembeva qenin e rrethprere
Dhe e godita, já keshtú !

(*Godit veten me nje kame.*)

LODOVIKU

Oh, sa mbarim i gjakshim !

GRATIANI

Te kotta fare fjalet tona.

OTHELLUA (*Desdemonës.*)

Te putha dhe pastáj te vrava ; tjater s' pres
Veç, passí u-vrava, te te puth edhe te vdes.

(*Vdes.*)

KASI

E kisha frike, po pandehnja qe s' kish arme,
Se ishte zemermáth.

LODOVIKU (*Iagos.*)

Qen, shpirt-zí, Sketerre,
M' i lik se sa murtaja, deti dhe uria !
Shikó si e mbulove keté shtrat tragjik.
Já puna jote ; i kall tmerrin kujt e sheh.
Mbulójini ; ju, Gratián, rrini ketú
Dhe merrni tere mallin e Othellos,
Se ju e trashegoni. Zoti guvernór,
Mi ju ka mbetur gjyqi i ketí shpirt-djalli,
Dhe dita, vendi dhe mundim' i tij,—
Oh, bëjeni sa mé te ashper !— Une shkonj
Ne lundre drejt dhe do t' i thom Senatit
Me zemer te helmuar ngjarjet e helmúara.

(*Dalin.*)

F U N T

OTHELLUA

Shitet prej Federates

VATRA

E lidhur \$1, e palidhur 75c.

BLEJENI

Qe te shtypim dhe te tjera

Libra Letrare

At Fan Noli Shtyp Se Shpejti

Nje Liber me Titullin

XHEVAIRE TË LETRËTYRËS INGLISHTË,

Me Ketë Lendë në Vjershe :

H. W. LONGFELLOW : *Skenderbeu*.

SHAKESPEARE : Fjala e Brutit dhe e Mark-
Antonit nga tragjedia *Julius Caesar*.

EDGAR ALLAN POE : *Korbi dhe Annabel Lee*.

Me Shenime dhe Shpjegime.

Shtypur në Shtypeshkronjen e DIELLIT.

LIBRARY OF CONGRESS

0 006 363 585 6

Kodak Color Control Patches

© Kodak, 2007 TM: Kodak

Blue

Cyan

Green

Yellow

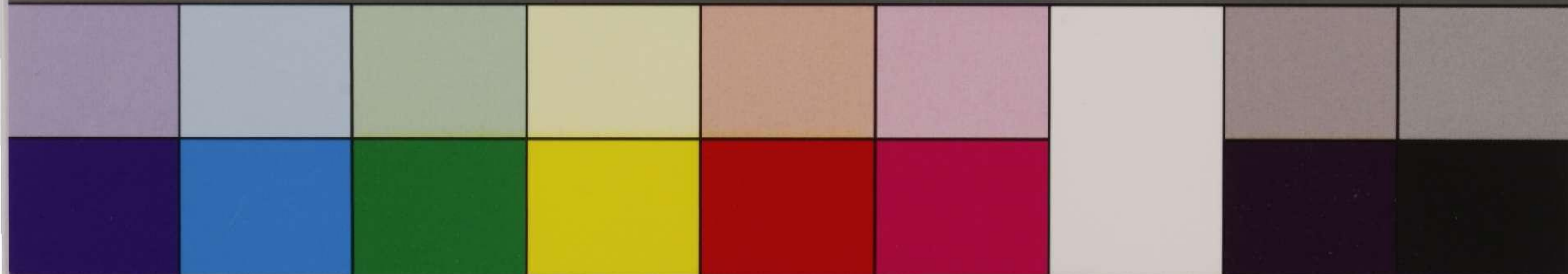
Red

Magenta

White

3/Color

Black

Kodak Gray Scale

© Kodak, 2007 TM: Kodak